62293/B
PART I

[m 6/4]

III.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

Accession Number

Press Mark
COLLIN, H. J.

pt. 1

NOSOCOMII
CIVICI PAZMANNIANI
ANNUS MEDICUS
TERTIUS
SIVE
OBSERVATIONUM CIRCA
MORBOS ACUTOS ET CHRONICOS
AB

HENRICO IOSEPHO
COLLIN
MEDICO VIENNENSI ET EJUSDEM NOSOCOMII PHYSICO FACTARUM.

PARS PRIMA.

VINDOBONÆ,
TYPIS JOANNIS THOMAE DE TRATTNER,
CAES. REG. AULAE TYPOGR. ET BIBLIOP.

PRÆFATIO.

Laudabili, quod felicibus auſpiciis, applaudente unanimi eruditorum conventu, prædeceſſor meus Antonius Störck: (*cujus, non obſtante Archiatri munere, frequenti adhucdum præſentia gaudet noſtrum noſocomium*) *inchoavit, ſatisfacturus inſtituto, morborum hiſtorias, eorumque*

cu-

curationes, ea, qua ipſe olim fecit, ſimplicitate, referam.

Quingenti nonaginta & aliquot ægri a menſe Julio Anni 1760. ad menſem Julium 1761. acute apud nos decubuere, ex quibus quadraginta ſeptem mortui ſunt: reliqui autem omnes ſanitati reſtituti fuerunt.

Fuit ergo Acutorum numerus minor, quam annis præcedentibus: remiſit nempe Epidemia, quam celeberrimus noſocomii hiſpanici Phyſicus Dominus Haſenöhrl *in tractatu, quem de illa edidit, Cap. 2. pag. 5. menſe Novembri & Decembri Anni 1757. in-*

ce-

cepiſſe refert, & in epiſtola dedicatoria ejuſdem opuſculi vix non integro triennio duraſſe aſſerit.

Omni menſe deſcribendis præcipue morbis, qui vel maxime graves fuerunt, vel in noſocomio frequentiores, occupatus fui: & ut repetitionibus lectori tædium non parerem, ubi morbus uno menſe deſcriptus, aliis etiam menſibus obſervatus eſt, illius hiſtoriam omiſi: niſi peculiaribus ſymptomatis ſtipatus diverſam exegerit medendi methodum.

Quas ſequentibus annis circa morbos acutos feci, obſervationes ſucceſſive

non

non longa interpoſita mora, typis mandabo: adjunctis etiam iis, quæ cum Colchico, Hyoſciamo, & Aconito *feci, experimentis.*

Bonum vero, & publico gratum opus Præſtiturum me credidi; ſi præcipua, quæ trium, & ultra, annorum tempore cum cicuta inſtitui, experimenta, in hac prima obſervationum mearum parte communicarem. Curantur enim hac planta multi, qui ante illius uſum fere ab omnibns omni arte medica ſuperiores habebantur morbi: curatos vidi, & viderunt mecum plures, ſcirrhos inveteratos & cancros, quorum curationem ante detectam

cicutæ virtutem periti medici vix unquam ſperare auſi ſunt. Tale medicamentum deſideravit omnis ætas, & forte ſemel inventum iri ſperavit Illuſtriſſimus L. B. van Swieten, *qui in commentariis ad Aphorism.* §. 509. *poſtquam in præcedentibus varia de Scirrho & cancro diſſeruit, ac ſe, &* Hildanum *fallaci ſpe in curando cancro deluſos fuiſſe retulit, ait: „ forte „ tamen & inde aliqua ſpes affulget, „ non penitus impoſſibilem eſſe cancri „ ſeparationem a partibus ſanis, licet „ hactenus ignoretur, qua methodo, „ quibusve remediis hoc fieri poſſit. „ Quam felix ille, qui hoc inveniret! „ Quanta pœna dignus, qui inventum ce„ laret, turpis lucri cauſa.*

In-

Invenit Magnificus Störck *& generoſiſſime promulgavit egregium illud medicamentum, quo tot miſeri jam morti erepti fuerunt, & eripiuntur quotidie: cujuſque ſucceſſum in dies majorem evaſurum, omnium proborum medicorum, quibus ſalus proximi cordi eſt, blanda ſpe eriguntur animi: modo plures fuerint qui unita opera omnes ſuos de cicuta caſus (ſive ei felices ſive infelices fuerint) fideliter adnotarint, diverſitatemque ſymptomatum ejuſdem morbi in diverſis ſubjectis, ut & exinde pendentium medicamenti effectuum, curationumque differentias inter ſe attento animo contulerint, ut ex his omnibus evidens concluſio deduci poſ-*

poſſit, & demum clarius pateſcat: cur cicuta morbos omnibus aliis medicamentis pertinaciter reſiſtentes in pleriſque ſubjectis celeriter & facile curet, quos in aliis tam lente aliquando aggreditur, ut medicus in exhibendo & æger in aſſumendo ſuam patientiam ferme amittant? cur demum in quibusdam mutet prorſus nihil, licet diu & magna doſi ſumatur? ex horum vera & exacta cognitione in firmum & debitum redigetur ordinem res cicutaria: voveo ſperoque fore, ut omnes boni medici ſalutari huic operi ſuum laborem, ſuamque induſtriam non denegent. Interim contingit aliquando, ut ab externo cicutæ uſu juventur ægri, qui diu cicutam

ſi-

ſine ullo effectu aſſumpſerunt: ſic Cl. ac celeb. Hoffmannus *Profeſſor Eiſenfurtenſis ſolo cicutæ balneo ſanavit plures, quibus internus hujus remedii uſus non profuerat, Idem & nos in noſtro noſocomio confirmatum vidimus pluribus experimentis. ſtudio nempe, & indefeſſo labore acquirit ars incrementum & ſalus ægrotantium promovetur.*

DE

MORBIS ACUTIS.

MENSIS JULIUS.

Qui febre acuta ſimplici decubuere, facile morbum ſuperarunt; pulſum habebant febrilem ſat æqualem, reſpirationem naturali paulo celeriorem, non dolentem, ſitim ſat magnam, & levia alimenta libenter aſſumebant; alvus liquida jam ab initio morbi bis ter de die deponebatur, ſine virium labefactatione; urina naturali coloratior, in aliquibus nubeculam in fundo gerebat, in aliis nullam, cutis erat ſicca,

lingua albeſcens; ſomnus paucus, & fere omnes capite dolebant.

His ægris, ſi tres excipias, quibus pulſus nimis plenus & fortis deprehendebatur, vena non ſecta fuit.

Medicamenta emollientia, aperientia, qualia ſunt decoctum N. 1. & Emulſ. N. 2. cum lenioribus paregoricis, veſperi ad ſomnum faciliorem conciliandum exhibitis, toto morbi tempore ſuffecere: his enim brevi cutis molleſcebat, & leniebatur capitis dolor, nec de alvo ſiſtenda cogitavi, cum ægri inde mali nihil paterentur.

Circa ſeptimum morbi diem alvus mutabatur in pultaceam, flavam, criticam, morbum tollentem, vel omnino ſilebat oborto copioſo ſudore, multum levante, vel morbum penitus tollente: raro poſt talem ſudorem ultra triduum duravit morbus. Talis ſudor etiam in iis, quibus ſeptimo die febris ceſſavit, 8. & 9. die ſæpius e-

rum-

rumpebat: urina futuram criſin non denotavit, immutata enim manſit toto morbi tempore, donec præſente evacuatione critica in aliquibus ſedimentum ſat copioſum, album, leve deponeret, & ſequenti die omni nota naturalis deprehendebatur.

Finito morbo ægros alimentis levibus refeci, donec viribus ita pollerent, ut facile extra lectum manere, & in cubiculo deambulare poſſent, ac tunc Rhei Elect. dr. 1. aſſumpta carnes conceſſi, & brevi integras vires recuperarunt.

Binæ fœminæ hoc menſe in noſocomio Exanthematibus laborarunt.

Prima ex his puella erat ſedecim annorum, menſtruo fluxu necdum gaviſa; hæc jam initio Junii anaſarca laborans de doloribus ventriculi, appetitu deleto & alvo immorigera conquerens ad Noſocomium noſtrum delata fuerat. Datis per menſem remediis, in tali caſu indicatis, anaſarca

diſparuerat; reſpiratio libera erat, ac ita appetebat, ut cibis ipſi conceſſis non contenta furtim ab amica acceptis cibis duræ digeſtionis avide veſceretur tertia Julii; quo facto eadem die laſſitudine correpta eſt, anxia fuit, valde ſitivit, ac ſequenti die multum febricitabat, & de magna oris amaritudine conquerebatur: pulſus nec durus, nec nimis plenus erat.

Scr. 1. Ipecacuanhæ aſſumpſit ægra, unde multa indigeſta rejecit tanto cum levamine, ut anxietas fere penitus diſparuerit; ac tum quoque pacatum ſomnum, quo nocte præcedenti caruerat, habuit.

Copioſum decoctum factum ex hordeo crudo. Rad. Bardan. & Acetos. cum oxym. ſimpl. ſumendum & mixturam ex Rob. Sambuci cum ſale polychr. exhibui, nocte ſequenti inquiete dormivit. Tertio morbi die febris aucta erat; copioſo ſudore madebat; urina erat rubra ſine nubecu-

la.

la, diarrhœa fœtidiſſima ægram peſſundabat, ac nonniſi precibus victa juſculum aſſumebat. Ipſi tunc clarctum N. 8. & Decoct. N. 6. alternis horis data ſunt, ac Decoctum ſupra dictum copioſe hauſit: præterea ter Nychthemeri ſpatio Syr. Diacod. unc. I. exhibui, quo etiam diarrhœa ita compeſcebatur, ut per diem & noctem tantum bis vel ter purgaretur.

Manſit tamen in eodem fere ſtatu ægra ad quintum morbi diem usque, quo cum ſudore magno eruperunt petechiæ purpureæ cum virium dejectione majori & reſpiratione magis laborioſa, pulſu debiliſſimo, inæquali; acceſſit delirium, ac licet lingua nigra, arida foret, non ſitiebat; alvus fœtidiſſima, inſcia ægra, effluebat in lectum.

Acria epiſpaſtica tunc pedibus applicata ſunt, & loco clareti mixt. N. 18. & mixt. cum Extract. Cort. peruv. uſa eſt. Verum hæc nullum levamen attulerunt, &

ſexto die Petechiis liventibus ſubito admodum mortua eſt.

Altera fœmina ſexto morbi die ad Noſocomium delata fuerat, poſtquam ſanguis binis venæ ſectionibus ita copioſe eductus fuerat, ut Alexipharmacis poſtea ob nimiam debilitatem refocillari debuerit, pulſus enim valde debilis, parvus, inæqualis, reſpiratio brevis, celeris, delirium continuum, lingua ſicca, ſitis ſat magna aderant, licet enim potum non peteret, oblatum avidiſſime hauriebat; alvus in lectum fœtidiſſima dimittebatur, urina pauciſſima, fuſca cum Enæoremate ſpiſſo, ſuſpenſo reddebatur; cutis humeſcebat.

Illico quatuor veſicantia ſuris & brachiis applicata ſunt, ac Emulſum N. 17. & mixt. N. 14. ipſi alternatim ſumenda præſcripſi, commendavique ut ipſi copioſus potus propinaretur.

Se-

Sequenti die prodiere miliaria copioſiſſima, optime elevata, urina copioſior mittebatur cum Enæoremate fundum petente, copioſo, filamentis intermixto, alvus quoque bis eo die prodiit, verum nec pulſus nec reſpiratio inde emendata fuerunt, imo delirium increſcebat cum integra virium proſtratione, & ſoporoſa evadebat.

Veſicans tunc Nuchæ applicatum fuit, ſed incaſſum: nam octavo morbi die convulſa periit.

MENSIS AUGUSTUS.

Hoc menſe multi homines morbis acutis inflammatoriis decubuere.

Plerumque prægreſſis laſſitudine ſpontanea inappetentia, horripilatione oriebatur febris, calor, inſomnia, ſiccitas linguæ & cutis, ſitis magna, alvus ſemel vel bis de die exonerabatur fœtida, non levans, uri-

na erat rubra ſine Enæoremate, oculi turbidi, flaveſcentes, ac eodem die vel ſequenti dolor acutus, pleuriticus in parte lateris dextra vel ſiniſtra oriebatur, cum tuſſi moleſta, ſicca; pulſus fiebat celerior, durus, reſpiratio denſa, parva.

Venæ ſectio ad Lib. I. facta, licet ſimul decoctum N. I. cum nitro & Diacodio copioſe exhibitum ſit, ac cataplaſma ex emollientibus loco dolenti applicatum, ſymptomata non levavit; hinc eadem die veſpere eadem ſanguinis quantitas vena educebatur: unde levati ſunt ægri quoad dolorem febremque, & reſpiratio facilior, tuſſisque minus frequens facta eſt: nox tamen inquieta fuit, & in binis recruduerunt ſymptomata omnia, quæ facta tertia venæ ſectione iterum leniora reddebantur.

Ægri continuarunt iisdem medicamentis uti, & veſpere Syr. Diacod. unc. I. cum Laud. liq. Gtt. IV. ſumpſerunt.

Nox

Nox ſuit pacatior, per plures horas dormierunt, ac tertio morbi die alvus liquida emanſerat; urina rubra in aliquibus nubeculam in fundo gerebat, ſitis eadem, reſpiratio licet adhucdum laborioſa, pleniori pectore peragebatur, pulſus erat liberior, minus durus, oculi minus turbidi.

Nihil in methodo medendi mutatum eſt, ægrique ad diem morbi quintum fere in eodem ſtatu permanſerunt præterquam quod aliqui alvum levantem egeſſerint: illis autem, quibus alvus ſponte non ceſſit, ſi vel abdomen tenſum eſſet; vel doleret, enemate injecto ſemel vel bis cum levamine movebatur.

Quinto die plures, prægreſſo magno cutis pruritu ſudore copioſo per totum corpus æquali per tres vel quatuor horas maduerunt, ſub quo dolor lateris penitus evanuit, & tuſſis ferme integre ſiluit; lingua humida facta eſt, ac pulſus liber & plenior.

Hi ægri decocto N. 1. nitrato uti perrexerunt, ac ſponte ſine paregorico tranquillas noctes habuerunt: alvus hoc die & præcedente ſemel vel bis depoſita eſt cum levamine.

Septimo die iterum ſudarunt, pluries alvum pultaceam flavam habuerunt, & octavo die nullum febris indicium aderat. Unicus fuit æger, in quo febris ad diem undecimum protracta eſt: continuavit tamen eodem medicamento uti, & die undecimo ſine ulteriori evacuatione ſenſibili febris deſiit.

Brevi vires recuperarunt, ac præter dr. 1. Rhei, quam poſt aliquot dies a ſublata febre aſſumſerunt, nullo medicamento amplius indiguere.

Tres vero qui quinto morbi die non ſudarunt, ſexto die difficilius ſpirarunt, pulſus celerior, inæqualis, durior evaſit, & tuſſis præ doloris vehementia fere ſupprimebatur: deglutitio difficilior erat, ſitis major & lingua ſicca, alba. Accedebat quoque magnus capitis dolor:

hinc

hinc poſt meridiem illis ſanguis ex pede ad unc. VIII. eductus eſt, qui brevi cruſta phlogiſtica tegebatur.

Cum dolor & reliqua ſymptomata veſpere nondum remitterent, ac ægri valde debiles eſſent, nec ultra ideo venam ſecare auderem, latum Veſicans dolenti plagæ applicatum eſt, ac omnibus Syr. Diacod. unc. 1. cum laud. liq. ſyd. gtt. jv. exhibebatur.

Mane circa 8. accedens binos inveni cum parvo admodum lateris dolore, reſpiratio erat facilior, pulſus magis plenus, liber, & tuſſi paucum gluten ejiciebant, difficile tamen ob tenacitatem expectorabant: urina ſubfuſca nubeculam in fundo gerebat & cutis mollis, perſpirans deprehendebatur.

His præter decoctum N. 1. dabatur pulvis N. 15 quater de die ſumendus.

Veſpere dum auferebantur Veſicantia, dolor lateris penitus deſierat, & noctem ſine paregorico quiete tranſegerunt.

Ma-

Matutino tempore ſeptimi diei, unus ſemel, alter vero bis alvum pultaceam habuit cum levamine, cutis humida erat, lingua quoque incipiebat humeſcere; ſputa copioſiora prodibant, ſemper glutinoſa, & urina fere naturalis erat: febris erat adhuc ſat valida, pulſus tamen liber, æqualis & reſpiratio non multum impedita; hinc in medicamentis nil mutatum eſt.

Hoc modo ægri perrexerunt ſenſim ſe melius habere, ac undecimo die morbi ab omni febre liberi erant. Continuarunt tamen uti pulvere expectorante usque ad diem decimum quartum, quo & expectoratio & tuſſis deſierunt.

Hi ægri ſat brevi vires recuperarunt.

Tertius vero a veſicante nullum levamen habuit, & ſeptimo morbi die inter magnas anguſtias fato ceſſit, cum per 12. horas de nullo dolore ſignum dediſſet. In cadavere inventa eſt pars pleuræ in dextro thorace, ubi

ubi perceptus fuerat dolor, ad imperialis fere magnitudinem gangrænoſa, pulmo quoque ejusdem lateris hinc inde filamentis pleuræ accreverat ſanguine infarctus.

Fuere etiam plures pleuritici, qui ſtatim primo vel ſecundo die ſputa mucoſa ejecerunt.

Eadem tamen medendi methodus adhibita fuit, cum hac differentia, quod tam copioſa ſanguinis extractione non indiguerint.

Plerumque enim poſt primam venæ ſectionem ſymptomata ita lenia facta ſunt, ut in detrimentum ægri ſecunda adminiſtrata fuiſſet.

Vidi enim ſæpius, dum per ſolas venæ ſectiones integra doloris ablatio (id quod eo modo ſæpe fieri nequit) tentatur, ægros ita debilitari, ut morbo ſuccumbant, vel ſaltem nonniſi difficillime evadant.

Hinc dum dolorem poſt V. S. ita vidi minutum, ut reſpirationem parum læderet, & ægri ſine magno dolore tuſſirent, ac ſputa

ejice-

ejicerent, de ulteriori M. S. non cogitavi.

Quando pulſus liberior & æqualior deprehendebatur, licet adhuc duriuſculus eſſet, copioſo potu & medicamentis emollientibus, aperitivis, antiphlogiſticis facile dolor ſuperabatur, externe ſimul applicatis cataplaſmatibus emollientibus.

Sæpius ſic poſt 12. vel. 24. horas dolor deſiit, ac pulſus ſenſim mollitiem naturalem acquiſivit.

Si accidit, ut dolor lenitus, vel jam ſedatus recrudeſceret, repetita venæ ſectio juvabat.

In omnibus his ægris circa quintum vel ſeptimum diem ſputa cocta prodierunt, quorum ejectio dum difficilior erat & vires ſufficiebant pulvere N. 15. ſimul cum decocto N. 1. alternatim ſumpto juvabatur: ſi vero debiliores erant ægri, & nullam in pulſu duritiem habebant, præter pulverem N. 15. dedi Claretum, quod maxime conducebat illis, qui os amariuſculum habebant.

So-

Solis ſputis nullus curatus eſt, omnes enim circa ſeptimum & nonum diem morbi alvum criticam pluries depoſuerunt, qua tuſſis multo rarior fiebat.

Undecimo morbi die omnes & a febre & a tuſſi liberi erant, ac brevi vires recuperarunt.

Unicus ex his ægris habuit die ſeptimo & octavo urinas cum ſedimento albo, levi, ſat copioſo: reliqui habuerunt urinas initio rubras, ſub finem morbi naturales, ac fere ſemper nubecula in fundo conſpiciebatur.

His, qui circa veſperas tuſſi frequentiſſima defatigabantur, nec ſomnum capere poterant, profuit unc. 1. Syr. Diacod. cui ſæpius aliquot gtt. Laudan. liq. ſyd. addebantur: raro per diem indigebant paregoricis.

Puellam 25. annorum die pleuritidis quinto pro ratione morbi ſat bene habentem inviſit Mater, & triſte nuncium illi attulit, unde morbi facies ita mutata eſt, ut ſexto die febris

bris eſſet valde aucta, dolor acutus lateris continuus, tuſſis frequens, difficilis, ſicca, cutis ſicca; urina erat aquoſa, alvoque per 30. horas caruerat, ægra quoque continuo delirans ſubinde lachrymabatur & noctem egerat inſomnem.

Vena ſanguis mittebatur ad unc. VIII. brevi cruſta tenui phlogiſtica tectus, ac Enema emolliens injiciebatur, & præter decoctum N. 1. cum nitri dr. j β, ter eo die unc. j Syr. Diacod. aſſumpſit, unde ſenſim dolor & reliqua ſymptomata remiſerunt, & noctem pacatam habuit. Mane erat animi compos, pulſus liber & major deprehendebatur, atque penitus deſierat lateris dolor. Tuſſi aliquid mucoſi ejiciebat, cutis erat mollis, humeſcens ac urina ſubrubra nubeculam fundum petentem gerebat.

Hunc diem ut & octavum ſine mutatione tranſegit, & noctu ſomno plurium horarum ſine paregorico refecta eſt, alvus quoque omni die adfuit levans. No-

Nono die ante meridiem reſpiratio facta eſt difficilior, ac ſub tuſſi ſtertor in pectore audiebatur, ſputa pauca admodum glutinoſa ejiciebantur; pulſus erat inæqualis, mollis, debilis; lingua alba, humida tamen, oculi triſtes, humidi: leniter ſudabat, ac urina ſedimentum copioſum mucoſum depoſuerat.

Applicata ſunt ſuris bina veſicantia, ac cum priori decocto pulv. N. 15. uſa eſt.

Noctu multum ſudavit; parum dormivit, ac mane dum acceſſi, inveni totum collum, & pectus præcipue circa ſcrobiculum cordis miliaribus albis obſitum, ſputa facilius prodibant, reſpiratio libera pleno thorace peragebatur; pulſus erat plenior, æqualior, oculi vividiores: poſt meridiem ultra bihorium tranquille dormivit.

Nox ſat tranquilla fuit.

Undecimo die proſtantibus pulcherrime miliaribus ſputum paucum coctum facile ejecit ægra, ac alvum bis depoſuit pultaceam, coctam.

 Duo-

Duodecimo die tuſſis rara erat, ſputa pauca, reſpiratio bona; febris vix animadvertebatur; miliaria opacabantur, ægra facile ſola in lecto ſedebat; & decimo quinto morbi die deſquamatis miliaribus nihil de morbo ſupererat, ac rogabat ægra, ut ipſi liceret extra lectum manere. Vigeſima ſexta ab initio morbi die ex Noſocomio ſaniſſima diſceſſit.

Qui febre acuta ſimplici laborarunt methodo menſe præcedenti dicta facile curati ſunt.

Binæ vero aliæ fœminæ morbo exanthematico laborarunt.

Prima in morbum inciderat poſt comeſtam copioſam carnem ſuillam ſale dudum conditam & exſiccatam. Eadem enim die anxia facta fuit, frequenti horripilatione correpta eſt, corpus grave factum, & præ calore vix noctu in lecto jacere potuit, ſequenti die acceſſit capitis dolor, oris amaror, nauſea.

Ac-

Accerſitus Medicus ilico ſanguinis miſſionem juſſit, & emeticum, quo ſe multum levatam fuiſſe ægra aſſerebat, præſcripſit.

Pro medicamento uſa eſt ſpeciebus Decocti pectoralis & pulvere antiſpaſmodico, donec 6. morbi die ad noſtrum Noſocomium deferretur.

Dum ipſam primo vidi, reſpiratio erat celeris, brevis, pulſus celer, inæqualis, ſat magnus, alvo a biduo carebat, appetitus erat nullus, & ſitis magna, urina prodibat fuſceſcens cum Enæoremate copioſo, ſuſpenſo, oculi erant triſtes, & ægra ſoporoſa vix per aliquot momenta ſe erectam in lecto ſuſtinere poterat.

Data eſt ipſi mixtura N. 12., ac commendavi ut copioſe potaret. Enema quoque injectum multa ſcybala dura eduxit.

Nox inquieta fuit.

Septimo morbi die minus ſoporoſa erat, alvus liquida, flava ſponte prodiit; urina ſubrubra nubeculam in fundo gerebat, reſpi-

ratio profundior erat. Cæterum reliqua in eodem ſtatu permanebant ac die præcedenti.

Noctu ſat pacate variis intervallis per plures horas dormivit.

Octavus dies fere ſimilis fuit ſeptimo, ac nihil in medicamentis mutatum eſt. Cum tamen abdomen tenſum eſſet, & alvus emaneret, circa veſperas enema injectum multis flatibus viam aperuit, & alvum bis movit ſemicoctam.

Nox fuit minus tranquilla.

Nono die circa ſeptimam matutinam valde anxia facta eſt; pulſus evaſit parvus, mollis, ſubinde intermittens; ſudabat, urina erat ſubfuſca cum Enæoremate craſſo, ſubfuſco: facies liveſcebat: oculi turbidi & triſtes erant: ægra delirabat, difficilis erat linguæ uſus.

Bina ſuris veſicantia & unum Nuchæ applicata ſunt, ac loco mixt. N. 12. Emulſo N. 17. uſa eſt, ſimul copioſus potus ipſi propinabatur.

Circa quintam pomeridianam videbatur reſpiratio paulo facilior, pulſus erat major, linguæ uſus non tam difficilis. Noctu

Noctu tamen, licet ultra unc. j Syr. Diacod. veſpere ſumpſerit, parum admodum dormivit, ac circa quintam matutinam omnia iterum in pejus ruerunt. Dum vero circa octavam acceſſi, ægram melius ſpirantem inveni ac die præcedenti, pulſus quoque major erat, & veſicantia optime operata erant. Ægra ſat apte ad interrogata reſpondebat, magnamque ſitim, licet cruſta linguam tegens humeſceret, conquerebatur.

Dedi ſimul cum emulſo mixt. N. 14. ut uno bihorio unc. j β ex hac ſumeret, & altero bihorio ſolitam doſin emulſi.

Dies inſomnis tranſactus eſt, noctu quoque parum dormivit, leni ſudore maduit, ac alvum ſemel depoſuit.

Undecimo die mane, inveni copioſa miliaria alba, collum & pectus obſidentia multaque hinc inde per abdomen diſperſa, ægra mente ſibi conſtabat, reſpiratio pleniore pectore ac minus celeriter peragebatur, pulſus

erat æqualis, major, facies & oculi colore magis naturales.

Repetita eſt mixt. N. 14. & Emulſo claretum N. 8. ſubſtitui.

Ab hac die omnia ſenſim ita in melius mutata ſunt, ut decima quarta morbi die, dum miliaria jam inciperent deſquamari, pulſus naturalis eſſet, reſpiratio liberrima, appetitus bonus, alvus & urina naturales, & ægra ſat diu in lecto ſedere poſſet.

Continuavit tamen iisdem medicamentis uti ad diem morbi decimum ſeptimum, quo vires ita increverant, ut poſſet extra lectum manere, rogaveritque ut major ipſi ciborum copia concederetur.

Poſt diem morbi vigeſimum aſſumpta prius Rhei. dr. j carnes licuit concedere, ac die vigeſimo ſexto recuſavit diutius inter ægros commorari.

Altera, quæ exanthematibus affecta fuit, fœmina erat 30. annorum, quæ licet ſangui-

nei

nei temperamenti eſſet, fluxum tamen ſanguinis menſtrui parciſſimum ſemper habuerat. Hæc poſtquam per plures dies membra laſſa vix trahere potuiſſet, 5. Auguſti valde nauſeavit, ac demum pluries ſponte vomuit, & incepit febricitare: die hujus menſis 6. ad Noſocomium delata eſt.

Pulſus erat plenus, mollis, celer, reſpiratio paulo celerior naturali; tempora ipſi admodum dolorifica erant; lingua cruſta alba humida obducebatur; oris magnus amaror; nauſeæ continuæ & præcordiorum anxietas ægram valde torquebant: cutis erat mollis, & urina rubedine pauliſper naturalem excedebat; inſtituebatur venæ ſectio, & data circa meridiem ypecacuanhæ dr. ß quater vomitum excitavit, quo multa, glutinoſa, fœtida, ejecta ſunt magno cum præcordiorum levamine.

Pro Medicamento habuit mixt. N. 19. ac veſpere aſſumpta unc. j Syr. Diacod. noctem ſat tranquillam egit.

Sequenti die nihil mutatum inveni.

Quarto morbi die febris eadem erat, & licet reſpiratio vix impedita videretur, conquerebatur circa præcordia anxietatem & pondus, ac ſubinde tuſſicula ſicca vexabatur: cutis manebat mollis; oris amaror diſparuerat, lingua ſicca erat, alvum ſponte liquidam depoſuerat; in urina nulla mutatio facta erat.

Dedi tunc pro Medicamento Decoctum N. 1., Noctu non dormivit.

Quinto die pulſus celeritas aucta eſt, reliqua vero eadem permanebant, ſubinde per diem levem ſomnum habuit, quem nox ſat tranquilla ſecuta eſt.

Sequentibus diebus ad 13tiam morbi diem usque omnia in eodem fere ſtatu permanſerunt, nec tamen multum debilitari videbatur.

Verum decimo tertio morbi die obtuſum in artubus dolorem conqueſta eſt; capitis dolor auctus erat, & pulſus ſubinde inæqualis, reſpiratio minus profunda peragebatur, tuſſis

ſicca ipſam ſæpius invadebat, ſitis major erat, ac lingua tenui cruſta, flava tegebatur, alvus omni die liquida aderat, urina rubra, cruda, & cutis ſicca erant.

Decocto N. 1. Emulſ. N. 17. ſubſtitui, & Syr. Diacod. cochleare omni 4horio ſumpſit, noctem tamen inſomnem tranſegit.

Decimo quarto morbi die reſpiratio parva, celeris, anxia erat, & pulſus debilis, inæqualis, facies & oculi triſtitiam exprimebant; ægra delirabat, urina fere naturalis erat, cutis mollis, lingua vero ſicca.

Suris applicata ſunt bina veſicantia, & noctu ultra bihorium dormivit.

Sequenti die mane pulſus magis elevatus, æqualior fuit, reſpiratio minus laborioſa.

Poſt meridiem aliquantulum ſudavit, ægra inquieta fuit, noctem in ſudore moderato tranſegit, & 16. morbi dies fere eodem modo tranſacta fuit.

Decima ſeptima morbi die hinc inde miliares puſtulæ in collo & pectore conſpiciebantur. Tuſſicula minus frequens erat, alvum ſemel depoſuerat ſemicoctam, & urina nubeculam fundum petentem gerebat.

Pluries per diem ſat pacate dormivit, noctemque ſat quietam habuit.

Decimo octavo morbi die copioſis miliaribus parvis ſcatebant collum, pectus & brachia; pulſus erat æqualis, minus celer; reſpiratio libera; tuſſis nulla; anxietas diſparuerat & delirium; lingua humeſcebat.

Emulſo N. 17. Claretum N. 8. ſubſtitui, quo uſa eſt ægra usque ad diem morbi vigeſimum tertium, quo & Exanthemata diſparuerunt & omnia ad ſtatum naturalem redierunt: brevi vires recuperavit, & ſaniſſima ad ſuos rediit undecima Septembris.

MEN-

MENSIS SEPTEMBRIS.

Qui hoc menſe acute decubuerunt, fere omnes febre continua remittente laborarunt.

Antequam febricitare inciperent per plures dies proſtrato appetitu, & virium debilitatione affecti fuerunt: Sæpius frigebant: ſuccedenti calori adjungebatur anxietas, ſitis magna, oris amaror, nauſea; capite dolebant, & brevi, in aliquibus accedebat delirium; urina erat valde rubra ſine Enæoremate.

Secundo die febris erat lenior, & reliqua ſymptomata leviora.

Tertio die ſine percepta refrigeratione febris exacerbabatur; Quarto die cum leni ſudore, non diu durante, iterum remiſſura.

His ægris, ſi ſtatim ab initio non ſumpſerunt vomitorium ſecundo vel tertio morbi

die

die alvus torminoſa, fœtida, quater, quinquiesve Nychthemeri ſpatio accidit, illos multum debilitans: quibus vero Emeticum ſtatim primo die datum eſt, hoc ſymptomate liberi manſerunt.

Hinc cura Emetico erat incipienda: dum tamen alvi fluxus iam aderat, nihil amplius proderat, imo alvus frequentior, & dolores majores in abdomine inde excitabantur.

Unico ex his ægris, qui pulſum valde plenum habebat, & feroci delirio afficiebatur, vena ſecta fuit; non autem reliquis cum pulſum nec durum, nec nimis plenum haberent.

Illis, qui alvo fluxa debilitante non laborarunt, optime profuit Rob. N. 4. Illo enim remanens poſt vomitum oris amaror, & nauſea, plerumque intra 24. horas diſparuit, & ſitis moderatior facta eſt. More tamen nobis in acutis ſolito copioſe potare debuerunt.

Hoc

Hoc medicamento uſi ſunt ad diem morbi quintum, donec tertia exacerbatio remitteret: fere quotidie alvum depoſuerunt liquidam, ſemicoctam; urina vero cruda manſit: omni die aliquoties ſomno unius, vel alterius horæ refecti ſunt ægri, & excepto exacerbationis tempore, quo difficilius ſpirabant, & anxii erant, pectus ſat liberum manſit.

Deferveſcente tertia exacerbatione quibusdam mixt. c. Spir. Sulphuris, aliis tantum claret. N. 9. exhibui.

Suaſu enim Perill. ac Magnifici Domini *Störck* in febribus tertianis hanc mixturam.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. ij.
Spir. Sulph. percamp. dr. ß.
Syr. Diacod. dr. vj.

ægris febri tertiana nullo alio ſympto mate ſtipata laborantibus aliquot horas ante futurum paroxyſmum exhibueram uno hauſtu ſumendam, ac plures hoc medicamento a febre liberati ſunt. Aliquando binæ doſes ſuffece-

fecerunt ad febrim penitus tollendam: quandoque etiam tertia doſis neceſſaria fuit.

Hac obſervatione ductus in hac febre continua remittente, cujus exacerbationes typum tertianæ ſervabant, cum nec magnæ obſtructiones in corpore eſſe viderentur, experiri volui, quid Spiritus Sulphuris per camp. efficeret.

Inde factum eſt, ut exacerbatio die ſeptima contingens in plerisque lenior quoad omnia ſymptomata fuerit. Bini vero tuſſi ſat moleſta in paroxyſmo affecti ſunt. Verum omiſſo Spir. ſulph. Decoct. N. I. ſumpſerunt, unde tuſſis brevi ſedabatur.

Quinta autem exacerbatio hos binos ita debilitavit, ut metus fuerit, ne alia accedens illos occideret: hinc præter Decoctum N. I. mixt. N. 14. ipſis exhibita fuit, qua ſequens paroxyſmus multum lenitus, poſtea non amplius redivit.

Finita ergo ſexta exacerbatione, quæ die 11 contigit, morbus erat febris acuta ſimplex, quam ægri facile ferebant: Cæterum in excretis nullum ſignum criſeos apparebat: cutis tamen mollis erat, diutius dormiebant, & libero pectore reſpiratio peragebatur: pulſus erat mollis, ſat æqualis, nec debilis.

Continuarunt ægri mixt. N. 14. uti ad diem 14. usque, in eodem fere ſtatu permanentes.

Decimo quarto morbi die ambo copioſe per plures horas ſudarunt, unde unus perfecte apyretos factus eſt, alter vero multo minus febricitavit, & ſimul urinam miſit, quæ brevi ſedimentum album, copioſum, leve depoſuit.

Loco mixt. N. 14. ſola mixt. N. 12. uſus eſt: appetebat; nulla ſitis aderat; optime dormiebat; & circa 17. morbi diem oborto leni ſudore, depoſitaque pluries alvo copioſa cocta integre judicatus eſt.

Qui

Qui Spir. Sulph. ferre potuerunt, leviores paroxyſmos experti ſunt. Sed quia ob recurrentes exacerbationes ſenſim debiliores fiebant, mixt. N. 14. illis exhibui, quæ ſequentem paroxyſmum omnino præcavit.

Circa duodecimum morbi diem, ut & 13. ſæpius ſudarunt ægri cum levamine tanto, ut 14. pulſus tantum paulo majori celeritate peccaret. Quoad reliqua ſymptomata bene habuerunt ægri, & 15. morbi die nullum febris indicium adfuit.

Omnes hi ægri ſat cito vires recuperarunt.

Qui omiſſo in initio morbi Emetico ad Noſocomium deferebantur, jam alvo fœtida, frequenti, torminoſa laborantes majus negotium nobis faceſſerunt.

Unus tertio morbi die hoc modo affectus allatus, alii vero duo die quarto: verum omnes iisdem fere ſymptomatibus afficiebantur.

Reſpiratio erat celeris, pulſus celer, inæqualis; vires debiles; continuo delirabant;

vix

vix per horæ quadrantem dormire poterant, licet in ſomnum propenderent: viſus erat debilis, lingua nigra, ſicca; ſitis inſatiabilis, & appetitus omnino proſtratus; Cutis ſicca, aſpera

Dedi illis Clar. N. 8. cui addebatur mucilag. Gum. trag. dr. iij. & Emulſum N. 5. alternis vicibus ſumenda, ac ſimul bis de die Enema ex ſolo oleo lini injectum eſt.

Hac methodo ille, qui tertio morbi die advenerat, intra 24. horas a diarrhœa liberatus fuit. Aſt accedentem die 5. exacerbationem valde difficulter tulit. Videbatur enim omni momento ſuffocandus, & pulſus inæqualis ſæpe intermittebat.

Alii duo, quibus diarrhœa integre nondum potuerat ſiſti, præterquam quod peſſimam reſpirationem, & pulſum valde malum haberent, ſimul ſubſultibus tendinum adficiebantur.

Omnibus veſicantia ad ſuras applicata ſunt, ac pro medicamento data eſt binis ultimis mixt. N. 14. cui laudan. liq. ſyd. gtt. xxx. addebantur, & Emulſum N. 17. alternis vicibus omni ſesqui hora ſumenda, alter vero ſola mixt. N. 14. uſus eſt.

Exacerbatio ultra 8. horas in ſuo vigore permanſit, antequam remitteret, & ægri parum admodum noctu dormierunt: nullus tamen noctu amplius purgatus eſt.

Sexto die morbi ablata ſunt veſicantia, quæ in omnibus optime operata erant; bini minus delirabant, reſpirationem majorem, & liberiorem habebant, pulſus major erat, non intermittens, ac affatim decoct. hordei hauriebant, & unus illorum, qui antea tempore paroxysmi tendinum ſubſultibus vexatus fuerat, ab his quoque liber deprehendebatur, cutis tamen manebat in omnibus ſicca, & in urina ſubfuſca Enæorema ejusdem coloris diſperſum erat.

Ter-

Tertius ſublime ſpirabat, pulſum debilem, parvum, inæqualem habebat, urinam in lectum dimittebat, & omnino ſui ignarus potum, & medicamenta, quæ ipſi ingerebantur, vix deglutiebat, ac manus continuo tremore agitabantur.

Huic terna veſicantia unum ad nucham, altera ad brachia applicata ſunt, omiſſum eſt Laudanum, quod mixt. N. 14. ob alvum ſymptomaticam additum erat.

Sub veſperam pulſus paulo major, & fortior factus eſt, ac ultra horam dormivit, multo melius ſpirans, ſubſultu tamen tendinum etiam in ſomno afficiebatur. Noctu alvum adhuc in lectum dimiſit, & aliquoties per breve temporis ſpatium ſomno captus eſt.

Septimo morbi die potum, & medicamenta melius aſſumebat, reſpiratio paulo profundior peragebatur, & pulſus erat major, minus inæqualis, veſicantia in magnas bullas cutim elevarant ſero plenas.

In eodem ſtatu fere toto die permanſit æger, donec veſpere inceperit tumere parotis dextra; nox valde mala fuit.

Sequenti die mane dum acceſſi, æger nec minimum deglutire poterat, inſpectæ fauces, imo ipſa lingua, tumidæ admodum erant, liveſcebant.

Parotis ad pugni magnitudinem elevata, erat, oculi lachrymoſi, reſpiratio ſublimis, celeris, & pulſus frequenter intermittens, ac æger ſupine jacebat immobilis, factæ ſunt injectiones ex antiſepticis, abſtergentibus in fauces, cataplaſma emolliens parotidi applicatum eſt, ac circum collum Emplaſtrum veſicans.

Ob magnam debilitatem Enemata purgantia dare non auſi ſumus, Enema tamen emolliens injectum eſt, quo bis alvum habuit; verum nihil juvit, & circa meridiem ſuffocatus periit.

Alii

Alii duo noctem ſexti diei ad ſeptimum ſat bene tranſegerunt, per plures enim horas placide dormierunt, & mane aberat delirium, pulſus videbatur minus debilis, reſpiratio erat ſat libera, lingua humeſcebat, & cutis minus aſpera deprehendebatur, ambo alvum depoſuerunt fuſceſcentem, pultaceam.

Unus circa decimam matutinam, alter poſt meridiem incepit pejus habere, lene delirium iterum acceſſit, reſpiratio evaſit laborioſior, & pulſus debilis, celerior, per vices intermittebat: hæc autem per tres, vel quatuor horas tantum durarunt, quibus elapſis ægri in ſomnum brevem inciderunt, & toto corpore ultra horam leniter ſudarunt, unde ſe quoad omnia levatos perceperunt, & noctu quoque per intervalla dormierunt.

Die octavo pulſus adhuc celer erat, verum nulla intermiſſio, & vix aliqua inæqualitas in illo percipi poterat, reſpiratio libera erat, & urina naturalem imitabatur, cutis

continuo humeſcebat. Nulla amplius exacerbatio acceſſit, ſed ſudore ſenſim magis levati ſunt ægri, alvum quotidie coctam dimiſerunt, levia alimenta libenter aſſumebant, ſitis non erat magna, ac ſæpius diu, noctuque ſomno reficiebantur.

Decimo quarto morbi die penitus deſiit febris.

Erant autem valde emaciati, & vires adhuc tam parvæ erant, ut ſe ſoli extra lectum ſuſtinere nequirent. Hinc præter juſcula, & alia levia alimenta uterque lactis lib. j ß cum anatica Decoct. Hord. quantitate quotidie hauriendam acceperunt, ac cort. Peruv. unc. ß omni die continuarunt ad diem morbi 24. aſſumere. Tunc, cum in cubiculo facile deambularent Rhei dr. j aſſumſerunt, unde aliquoties purgati carnibus tenerioribus veſci potuerunt, & brevi poſt ex Noſocomio diſceſſere.

MEN-

MENSIS OCTOBRIS.

Multi quoque hoc menſe febre continua remittente laborarunt, quidam omni die exacerbationes patiebantur, alii vero omni altero die.

Quidam etiam ante augmentum caloris perfrigerabantur, alii minime.

Qui quotidianas exacerbationes habebant, tuſſi ſicca, non frequenti, reſpiratione celeri, difficili afficiebantur, pulſus erat celer, ſubdurus, lingua arida, ſitis magna, appetitus nullus, cutis ſicca.

Sub exacerbatione, quæ plerumque per 5, vel 6. horas durabat, fiebant anxii, tuſſis ſicca valde frequens erat, & defatigans, & de dolore in variis pectoris partibus conquerebantur, caput illis valde dolebat, facies rubore tingebatur, & oculi flaveſcebant; pulſus celeritatem, & duritiem majorem habebat,

& illi, quibus ante exacerbationem ſanguis non fuerat eductus, tempore paroxyſmi delirabant.

Hinc fere omnibus tunc hoc modo affectis ſanguis e vena eductus eſt ſat magna quantitate, diverſus in diverſis ſubjectis: in multis enim cruſtam phlogiſticam habebat, in aliis ſanguis erat optimi coloris, ſiccus tamen, & paucam admodum aquam dimittens.

Optime omnibus conducebant medicamenta ſolventia, antiphlogiſtica, & lenia paregorica ad tuſſim leniendam.

Quarto die plures urinam miſerunt, quæ brevi ſedimentum album, leve depoſuit, & in his exacerbationes ſequentes minus graves fuerunt, pulſus mollis, reſpiratio facilior, minus dolens fuit, alvus omni die ſemel liquida, cutis humida facta eſt, capitis tamen dolor gravis, & ſitis magna, pondus in ventriculo conquerebantur.

Hoc

Hoc viſo ſal. Polychr. dr. j. ſimul cum Decoct. N. 1. omni die exhibita fuit.

In eodem fere ſtatu manſerunt ad diem ſeptimum uſque, quo alvo frequenti, pultacea, flava a febre continua liberati ſunt omnes, imo bini nullum amplius febris intermittentis paroxyſmum paſſi ſunt, & brevi vires integras recuperarunt.

Sed reliquos omni die per quinque, vel ſex horas ſat validus paroxyſmus occupabat, cum tamen præter febrim nullum malum ſymptoma adeſſet, de ea tollenda non multum fui ſollicitus, & pro medicamento ſolam conſerv. N. 25. aſſumpſerunt.

Hoc modo intra aliquot dies in aliquibus febris ſponte deſiit: ubi autem ultra 12. diem protracta non minuebatur, vel validior fiebat, mixt. N. 14. illis data eſt, qua febris facile fugabatur, & ægri ſolis poſtea alimentis aptis refecti ſunt.

Quibus quarto die urina rubra ſine ſedimento fuit, in iis morbus valde increvit, pulſus durior, contractus, inæqualis factus eſt, reſpiratio celeris, anxia: tuſſicula ſicca, & capitis dolor præcipue exacerbationis tempore ægros acerbiſſime afficiebat.

His hoc die ſanguis iterato educi debuit, qui brevi cruſta inflammatoria tenaci, non tamen adeo denſa tegebatur: pro medicamentis præter decoctum N. I. cui addita erat Nitri dr. j β, Emulſum N. 3. ſumpſerunt, ſimulque ad alvum, quæ emanebat, ciendam Enema injectum eſt.

His adhibitis levamen habuerunt quoad omnia ſymptomata, & aliqui ſat pacatum ſomnum poſt Enematis operationem habuerunt: nox quoque ſequens ſat tranquilla fuit.

Dies quintus ſat bonus fuit, Exacerbatio multo lenior fuit, quam die præcedenti, & extra eam reſpiratio non erat valde impedita; pulſus ſat plenus, liber; tuſſis rarior,

ſic-

ſicca tamen permanens, dolor capitis, & oculorum minor; in urina nubecula ad fundum cadens conſpiciebatur.

Iis, quibus alvus ſponte non ſeceſſit, denuo Enema injici curavi.

Manſerunt ægri in eodem fere ſtatu iisdem medicamentis utentes ad finem octavi diei, vel initium noni, quo oborto copioſo ſudore, & prodeunte urina brevi ſedimentum copioſum album deponente admodum levati ſunt.

Poſthac enim reſpiratio libera, tuſſis nulla, & pulſus licet celer admodum tamen liber erat: capitis gravitas diſparuerat, oculi fere naturalem colorem habebant, lingua minus ſicca erat, ac vix poſtea exacerbationes paſſi ſunt.

Solum tunc decoctum N. 1. ſine nitro datum eſt, ſubinde interpolata doſi Emulſ. N. 2. & ægri morbum facile tulerunt, cutis humida manſit, & alvus fere quotidie ſponte adfuit, noctu pacate dormierunt. Cir-

Circa decimum quartum morbi diem ſudarunt iterum per totum corpus, & ſi ſimul alvum pluries habuerunt, penitus judicati ſunt.

Unicus ſudavit ſine ulla facta per alvum evacuatione, & hic poſt ſudorem debilior factus eſt, pulſus parvus inæqualis fuit, acceſſit dolor capitis, obtuſus, & oculi tumebant, manibus tremebat, reſpiratio tamen non multum læſa, & lingua humida erat. Exacerbatio, cujus à nono die vix ſignum adfuerat, prægreſſo per quadrantem horæ frigore ægrum ultra ſex horas valde anxium reddidit, durante quoque exacerbatione pulſus valde celer, & inæqualis erat, ac æger delirabat.

Finivit paroxyſmum paucus ſudor, poſt quem æger mentis compos factus eſt, & facile ſpiravit: verum pulſus manſit malus, & vires valde collapſæ erant.

Data

Data eſt ægro mixt. in qua extract. Cort. Peruv. dr. v. ſolutæ erant, ut eam diviſis doſibus ante decimam matutinam decimi quinti diei abſumeret, & bina veſicantia ſuris applicata ſunt: Laudan. quoque liq. ſyd. gtt. xjj. ad ſomnum, quem capere non poterat, conciliandum, veſpere ipſi datæ ſunt: nox tamen inquieta fuit.

Decimo quinto die licet veſicantia optime operata eſſent, & pulſus magis elevatus, æger videbatur æque debilis: alvum tamen ſponte depoſuerat: & urina omni dote naturalem imitabatur.

Frigus circa decimam non redivit, & toto die vix mutatio in ægro animadverſa eſt.

Sumſit tunc Emulſ. N. 17. & mixt. N. 14. alternatim omni bihorio, & bina alia veſicantia brachiis applicata ſunt: veſpere laud. liq. ſyd. gtt. xv. ipſi datæ ſunt: unde noctu per plures horas dormivit.

De-

Decimo ſexto die mane pulſus erat paulo major, & urina iterum naturalis. Poſt meridiem acceſſit anxietas, & celerius ſpirabat, ſubinde tuſſitabat, delirando lachrymabatur, & vix ad interrogata reſpondens in dorſum immobilis decumbebat; cutis erat ſicca, iisdem tamen perrexit medicamentis uti, & noctem inſomnis tranſegit, leni ſudore perfuſus.

Decima ſeptima morbi die, dum ægrum inviſi, illum inveni miliaribus albis pulcherrime pellucentibus non modo pectus, ſed etiam abdomen occupantibus copioſis ſcatentem; tremor manuum aberat, mente optime valebat, ac de debilitate tantum conquerebatur: pulſus erat liber, æqualis, vix febrilis, reſpiratio bona, tuſſis nulla, oculi erant vivaces, ſitis pauca, & æger juſcula, & ſimilia levia alimenta libenter ſumebat.

Conti-

Continuavit mixt. No. 14 uti & loco Emuls. No 17. Clareto No. 8 uſus eſt; æger ſine paregorico noctes tranquillas habuit, & 23tia morbi die, qua miliaria nullo amplius ſuperſtite morbi veſtigio deſquamata erant, omni medicamento abſtinuit, ac 34ta ab initio morbi die viribus valens ad ſuos rediit.

Quibus vero febris lenior facta eſt ſecundo morbi die, & tertio die poſt horripilationem exacerbata fuit, ii non tuſſiebant, verum continuo nauſeabant, os amarum conquerebantur, lingua cruſta tenui, fuſca tegebatur, & valde ſitiebant: verum potus, ſicut & alimenta ipſis amara videbantur: alvus ſine Enemate primis diebus non ſecedebat; urina erat rubra, in aliis nubeculam ſuſpenſam gerens, in aliis Enæoremate carens, pulſus erat ſubinde inæqualis, celer, reſpiratio ſat bona, dolor vero capitis continuus.

Tempore exacerbationis reſpiratio erat difficilior, celerior, & reliqua omnia pejora

fiebant,

fiebant, imo delirabant: Exacerbatio autem ultra 12 horas durabat, qua finiente ægri ſenſim mentis compotes fiebant, & reſpiratio, & pulſus meliores.

Qui Emeticum ſtatim initio morbi aſſumpſerant, vix capite dolebant, & brevi poſt nauſea, & oris amaror diſparebant, ac ſequens exacerbatio præcedentem vehementia ſymptomatum non ſuperabat.

Illis vero, quibus Emeticum non datum eſt, vel qui recuſarunt illud aſſumere, Exacerbationes diuturnitate, ſymptomatum vehementia ſemper increverunt, quorum tempore valde delirabant, continuis vomendi conatibus defatigabantur, ac valde inquieti jacebant.

Quocunque tamen die datum Emeticum ſemper profuit, hinc ubi ægros hoc modo affectos vidi, prima cura fuit, ut quam primum fieri poſſet ypecacuanhæ dr. β ſumerent.

rent. Unde pluries vomuerunt varia indigeſta, glutine tenaci varii coloris intermixta.

Peracta vomitione lene paregoricum exhibebatur.

Omnibus profuit poſt vomitum mixt. No. 14. quæ cum copioſo decocti hordei, & Bardanæ Oxymelle ſimplici mixti potu brevi omnem amarorem, & nauſeam ſuſtulit. Quibusdam etiam loco hujus mixturæ datum eſt Rob. No. 4. Et Alvus, dum ſponte non ceſſit, & abdomen tenſum deprehendebatur, Enemate omni altero die ſollicitata eſt.

His medicamentis utentes ægri 4 primas exacerbationes bene tulerunt: verum poſt quartam urina, quæ ſemper ſat bona fuerat, fiebat fuſca, & brevi Enæorema craſſum ſublime in illa conſpiciebatur, pulſus fiebat multo debilior, mollis, inæqualis, ac vires multum collabebantur, & triſtes fiebant ægri.

Omnibus bene perpenſis nihil contra indicans cortici inveni, ac illis ideo mixt. No. 14 exhibui,

hibui, qua utentes ægri poſt morbi diem undecimum ab omni exacerbatione liberi fuerunt, & circa decimum quartum morbi diem ſudore copioſo oborto, ac ultra 24 horas ſæpius repetente penitus judicati ſunt.

Continuarunt tamen uſque ad diem vigeſimum mediam doſim prioris mixt. aſſumere, ac poſtea aptis alimentis brevi vires recuperarunt. Unus, qui diutius corticem aſſumere recuſaverat, die vegiſimo primo morbi febre inermittente tertiana correptus eſt.

MENSIS NOVEMBRIS.

Fere iidem morbi obſervati ſunt, ac menſe præcedenti, & methodo eadem fere omnes curati ſunt.

MEN-

MENSIS DECEMBRIS.

Non multi hoc menſe acute in noſocomio decubuerunt; adfuere tamen ſeptem, qui graviter affecti fuerunt.

Hi ægri per plures dies, antequam in morbum inciderent, laſſitudine ſpontanea, appetitu deleto laborarunt, & noctes inquietas habuerunt. Hæc ſymptomata excepit frigus, tremor, quæ capitis dolor, & anxietas comitabatur: ſucceſſit demum calor urens. Sex initio morbi, nempe ſecundo, vel tertio die ad noſocomium allati ſunt, alter ſerius, de quo poſtea.

Hi ſex, qui ſtatim ad nos delati ſunt, habebant calorem magnum, pulſum parvum debilem, & inæqualem, reſpirationem tantum naturali paulo celeriorem, linguam cruſta tenui, nigra obductam, aridam, ſitim magnam, appetitum nullum, cutim ſiccam, oculos

triſtes, urina erat flammea, quibusdam alvus bis, ter de die ſponte deponebatur fœtidiſſima: omnes ad omnia indifferentes, & debiliſſimi vix ad interrogata reſpondebant. Statim ab initio Claretum No. 8. & mixt. No. 14. alternis horis ſumenda ipſis præſcripſi.

Nihilominus his medicamentis ſive ſecundo, ſive tertio die inceperint uti, permanſerunt fere in eodem ſtatu ad diem morbi ſextum, quo continuo quaſi ſopore ſepulti videbantur: potus, & medicamenta non niſi magno cum labore ipſis ingerebantur: ſed & alvum tunc in lectum fœtentem admodum dimittebant, & urina admonitis ægris in vitrum quandoque miſſa, ex flammea in ſubfuſcam, enæorema craſſum, fundum petens, gerentem mutabatur; reliqua omnia ſymptomata manebant eadem, & oculi liveſcebant. Suris, ac Nuchæ veſicantia applicata ſunt, & ſequenti die ſopor in quibusdam minor, & oculi clariores erant, ac oblata quæque melius aſſumebant.

mebant. In aliis vero nulla mutatio. Dedi tum loco Clareti Emulſum No. 17. cum mixt. No. 14. quibus effectum eſt, ut pulſus æqualior; paulo major fieret, & oculi decimo die nitorem fere naturalem haberent; manebat tamen in ſomnum propenſio.

Die undecimo circa veſperam bini inceperunt tuſſitare.

Tertius ſine tuſſi magis anxius erat.

Quartus vero incepit ſubito ronchos edere, & die duodecimo mane mortuus eſt.

Bini alii in eodem ſtatu permanſerunt.

Illis, quibus tuſſis moleſta erat præter dicta medicamenta, Syr. diacod. & Althææ aa partes æquales dedi, ut ſubinde parvum cochlear ſumerent. Illi vero, qui anxietate ſine tuſſi premebatur, duo veſicantia brachiis applicata ſunt, in aliis nihil mutavi.

De nocte tres priores parum ſudarunt, & urina in omnibus fere naturalis coloris erat, tuſſis, & anxietas fere eadem: noctem tamen

ſequentem ſomnus aliquot horarum ſat pacatam reddidit.

Decimo tertio die cum prioribus ſymptomatibus luctabantur, donec circa initium decimi quarti in binis tuſſientibus petechiæ rubræ, in altero autem miliaria alba in collo, & pectore cum omnium ſymptomatum levamine eruperint: etenim tuſſis rara erat, anxietas multum imminuta, pulſus major, æqualis, lingua humida, oculi clariores & ægri minus ſoporoſi ad interrogata apte reſpondebant.

Loco Emulſi No. 17. dedi Claretum No. 8. & mixturam No. 14. continuarunt ſumere.

Qui miliaria habebat, alvum depoſuit ſat copioſam, coctam: bini vero, quibus erant petechiæ, nullam dejectionem per alvum habuerunt, nec tamen aliquid incommodi inde exurgebat; abdomen enim erat molle, minime tenſum.

De-

Decimo ſeptimo petechiæ jam flaveſcentes incipiebant diſparere, ac ſimul cum illis febris, & reliqua ſymptomata minuebantur, & vigeſima die de omnibus his nihil omnino ſupererat.

Ille autem, qui miliaribus laborabat, decimo ſeptimo mane magis febricitabat, & nova miliaria prioribus jam ſicceſcentibus proruperunt, incepit quoque tuſſire, & ſputa tenacia difficulter ejicere: tum claret. N. 8. cui addita erat mucilag. Gum. trag. unc. β, & pulv. N. 15. exhibui.

Noctu dormivit quidem, ſed tantum per intervalla, nam tuſſi ſæpius a ſomno excitabatur, & ſputa copioſa tunc facilius, quam de die prodeuntia ejiciebat cúm quodam levamine.

Poſtea nulla amplius facta mutatio, ad vigeſimam morbi diem uſque, qua tuſſis rariſſima evaſit, & ſputis ſemper prodeuntibus glutinoſis, & paucis, miliaria in ſquamas abi-

bant, reliquis omnibus ſymptomatis integre diſparentibus.

Vigeſimo quarto nihil quidem de morbo ſupererat, ſed æger, qui antea toroſus, nunc debilitatus, & multum emaciatus erat.

Abſtinuit tunc omni medicamento, & lac cum potu ordinario, ac juſculum cum cremore hordei quater, vel quinquies de die ſumpſit, quibus intra quinque dies ita refectus eſt, ut ſurgere, & ſat diu extra lectum manere potuerit & 32. ab initio morbi die, cum viribus utcunque valeret, aſſumpta dr. j Rhei aliquoties purgatus eſt, unde appetitus ita excitatus, ut ſequenti die parum carnis cum aliis levioribus alimentis ipſi concedi debuerit: poſtea, aucta ſenſim alimentorum copia, prius robur acquiſivit, & quadrageſima ab initio morbi die ex noſocomio diſceſſit.

Qui autem petechiis laborarant, brevi vires recuperavere, & citius noſocomio vale

di-

dixerunt. Bini vero alii, quibus nec petechiæ, nec miliaria proruperunt, decimo quarto die magis ſoporoſi facti ſunt, & oculos triſtiſſimos vix aliquando aperientes nullum verbum proferebant: habebant auditum graviſſimum, & alvum valde fœtidam continuabant in lectum dimittere; os non niſi magno cuſtodis molimine aperiebant, dum vero illud ſemel aperuerant, quæcunque celeriter deglutiebant.

His duo veſicantia eodem die brachiis applicata ſunt, & prioribus medicamentis continuarunt uti.

De nocte inquieti fuerunt, ſe hinc inde continuo jactitarunt: attamen circa quartam matutinam unus ultra horam dormivit, & evigilans audiebat, loquebatur, & potum, ac medicamenta avide aſſumebat, pulſus erat plenior, liberior, ſopor evanuerat, & alvum tota nocte non depoſuerat.

Alter qui non dormiverat, etiam audiebat, ſed difficulter ad interrogata reſpondebat, & licet animi compos eſſet, alvus pluries in lectum effluxerat: pulſus celer, inæqualis erat, cum manuum tremore, & magna debilitate.

Datæ ſunt ipſi Laudan. liq. ſyd. gtt. xv. abſque effectu: Claretum vero, cui mucilag. Gum. tragant. dr. iij & Boli armen. unc. β, Laudan. liq. ſyd. gtt. xxx. addebantur, de quo omni bihorio unc. j. ſumſit cum interpolata ſubinde doſi emulſi camph. adeo profuit, ut nocte ſequenti ſomno plurium horarum captus non dimiſerit alvum in lectum, & ſemel tantum in excipulum depoſuerit, ac hæc erat ſpiſſior, minus fœtens.

Die decimo ſexto pulſus erat æqualior, minus debilis, reſpiratio ſat bona, ac alvus pultacea flaveſcens, & urina circa meridiem miſſa, poſt quatuor horas ſedimentum copioſum, glutinoſum, album deponebat: Nox fuit tranquilla.

Deci-

Decimo ſeptimo mane totum corpus ſudore madebat; in urina noctu miſſa Enæorema fundum petens, tertiamque vaſis partem occupans conſpiciebatur, reſpiratio optima, lingua humida, pulſus major, mollis, undulоſus, & oculi colore naturales erant.

Solo tunc clareto N. 8. uſus eſt, & decimo octavo, ac decimo nono morbi die pluries adhuc ſudavit, noctes tranquillas habuit, ac vigeſimo die nihil amplius de morbo ſuperfuit, & viribus poſtea ſenſim bona diæta intra duodecim dies reſtitutis ſanus ad ſuos rediit.

Alter vero, qui die 15. levamen habuerat, ſine ulla ſenſibili evacuatione facta die 17. a morbo liber fuit, & citius noſocomio exivit.

Septimus dum ad nos deferebatur, jam petechiis copioſiſſimis, aliis rubris, aliis etiam liveſcentibus, affectus erat; habebat pulſum rythmo, & tempore inæqualem, non tamen debi-

debilem, magnam ſitim, linguam ſiccam, tremulam cum continuo delirio, & dolore totius corporis. Sequens medicamentum datum eſt.

R. Aq. decocti hord. libr. j.
Spirit. Sulph. per camp. dr. j.
Syr. althææ unc. j β.

M. S. omni 3horio duo cochleria ſumat.

Quamdiu antea ægrotaverit, ſcire non potui, ſed ſecundo die, ex quo erat in noſocomio, prorumpebant miliaria alba, quibus ſequenti die diſparentibus, ægrotantis vires vehementer dejiciebantur, lingua fiebat magis ſicca, nigra, ſordida; ſitis major, pulſus celerior, debiliorque, & his ſubinde tuſſis ſicca ſeſe adjungebat.

Cum præcedenti mixtura datum eſt emulſum N. 17.

Quarto die miliaria confertiſſima iterum proſtabant, atque tuſſis ſtrepens orta eſt. Tunc vero claretum, & pulv. N. 15. ipſi da-

ta

ta ſunt: ſenſim tamen increſcebant ſymptomata, & die ſexta copioſiſſimis miliaribus, ſimul cum petechiis proſtantibus, reſpiratio celeris, inæqualis, pulſus plane inordinatus evaſit.

Duo veſicantia tunc ſuris applicata ſunt.

Manſit in eodem ſtatu ad undecimum uſque diem, miliaria ſenſim in veſiculas admodum magnas attollebantur, alvus quotidie liquida, cruda egerebatur.

Undecimo die omnes petechiæ, & miliaria pro maxima parte diſparuerunt: mox reſpiratio facta eſt anhelosa, facies ruberrima cum loquelæ defectu, & delirium increvit; duo veſicantia denuo applicata ſunt.

Decimo tertio numeroſiſſima iterum miliaria proſtabant: reſpiratio erat facilior, delirium minus, pulſus magis elevatus, conſtantior.

Verum ſequenti nocte novies purgatus fuit, & omnino miliaria diſparuerunt.

Dum

Tum reſpiratio iterum anheloſa, dolorifica, pulſus inordinatus, celerior evaſit cum delirio majori, & ſumma anxietate, ſiti magna; & lingua cruſta, nigra, admodum craſſa obducebatur; verbo, omnia ſymptomata magis intendebantur.

Clareto, cui mucilag. Gum. trag. unc. ß & Laudan. liq. ſyd. ſer. j. addideram alternatim cum emulſo N. 17. uſus eſt, ac duo veſicantia femoribus applicata ſunt.

Decimo quarto die quater adhuc purgatus eſt: ſequenti nocte, quæ fuit inquietiſſima, ſexies vomuit, nihil tamen in illa materia rejecta conſpiciebatur præter medicamenta: & mane dum acceſſi, toto corpore miliaribus confertiſſimis rurſus ſcatebat, atque tunc reſpiratio facilior, delirium multo minus; facillime loquebatur, pulſus plenior, non adeo febrilis; ſitis non magna erat, nec facies adeo rubra: ſolo tunc Clareto uſus eſt.

Se-

Sequenti die lingua mundabatur, delirium aderat nullum, bene dormiverat, & decimo ſeptimo miliaria incipiebant deſquamari, nihilque conquerebatur æger. Sumpſit adhuc per aliquot dies claretum, & vigeſimo tertio, quo apud nos decumbebat, die, e lecto ſurrexit, & 36. noſocomio exivit bene valens.

MENSIS JANUARIUS.

Pleuritis hoc menſe frequentior fuit, quam quicunque alius morbus acutus; verum ad hujus Curationem nihil peculiare requirebatur, & methodo antea menſe Auguſto dicta fere omnes evaſerunt.

Una tantum fuit fœmina, quæ aliter curari debuit.

Hæc adminiſtratis venæ ſectionibus, & medicamentis antiphlogiſticis die quarto multum levari videbatur. Etenim dolor lateris multo minor, reſpiratio facilior, pulſus libe-

rior

rior erat. Urina ſedimentum album leve depoſuerat, & per plures horas noctu dormiverat, ita ut omnia fauſta ſperarem.

Die quinto in eodem ſtatu permanſit.

Verum die ſexto præter omnem expectationem ejus facies horrendum in modum tumore duro, rubro, renitente occupabatur, & labiis eodem modo tumentibus vix ipſi liquida ingeri poterant, oculique ſub tanto tumore ita reconditi erant, ut ne digitis quidem aperiri potuiſſent; pulſus erat magnus, febris vehemens, reſpiratio cita, profunda, & ægra pedibus, manibusque ob nimium calorem lecti levia tegumenta removebat.

Sanguis tunc ex brachio detractus brevi in pellem coriaceam, denſam concrevit, & alvus enemate bis ſollicitata fuit.

Pro medicamento ſumpſit decoct. Tamarindorum: & externe applicabantur lintea quadruplicata fomento ex floribus Sambuci parato, intincta, ſæpius renovata.

Poſt

Poſt meridiem facies pauliſper concidit, labia facilius aperiebantur, febris minor, & reſpiratio aliquantulum melior erat.

Noctu pluries alvum egeſſit, & parum dormivit.

Die ſeptimo mane faciei tumor ita conciderat, ut jam oculos aperire poſſet: tantum in genarum parte inferiore, & ſub maxilla in utraque parte renitentia, & dolor permanebant; reſpiratio bona, lingua humida, cutis mollis, febris admodum moderata erat: & veſpere aſſumpta ſyr. Diacod. unc. j. noctem ſequentem habuit pacatam.

Die octavo adhuc pauliſper febricitabat, & tumor fere totus conciderat: hinc ſolo decocto N I. uſa eſt.

Nocte ſequenti bene dormivit, & die nono febris deſierat, ac tumor maxima parte diſparuerat: pars tantum ſupererat tumoris, ab angulo maxillæ dextræ ad mentum uſque continuata, duriſſima, maxillæ adhærens, & vix dolens.

Applicata ſunt fomenta ſolventia per ſex dies ſine ulla mutatione; verum datis bis de die Pillul. N. 11. gr. jv. extracti cicutæ, & Emplaſtro ejusdem nominis externe applicato intra decem dies tumor penitus fuſus diſparuit: & ægra, quæ ſub uſu cicutæ cum bonis alimentis vires refecerat, paucis poſt diebus ad ſuos redivit.

Lata veſicantia pectoris loco dolenti applicata, multos quoque hoc menſe ex orci faucibus eripuerunt.

Dum hæc ferre nolebant ægri, rubefaciens ex fermento panis, & ſeminibus ſinapi, cui quandoque pulvis Cantharidum pro ratione neceſſitatis inſpergebatur, eodem cum effectu applicatum fuit.

Fœmina 36. annos nata ſexto morbi die, ut aiebat, ad nos delata eſt: hæc habebat reſpirationem brevem, celerem, & magnam pectoris anxietatem; appetitus deletus erat, vires debiles, pulſus mollis, non valde celer, ſitis non multa. Da-

Datum eſt ipſi ſolum decoctum N. 1.

Per quatuor dies in hoc ſtatu fuit: die undecimo autem prorumpebant miliaria alba, parva, quæ die ſequenti copioſiſſima fuerunt: hæc tamen nullum levamen attulerunt: atque perſtiterunt ad 18. morbi diem ſine ulla ſymptomatum mutatione.

Decimo nono autem omnia miliaria diſparuerunt, & ægram in magnum ſoporem, cum majori ſpirandi difficultate, & anxietate conjecerunt: pulſus erat debilior, & celerior.

Dedi tunc Emulſum N. 17. & Decoct. N. 1.

Vigeſimo ſecundo morbi die nova miliaria numeroſiſſima prorupere: reſpiratio quamquam melior, multum tamen adhuc impedita erat; pulſus vero liberior, & fortior; ſopor fere penitus diſparuerat, anxietas fere eadem remanſit.

Vigeſimo quarto miliaria denuo diſparuerunt pro maxima parte, & hæc diarrhœa ex-

cepit, quæ initio videbatur levamen afferre. Verum ſpes, quam ex hac evacuatione conceperam, brevi excidebat: nam ſequenti die vires dejiciebantur magis, reſpiratio laborioſa, & pulſus debilior erat cum majori ſiti, urina admodum rubra.

Cum Emulſione N. 17. decoctum N. 8. exhibui, quo id obtinui, ut nocte ſequenti tantum bis purgata fuerit, & die vigeſimo ſexto duo veſicantia ſuris applicata ſunt.

Eodem die ad veſperam iterum inceperunt miliaria prorumpere, & die ſequenti copioſiſſima proſtabant: urina erat naturalis, ægrotaque tunc erat ſine ullo ſopore, reſpi ratio fere naturalis, pulſus adhuc parum febrilis, ſed plenior; diſparuerat anxietas, & ſitis: & placidiſſime interdum dormiebat.

Poſt quatuor dies hæc miliaria in ſquamas abiverunt, nihilque de morbo ſuperfuit, & decem poſtea diebus elapſis ſaniſſima diſceſſit.

MEN-

MENSIS FEBRUARIUS.

Binos tantum hoc menſe pleuriticos habuimus, & hi facile curati ſunt.

Adfuere autem octo alii, qui tuſſicula moleſta torquebantur; præter ſpumam nil ejicere poterant; febricula in omnibus præſens, veſpertino tempore augebatur; noctes erant inquietæ, cum continuo capitis dolore obtuſo; & alimenta, licet appetitus utcunque vigeret, intendebant febrem, & ægros anxios reddebant, quocunque tempore aſſumerentur: alvus erat tarda.

Hos ægros decoctum emolliens magis anxios reddidit, nec tuſſim lenivit: infuſa quoque ex herbis pectoralibus nullum levamen attulere.

Optime autem conducebat purgans N. 9. quo magna glutinis tenacis copia alvo educebatur.

Inde enim tuſſis minus frequens fiebat, anxietas minuebatur, & ægri facilius ferebant alimenta: febris tamen eodem modo pergebat.

Poſt purgationem conſerv. N. 25. vel decoctum N. 19. ſine ſpiritu exhibebatur. Sub his alvus quotidie bis, vel ter exonerabatur tanto cum levamine, ut vix ultra quatuor dies ab aſſumpto purgante tuſſicula duraverit; imo die nono ſex ex illis à febre penitus liberi erant.

Binæ autem fœminæ, eodem modo affectæ, licet a methodo dicta levamen habuerint, non tamen penitus convaluerunt.

Una ex his, cum ſibi melius eſſe perciperet, nobis inſciis domum rediit; verum elapſis quatuor diebus ad nos iterum deferebatur.

Habebat faciem tunc colore ex flavo virideſcenti tinctam; adnatæ oculorum liveſcebant; artus ſuperiores continuo tremore agitaban-

tabantur, omnibus artubus, ac lumbis, & capite dolebat; reſpiratio erat celeris, frequens, pulſus parvus, celer, magna ſitis, appetitus nullus: alvus liquida, fœtida, & totius corporis debilitas.

In hoc ſtatu dedi ipſi emulſum camphoratum, & veſicantia ſuris applicata ſunt; ſimul copioſe potabat ægra decoctum hordei, Rad. Bardan. & acetoſæ.

Subinde per diem dormivit, ſed nec tunc ceſſabant tremores: alvum ter dimiſit in lectum.

Hinc veſpere tum ut ſomnus pacatior fieret, tum etiam ut alvus debilitans ſiſteretur, data eſt unc. j. ſyr. diacod. cum gtt. v. Laudan. liq. ſyd. quo quidem alvus ſiſtebatur, aſt nox nequaquam fiebat tranquillior.

Sequenti die, cum eadem indicatio adhuc eſſet, nil in medicamentis mutavi, reſpiratio, & pulſus videbantur parum liberiores.

Circa tertiam pomeridianam cum ſudore, emerſerunt petechiæ rubræ, per univerſum corpus numeroſiſſimæ.

 Se-

Sequenti die non amplius tremebat, niſi dum manus aliquid prehenſura elevabat; nullum amplius dolorem conquerebatur; pulſus, & reſpiratio majores, æqualiores, & minus celeres erant; alvus nulla: urina erat naturalis: verum inter petechias rubras, plures vibices liveſcentes conſpiciebantur. Hinc licet ab exanthematibus manifeſtum levamen conſpicerem; metui tamen, ne forte adhuc aliquid corrupti in maſſa ſanguinea latitans illam denuo corrumperet, aut etiam ne depoſita ad cutim materia morboſa forte retrocedens idem efficeret.

Hinc ut naturæ vires ſervarentur, & contra corruptionem munirentur humores; præter Claretum N. 8. præſcripſi.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Extract. Cort. Peruv. dr. v.
Vin. boni Auſtriac. unc. ij.
Syr. Diacod. unc. j. ß.

M.

M. ut uno bihorio duo cochlearia hujus mixt. ſumeret, altero bihorio clareto uteretur.

Commendavique, ut ſemper copioſe potaret.

Noctu ſat bene dormivit ſine paregorico.

Die decimo tertio petechiarum liveſcentium numerus minor erat, nox quoque ſequens pacata fuit.

Decimus quartus dies fuit 13tio ſimilis, niſi quod alvus bis prodierit ſponte, & levans, & parum noctu ſudaverit ægra.

Die 15. adhuc minor erat petechiarum numerus, & quæ ſupererant, pallebant.

Nox fuit optima, & alvum coctam fere naturalem depoſuit.

Die decimo ſexto penitus diſparuerant petechiæ; reſpiratio naturalis erat, & pulſus tantum debilitate peccabat: continuavit adhuc eadem medicamenta per ſex dies: appetitus viguit, vires cito redierunt. & dato

die 27. purgante ex Rheo, carnes ipſi conceſſæ ſunt, & brevi noſocomio exivit.

Altera autem fæmina, quæ quoque omnibus, quæ videbantur indicari, adhibitis a febre Catharrali non potuerat curari, die 13 menſis, cum jam nonum diem in noſocomio ageret, incepit valde acute decumbere.

Pulſus erat celerior, fortis, reſpiratio cita, tuſſis valde frequens, ſicca, defatigans, lingua arida, nigra, ſitis magna, urina ſubfuſca, cutis ſicca.

Inſtituebatur venæ ſectio, & dabatur decoctum No. 1. cui nit. dr. 1. ß addebatur; noctu per intervalla dormivit: ſequenti die veſperi major acceſſit anxietas, nox fuit inquietiſſima.

Tertio ab exacerbatione morbi die abdomen utcumque tenſum erat, & vagos ibidem dolores conquerebatur, qui injecto Enemate, cujus ope magna fecum copia, & multi flatus prodiere, penitus ceſſarunt.

Poſt

Poſt meridiem pacatum ſomnum habuit, alacrior fuit, & noctem quoque bonam transegit. Sputa pauca glutinoſa, tunc tuſſi incepit ejicere.

Ut expectoratio facilior redderetur, præter decoctum No. 1. pulvis No. 15. ipſi datus eſt, unde ſputa quidem facilius prodierunt, reliqua autem manſerunt immutata.

Nox inquieta fuit, & ægra per intervalla deliravit.

Die totius morbi 13. mane prægreſſo magno cutis pruritu per totum corpus leniter ſudavit, pulſus liberior evaſit, & tuſſis facilior: ſed de pondere in ventriculo conquerebatur.

Alvus Enemate denuo moveri debuit.

Die 14. urina erat cruda, magis rubra, & pulſus videbatur debilior.

Noctem quiete admodum transegit.

Die 15. reſpiratio erat multo difficilior, anxietas major, tuſſis frequens, expectoratio

tio fere nulla, pulſus inæqualis, debilis, urina minus rubra ſine ſedimento, & alvus ſponte egeſta, ſolito magis fœtebat. Interim multum potabat, & levia alimenta utcumque aſſumebat.

In hoc ſtatu ſuris, & brachiis veſicantia applicata ſunt, ac pro medicamento Emulſum No. 17 aſſumpſit.

Circa veſperam multo melius ſpirabat, & pulſus major, æqualior erat, omni momento autem ſe hinc inde jactitabat

Hinc ut noctu pacatior eſſet., veſpere Syr diacod. unc. j. cui additæ erant Laudan. Liquid. Syd. gtt. V. aſſumpſit bono cum effectu: ſiquidem blando plurium horarum ſomno refecta eſt, & die 16. tranquillior fuit: anxietas tamen & tuſſis æque, ac antea illam torſerunt.

Urina circa veſperam ſedimentum album glutinoſum depoſuit; nox fuit inſomnis uſque ad quartam matutinam: poſt quartam vero eruperunt miliaria alba numeroſiſſima in

collo,

collo, abdomine, & pectore, imo his brachia obſita erant.

Facta hac eruptione tuſſis facillima, & minus frequens fuit, reſpiratio tamen adhuc naturali paulo celerior, pulſus erat ſat plenus, liber; ſub decimam matutinam alvum depoſuit pultaceam, flavam, & urina coloris fere naturalis nubeculam in fundo gerebat.

Tunc loco Emulſi No. 17. Claretum No. 8. ipſi præſcripſi.

Exinde nihil novi in ipſa accidit ad diem vigeſimum uſque: noctes fuerunt pacatæ, febris moderata, ſubinde tamen ſuperveniebat tuſſis.

Die Vigeſimo primo autem, dum miliaria incipiebant in ſquamas abire, tuſſis fuit frequentior, defatigans, ſicca; dedi ergo Clareti loco decoctum No. 1. ac ſimul unc. j. Syr. Diacod. veſpere ſumpſit.

Noctu per plures horas dormivit, mane tuſſis erat humidior, & ſubinde ſputa pauca glutinoſa ejiciebantur.

22. Sputa erant cocta, facilia, reſpiratio bona, & vix febris indicium animadvertebatur.

Continuavit decocto No. I. uti ad diem morbi 28. qua tuſſis diſparuerat, ægra optime habente. Hinc ab omni medicamento abſtinuit, & brevi vires recuperavit.

MENSIS MARTIUS.

In morbis acutis hoc menſe nihil peculiare obſervavi; duo tantum fuerunt, quorum hiſtoriam dabo: fœmina nempe una, quæ diu cum febre intermittente luctata demum incepit delirare, ita ut ſæpiſſime è lecto exiliret, & cuſtodibus, aliiſque adſtantibus varia minaretur. In hoc ſtatu ut maniaca ex alio noſocomio dimiſſa, ad nos adducta eſt.

Hæc erat toroſa: facies, & oculi videbantur ſani, dum vero ad illam accedere vo-

lui,

lui, manibus me fortiter repulit, ac ultro minas adjecit: blandis tamen verbis furorem lenire potui, ac dein illam examinavi.

Lingua erat humida, & coloris naturalis; reſpiratio bona, pulſus plenus, minime celer, color tamen faciei naturali magis ruber: alvum à triduo non depoſuerat.

Præter Enema, & mixt. N. 10. nihil exhibui.

Circa quartam pomeridianam incepit ſoporoſa fieri, reſpiratio erat difficilis, in pulſu autem præter plenitudinem nihil animadvertebatur: venam ſecari juſſi; unde ſymptomata levata ſunt.

Sequenti die mane miſſa urina rubra erat, ægra minus ferociter delirabat, & vix videbatur febricitare, pulſus tamen æque plenus erat, ac die præcedenti: hinc vena iterum ſecta fuit, & ſanguis detractus ſpiſſus erat: pulſus tunc febrilis evaſit, & ægra ſenſim animi compos facta poſt meridiem in priorem ſopo-

rem

rem collapſa eſt, qui ſequenti die mane diſparuerat, & poſt meridiem denuo acceſſit cum majori ſpirandi difficultate.

Enema denuo injectum eſt, & ſequenti die Emulſo N. 3. & mixtura N. 14. uſa eſt. Inde vero magis anxia fiebat, & febris, quæ matutino tempore moderata eſſe ſolebat, validior fuit, ac veſpere ita increvit, ut, ægra huic ferendæ impari viſa, venæ ſectio rurſus inſtituta fuerit: poſt hanc ægra levamen habuit: abſtinuit tunc a cortice, ac ſolo decocto N. 1. cui addita erat nitri dr. j. ß uſa eſt, ſimul cum copioſo decocto hordei, Bardanæ &c. noctu per plures horas dormivit, & ſequenti die exacerbatio multo minor fuit.

Continuavit ægra ſolo hoc decocto uti per quatuor dies, redibat tamen quotidie exacerbatio illam ſemper magis debilitans: hinc cum nihil corticem vetaret, denuo præſcripſi mixturam N. 14. optimo cum ſucceſſu, illam enim bene tulit, & tertio die poſt,

paro-

paroxyſmus pomeridianus emanſit, remanente tamen febre continua, quæ die 13. quo in noſocomio decumbebat, alvo, & ſudore per totum corpus æquabili aborto, penitus ſublata eſt. Sumpſit adhuc per aliquot dies corticem peruvianum, & ſat cito vires recuperavit.

Alter erat Juvenis 20. annorum, qui jam diu domi ægrotaverat, antequam ad nos deferretur: dolebat toto corpore: pulſus erat celer, parvus, quandoque intermittens: magna debilitas, dolor capitis cum pondere gravativo ventriculi aderat, amaritudo oris, nauſea, & ſitis.

Data eſt ſtatim doſis Ipecacuanhæ: qua materia tantum mucoſa rejecta eſt.

Poſtea aliquot Laudani Liquid. ſyd. gtt. exhibitæ ſunt, & decoctum N. 1.

Die ſecundo, a quo in noſocomio erat, habuit hæmorrhagiam narium, quæ capitis dolorem multum lenivit: manebant iidem

dolores, pulſus celeritas aucta erat: neque levamen doloris capitis conſtans fuit; nam ſequenti die eadem cum vehementia redibat, ac pulſus multo celerior, & debilior erat, ſomnus nullus: & continuus ſudor tunc ægrum debilitabat.

Tum data fuit mixtura. N. 12.

Quarto die ceſſavit ſudor, ſed reliqua manſerunt, atque per biduum nulla ulterior mutatio facta eſt.

Die ſeptimo autem capitis dolor erat multo minor, pulſus magis elevatus, nec adeo celer, & vires meliores videbantur.

Nocte vero ſequenti iterum ſudor exortus eſt, qui ægrum multum debilitavit.

Die 9. tuſſis admodum frequens, ſicca orta eſt; pulſus tum æqualior erat, non multum febrilis: dolores, quos initio conquerebatur, diſparuerant, & alvum bis depoſuit liquidam: urina erat fere naturalis.

Da-

Datum eſt tunc decoctum N. 6.

Hoc in ſtatu fuit adhuc per quatuor dies, ſine ulla mutatione: ſubinde dormiebat, ſed minus tranquille.

Decimo quarto autem pectore valde anxius erat: Auditus erat gravis, & tuſſis frequentior ſomnum omnino turbabat.

Dedi decoctum N. 1. & ſubinde ſyr. diacodii.

Sequenti nocte novies purgatus eſt ſine ullo levamine.

Die 15. ſputa pauca, ſpumoſa magno cum labore ejiciebat: pulſus erat valde accelleratus, & debilis, magna ſitis, ſubſultus tendinum cum levi mentis alienatione, & majori pectoris oppreſſione.

Simul cum præcedenti decocto datum eſt Emulſum. N. 17.

Circa Meridiem quædam miliaria alba proruperunt in pectore, quibus die ſequenti diſparentibus reſpiratio celeris, brevis evaſit, & tuſſis aucta eſt.

Die 17. alvum iterum ter depoſuit liquidam, crudam: idem die 18. evenit.

Tunc præter alia medicamenta bis per diem ſyr. diacod. unc. j. ſumpſit.

Die vigeſimo miliaria copioſa eruperunt in collo, pectore, abdomine: ter adhuc alvum depoſuit crudam: urina quoque cruda erat, reſpiratio fere naturalis: ſubſultus tendinum ceſſaverant: pulſus magis elevatus erat, ſputa facilius prodibant, & æger mente ſibi conſtabat.

Dedi loco Emulſi N. 17. Claret N. 8.

Die 22. urina rubra gerebat enæorema diſperſum, atque ſic ſe habuit æger ad 24. usque diem, quo miliaria omnia diſparuere: tum tuſſis frequentior, & ſputa iterum ſpumoſa evaſerunt: reſpiratio brevis, & celerior cum majori pectoris oppreſſione, ac pulſus valde celer, & auditus graviſſimus erat

Da-

Data eſt mixtura N. 13. & Emulſum N. 3.

Inde pulſus paulo major factus eſt.

26. Pulſus erat iterum æque febrilis, & debilior: omnia alia ſymptomata erant eadem.

Duo veſicantia ſuris applicata ſunt.

Verum hæc, licet optime operata fuerint, nihil juverunt, & die 28. ſumme ſoporoſus factus eſt: pulſus erat valde debilis, omnino inordinatus; ſputa parum majori copia, tenacia ejiciebantur: lingua erat humida, ſed nigra, ſordida

Alternatim ſumpſit pulv. N. 15. & mixt. N. 13. & tria veſicantia adhuc applicata ſunt.

Die 30. ſputa cocta magno cum labore ejiciebat: præcedenti nocte ſudaverat, ſudorem tamen nullum ſecutum eſt levamen.

Continuavit iisdem medicamentis uti.

Sequenti die alvus continuo in lectum effluebat, & omnia ſymptomata aucta ſunt cum tanta virium proſtratione, ut brevi moriturus videretur æger.

Dedi ipſi mixtur. quæ ad aquæ unc. viij. Extract. Cortic. Peruv. dr. v. & Laud. Liq. Syd. dr. ß continebat, ut alternatim cum doſi Emulſ N. 17. cui boli Armen. unc. ß addita erat, duo cochlearia ſumeret omni altero bihorio, ac bina veſicantia de novo applicata ſunt.

Sub his ſiſtebatur alvus tam feliciter, ut nocte ſequenti ſemel tantum dimiſſa fuerit in lectum, & die 32. miliaria confertiſſima, alba in collo, pectore, abdomine, & brachiis proruperunt, quæ paucarum horarum ſpatio maxima ſymptomata depulerunt: ſopor, & anxietas penitus diſparuerant: reſpiratio erat facilis, pulſus liberrimus, debilis tamen, oculi vivaces, urina naturalis, tuſſis nulla.

Se-

Sequenti nocte optime dormivit: poſt quatuor dies in ſquamas abiverunt miliaria nullo amplius ſuperſtite ſymptomate, appetitus erat bonus, ac aptis alimentis, vires ſenſim reſtauratæ ſunt.

Verum cum duriores cibi ipſi recuſarentur, furtim ab amicis varia fercula acquiſivit, quæ avide abligurivit, & in dyſenteriam incidit nulla arte ſedandam, quæ trium dierum ſpatio miſerum ita exhauſit, ut fato functus fuerit.

MENSIS APRILIS.

MUlti hoc menſe acute decubuerunt. Incipiebat in pleriſque morbus cum horripilatione frequenti, ingenti virium proſtratione aliquando per binos dies durante, donec accederet anxietas, calor magnus, ſitis magna, & dolor fere univerſus per totum corpus.

Pulſus erat in omnibus celer, minime durus: cutis ſicca, lingua arida, plerumque fuſca: oculi dolebant.

Febris in multis primis diebus circa veſperas exacerbabatur, quo tempore dolor capitis, & oculorum, ac tuſſicula ſicca, quandoque etiam delirium ſe reliquis ſymptomatibus adjungebant. Illi quoque, qui cibis duris, & difficile digerendis ſoliti erant ali, nauſeabant, & magis tuſſiebant. Permanebant hæc nova ſymptomata in quibuſdam per 7. vel 8. Horas, in aliis autem diutius.

Hi ægri ſtatim ab initio decoct. N. 1. pro medicamento habuerunt, & copioſe potarunt.

Venæ ſectioni locus non fuit, pulſus enim nec plenus, nec durus deprehendebatur. Pluribus hoc modo intra 4. vel 5. dies cutis humeſcebat, ac ſimul diſparuit omnis dolor, ac exacerbationes veſpertinæ

ſpertinæ: verum tuſſis manſit ſicca plerumque ad ſeptimum diem uſque, quo incepere ſputa tenacia, glutinoſa prodire, quæ ubi difficilia erant, Pulv. N. 15. vel cons. N. 16. ægris porrigebatur, unde expectoratio multo facilior reddebatur, & ægri & a febri, & a tuſſi brevi liberi fiebant.

Illis vero, qui nauſeas patiebantur, methodus dicta nullo modo profuit; licet enim magnam diluentium, & involventium copiam ſumerent, augebatur omni die anxietas, & nauſea, & valde debilitabantur.

Hinc ubi nihil contra indicabat, lene vomitorium exhibendum fuit, quo ejiciebatur materia variegata, glutine tenaci mixta cum magno ægrorum levamine.

Quibus vero aliquid vomitum prohibebat, dedi Rob. N. 4. cui pulveris folior. Alexandr. dr. ij. addebantur: unde mota pluries alvo ægri quoque levabantur, licet tardius, & minus commode.

Sic expurgatis primis viis anxietas multo minor fuit, & tuſſis moderata, ac loco decocti N. 1. ſumpſerunt Rob. N. 4. & Infuſ. Heder. Terreſtr. veron. , quibus utentes ægri primis diebus videbantur melius habere: verum plerumque circa quintum morbi diem pulſus fiebat debilis, inæqualis, reſpiratio celeris cum anxietate præcordiorum, cuti ſicca, & mentis alienatione.

Emulſum ipſis N. 17. exhibui, ac præterea ſuris veſicantia applicata ſunt: veſpere vero unc. 1. Syr. Diacod. aſſumpſerunt, unde nox ſatis pacata ſequebatur.

Sexto die pulſus erat fortior, minus inæqualis, reſpiratio liberior: in reliquis vix mutatio aderat.

Iisdem medicamentis uſi ſunt ægri ad diem nonum, quo in binis prægreſſo copioſo ſudore miliaria alba circa collum, pectus, & abdomen copioſa prodierunt, cum levamine omnium ſymptomatum: Etenim re-

reſpiratio erat libera, febris multum imminuta, & ægri mentis compotes erant, ac nocte ſequenti ſomno protracto reficiente gaviſi ſunt. Loco Emulſi N. 17. clar. N. 8. exhibui.

Die 14. miliaria in ſquamas abierunt, ac febris in uno penitus deſiit, nil mali in corpore relicto, ac brevi vires recuperavit.

Alter autem, licet proſtantibus exanthematibus optime ſpiraſſet, ac vix tuſſi affectus fuiſſet, incepit denuo difficile ſpirare, tuſſi ſicca defatigari, ac febris, quæ ante lenis erat, exacerbata fuit.

Decoct. N. 1. copioſo, ac aliquoties de die Syr. Diacod. ſumpto tuſſis lenita eſt, ac circa 17. morbi diem prodeunte magna ſputorum coctorum copia inſigniter levatus eſt.

Vigeſimo die febris penitus deſiit: continuarunt tamen ſputa pauca per aliquot dies facile prodire, & æger brevi convaluit.

In

In his, qui exanthemata non habuerunt, criſis varia via facta eſt: plerique tamen oborto die 7. ſudore, ac ſæpius repetito undecimo die a febre liberi fuerunt.

Quidam & ſudore, & alvo circa 14. diem judicati ſunt, & omnes, qui hoc modo affecti fuere, feliciter curati ſunt.

MENSES MAJUS ET JUNIUS.

HIſce duobus menſibus febris continua remittens cum exacerbationibus omni alterno die recurrentibus multos plethorici temperamenti tam viros quam fæminas affecit. Verum cum jam antea dicta methodo ad illos curandos uſus fuerim, plura de illis dicere ſuperfluum foret.

Fuere etiam hiſce menſibus in noſocomio multi morbi inflammatorii, quos methodo jam ante dicta fere omnes curavi.

Al-

Allatæ ſunt vero tres fæminæ, quæ prægreſſa aliquorum dierum laſſitudine ingentem calorem, & ſitim habere incœperunt, donec demum ſub finem primi diei, vel ſecundo die acceſſerit validiſſima cordis palpitatio.

Binæ tertio morbi die ad noſocomium delatæ ſunt, jam inſtituta Venæ ſectione; verum pulſum adhuc plenum, durum, ac celerem admodum habuerunt, ac ideo utrique unc. x. ſanguinis vena eductæ ſunt, ac veſpere cum omnia fere in eodem ſtatu deprehenderentur, eadem ſanguinis quantitas educta fuit. Pro medicamento habuerunt Rob. Sambuc. cum nitro, & Emulſ. cum Diacod.

Nox fuit inquieta, inſomnis, ac ſequenti die eadem in pulſu durities, & celeritas, anxietas, & cordis palpitatio eadem, urina flammea ſine nubecula. Hinc iterum e vena mitti debuit ſanguis qui æque phlogiſticus erat, ac in prioribus venæ ſectionibus

bus. Hora tamen elapſa a venæ ſectione remiſit cordis palpitatio, pulſus minus durus apparuit, ac anxietas multum imminuta eſt: poſt meridiem ſomno pacato ægræ refectæ ſunt, nox quoque ſat tranquilla fuit.

Quinto die cordis palpitatio erat lenis, pulſus minus celer, & ad mollem accedens; urina minus rubra nubeculam in medio ſuſpenſam gerebat; ſitis quoque minuebatur.

Noctu per plures horas dormiverunt, ac mane fere in eodem ſtatu inveniebantur ac die quinto. Poſt meridiem vero incepit iterum cor valide, ac citiſſime pulſare, anxietas magna erat, pulſus debilis, inæqualis, & ægrarum vires proſtratæ. Hinc loco ulterioris venæ ſectionis veſicans ſub mamma ſiniſtra applicui eo cum effectu, ut ceſſarent palpitationes, & reſpiratio facta fuerit libera, pulſus quoque liberior, æqualior.

Diem

Diem 7. & 8. ſat bene transegerunt, ac die 9. exonerata pluries alvo bona critica a febre liberatæ ſunt. ultra binas hebdomadas finito morbo in noſocomio eas retinui, ut ſe ex morbo confirmarent.

Tertia ex his fœminis ſtatim ſecunda die morbi ad noſocomium delata ter repetita venæ ſectione, & medicamentis antiphlogiſticis copioſe ſumptis, die quinta & a febre, & cordis palpitatione ſine ſenſibili evacuatione liberata fuit.

Vir quoque 35. annorum toroſus, & plethorici temperamenti ad nos delatus eſt jam ſecundo die ægrotans. Morbus cum valido frigore ſubito illum mane, dum ſurgere vellet, ſine cognita cauſa corripiente inceperat.

Manſerat illud frigus in ſuo vigore ultra ſemi horam, dein ſenſim minutum calori urenti locum fecerat: acceſſit magna ſitis, capitis dolor, delirium. Circa veſperas pau-

liſper

liſper ſudavit æger, & ceſſavit delirium: calor, & ſitis minus vehementes factæ ſunt, noctu tamen æger non potuit dormire.

Circa quartam matutinam incepit acutiſſimum dolorem in dextra dorſi parte circiter ſesqui pollicem infra axillam percipere: acceſſit quoque tuſſis, & difficilis reſpiratio. Hoc in ſtatu ad nos deferebatur.

Pulſum habebat ſat plenum, durum, valde celerem: unde illico lib. i. ſanguinis vena educebatur, brevi cruſta denſa, phlogiſtica tectus. Loco dolenti cataplaſma emolliens applicatum eſt, omni bihorio renovandum: Medicamento illi fuit decoctum N. i. cui nitri dr. j. β. addebatur.

Poſt venæ ſectionem dolor pauliſper minutus eſt, & pulſus durities minor videbatur: tuſſis facilior erat: manebat tamen ſicca.

Ve-

Veſpere præter Decoct. N. 1. cum nitro mediam partem Emulſi N. 3. hauſit, ac noctu variis intervallis per 2. vel 3. horas dormivit.

Circa quartam matutinam tertiæ diei correptus eſt frigore, & totius corporis tremore; frigus vero, & tremor ultra horæ quadrantem non durarunt: poſtea calor auctus eſt, febris, & doloris acuties multum increverunt: ac dum acceſſi, inveni ægrum delirantem cum reſpiratione admodum celeri, interrupta ſubinde celeritate per inſpirationem tribus, vel quatuor partitis inſpiratiunculis peractam, tuſſis quoque frequens erat, & ſicca: pulſus erat durus, inæqualis, lingua alba, ſicca, & æger potum valde expetebat.

Hoc in ſtatu venæ ſectione eadem ſanguinis quantitas, ac die præcedenti, educta eſt: erat ſanguis æque phlogiſticus. Reſpiratio poſt venæ ſectionem major, liberior facta eſt, & pulſus minus inæqualis.

Cataplaſmati emollienti, loco dolenti ſubſtitui fermentum panis cum ſeminibus ſinapi, & pauco aceto: ac Enemate emolliente alvus educebatur coſta.

Paroxyſmus febris tertianæ circa meridiem deferbuit, ac æger per horam ſudavit: finito ſudore aberat delirium: reſpiratio multo facilior erat, ac tuſſi ſubinde gluten paucum ejiciebatur: pulſus erat plenior, mollis, & dolor multum imminutus.

Noctu per plures horas dormivit.

Die morbi 4. reſpiratio non multum erat impedita, ac rubefaciens loco dolenti applicatum epidermidem in veſiculas elevaverat, & dolorem tantum obtuſum tunc percipiebat æger: tuſſis erat rarior, & ſputa ſemicocta ſat facile prodibant: Poſt meridiem bis alvum habuit pultaceam, flavam, & ſub veſperas ultra bihorium dormivit, noctem quoque ſat quiete transegit.

Quin-

Quinto tamen die mane rediit paroxyſmus febris intermittentis: verum inde dolor moderatus, qui ſupererat, non fuit exacerbatus: abfuit delirium: reſpiratio ſat libera manſit, celeritate tamen multum excedens tuſſis erat frequentior, magis ſicca: pulſus quoque celerior, ſubinde inæqualis, minus liber.

Quinquies alvus cocta prodiit durante paproxyſmo, qui circa veſperas copioſiſſimo ſudore finitus eſt: abfuit tunc omnis dolor tuſſis rara admodum facta eſt, & æger fere tota nocte dormivit.

Sexto die vix febris indicium in pulſu percipiebatur, & omnia pleuritidis ſymptomata aberant: in ſudores autem valde pronus erat æger: ut ſolo aſſumpto juſculo totus maderet.

Hoc die pro medicamento ſolum Emulſ. N. 3. ipſi datum eſt: per diem non dormivit, verum noctem ſat pacatam habuit.

Septimo morbi die mane cum leni frigore rediit paroxyſmus febris intermittentis: verum nec dolor lateris, nec tuſſis inde recruduerunt: pulſus, & reſpiratio ſat libera manſerunt: & veſpere more ſolito copioſo ſudore deſiit paroxyſmus ægrum valde debilem relinquens. Cum vero nulla amplius prægreſſi morbi inflammatorii indicia conſpicerentur, potuit Cortex Peruvianus exhiberi: hinc die octavo incepit omni bihorio unc. j. ſumere ſequentis mixturæ.

℞. Extract. Cort. Peruv. dr. v.
Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Vin. bon. Auſtriac. Mont. unc. ij.
Syr. Diacod. unc. j. ß.
M.

Hoc die minus ſudavit æger, noctu ultra 5. horas dormivit, & die nono paroxyſmus vix ſenſibilis fuit: continuavit tamen in uſu hujus mixturæ ad diem 14. quo cum optime

va-

valeret, omni medicamento abſtinuit, & ſola bona dicta utens brevi vires recuperavit.

CAPUT II.

Pauca de Febribus intermittentibus continens.

Medicamentis in arte uſitatis ſat facile curati ſunt febribus intermittentibus laborantes. Qui quotidiana tam autumnali, quam vernali affecti ſunt, ab Rob. N. 4. citius levati, & curati fuerunt, quam ab aliis medicamentis. Ubi pectus affectum erat tuſſi ſicca, vel humida, ſolum Decoct. N. 1. plures curavit.

Medicamenta ſalina, & conſerv. ex antiſcorbuticis maximam tertianarum partem ſuſtulerunt. Accidit tamen, ut Cortex Peruvianus dari debuerit.

Quatuor ægros tertiana laborantes ſequenti mixtura curavi.

℞. Spir. Sulphur. p. camp. dr. ß.
Aq. Flor. Rhæad. unc. ij.
Syr. Diacod. dr. vj.

M. S. tribus horis ante tempus paroxyſmi ſumatur uno hauſtu: & deſuper decoctum Hordei pro libitu hauriat æger.

Quibus autem hoc medicamentum datur, debent habere corpus purum, ab omni inſtructione liberum, & pulmones bonos. Aliter ſub paroxyſmo oritur tuſſis, & febris vehementia augetur.

Debet repeti hæc doſis bis, vel ter, antequam paroxyſmus emaneat.

Quartana febris nulli alteri medicamento melius ceſſit, quam continuo uſui Decocti N. 19. ſæpe tamen poſt hoc debuit Cortex Peruvianus exhiberi.

Ubi reſpiratio extra paroxyſmum, etiam difficilis erat in quartanis, multos curavi intra 7. 8. vel 9. dies, dando illis quater de die Kermes Mineral. gr. ij. ſuperpoto De-

cocto

coƈto Hordei. radic. Bardanæ, & Acetoſ. cum oxymelle ſimplici.

Plures, qui Kermes minerale non bene ferebant: infuſo ſtipit. Dulcamaræ æque brevi temporis ſpatio curati ſunt.

Tacere non poſſum caſum fœminæ in octavum menſem gravidæ, quæ 20. Januarii anni 1761. ad nos delata eſt.

Hæc jam ab anno febri laborabat, modo quartana, mox quotidiana, quæ ſubinde etiam in tertianam mutabatur: plures medicos conſuluerat, & cortice peruviano jam ſexies fugata fuerat febris; verum poſt paucos dies ſemper redibat, typum æque inconſtantem ſervans, ac antea; poſtquam demum omnem ſubſtantiam in ſolvendis medicamentis conſumpſerat, ad noſtrum noſocomium delata eſt, febri tunc tertianæ typum jam a 15. diebus ſervante.

Habebat reſpirationem valde laborioſam ſine tuſſi, & circa tertiam pomeridianam in-

gruens tertianæ paroxyſmus ægram continuo videbatur trucidaturus: duravit ad ſequentem diem mane, antequam deferbuiſſet.

Ob difficilem extra paroxyſmum reſpirationem Cortice Peruviano jam toties incaſſum adhibito non licebat uti: unde infuſum ſtipit. Dulcamar. ipſi exhibui, quo ſenſim reſpiratio facilior facta eſt, & paroxyſmus 22. Januarii ingruens multo lenior fuit: poſtea bis tantum denuo rediit, dein penitus emanſit: & ſub uſu ſtipit. Dulcamar. reſpiratio omni die ita emendata eſt, ut intra 10. dies liberrima fuerit, & brevi poſt domum rediit ab omni morbo libera. De febribus autem intermittentibus poſtea pluribus agam.

CAPUT TERTIUM

De mira *Cicutæ* efficacia in difficillimis ac multis olim pro incurabilibus habitis morbis

CASVS PRIMVS.

Menſe Martio anni 1760. dum magnificus Archiater Antonius *Störck* vir labore indefeſſus, & in determinandis medicamentorum viribus & efficacia in morbis curandis, animi perſpicacia adeo felix, ægris Noſocomii ſolus adhuc medicinam faceret; allata eſt fœmina 35. annorum jam in tertium menſem Aſcite laborans: tactu tunc præter

aquam in abdomine nihil deprehendebatur, & ægra doloris expers erat.

Dedit ipſi magnificus vir ea, quæ evacuandis aquis idonea erant, quæ ego quoque, dum ipſi Menſe Aprili adjungerer eo cum effectu continuavi, ut initio Junii ab Aſcite omnino libera eſſet, & in functionibus læſio nulla animadverteretur: curato aſcite in abdomine tumor durus circiter duorum pugnorum virilium magnitudine ex hypochondrio ſiniſtro emergens, pollicem circiter infra criſtam oſſis Ilii, dum ſedebat ægra, extenſus, in decubitu minus deſcendens, mobilis manui tangenti ſe obtulit: ſumpſit ægra varia medicamenta ſolventia: verum nullo modo mutatus eſt tumor: unde omnia cum incaſſum adhiberentur, ad cicutam confugi, & 14. Julii ægræ extracti cicutæ gr. xij bis de die per triduum exhibui, ut viderem, an bene ferret: nihil autem inde mutabatur.

Hinc

Hinc 17. incepit ſcr. j bis de die ſumere: tantum levia alimenta ipſi exhibebantur, & monebatur, ne vel cibi titulo, vel potus, talia ingereret, quæ ſtimulo ſuo circulationem nimium excitarent, & acrimoniam in corpus inducerent.

Urina copioſa prodibat, & alvum liberam reddebat enema omni alterno die injectum; erat enim per ſex primos dies, quibus cicuta utebatur, valde adſtricta, poſtea vero ſponte omni die ſolvebatur: reliquæ autem functiones bonæ erant.

29. Circa veſperam levem dolorem conqueſta eſt in loco tumoris, & minus bene dormivit.

30. Dolor ille levis adhuc aderat, ſed tumoris moles pauliſper minui videbatur.

Sumpto leni purgante ceſſavit dolor, & ſomnus denuo optimus ſubſequutus eſt.

Perrexit in ſolita cicutæ doſi: quotidie ſemel, aliquando etiam bis de die alvum co-

ctam

ctam mollem deponens, donec 11. Auguſti ob appetitum proſtratum dr. j Rhei electi in pulvere ſumpſerit, unde pluries purgata eſt cum appetitus emendatione: manifeſte autem tum temporis tumor in omni dimenſione minuebatur, quod & mecum obſervavit magnificus *Störck*.

Sub uſu cicutæ continuato ita minutus eſt tumor, ut 30. Auguſti media ſui parte diſparuiſſet, & reſiduum multo mollius eſſet; facile ſurſum ſub coſtas movebatur, dextrorſum vero & ſiniſtrorſum minus facile.

Vires adeo bonas habebat ægra, ut veniam petierit ad ſolitos labores redeundi, promittens ſe ad me venturam & medicamentis uſuram, donec reſiduum tumoris perfecte diſpulſum eſſet.

Metuens autem ego, ne nimio corporis exercitio ſibi noceret, in Noſocomio illam retinui, & permiſi, ut ſubinde in libero aere deambularet.

Ita-

Itaque menſem Septembrem in Noſocomio tranſegit, eadem cicutæ doſi utens, ac omni octiduo hauſtu N. 1. purgata.

Ultima Septembris ægram mecum examinavit magnificus *Störck*, & cum nullum præteriti tumoris veſtigium ſupereſſet, paucis poſt diebus licuit ipſi Noſocomio diſcedere: dedi tamen ipſi unc. j Extracti cicutæ in pillul. gr. iv. redacti, ut bis de die N. 3. ſumeret.

Menſe Februario anni 1762. eandem ægram alio morbo laborantem in Noſocomio curavi, & abdomen diligentiſſime examinatum ubique æqualiter molle deprehendebatur.

CASVS SECVNDVS.

Juvenis 25. annorum ob Peripneumoniam, qua affectus erat, ad Noſocomium 12. menſis Junii delatus, aptis remediis intra 9. dies morbo hoc liber fuit. Annuum autem tumorem, durum, ſcirrhoſum, ovi anſerini mediocris magnitudine in latere colli ſiniſtro, angulo

gulo maxillæ inferioris continuum, & uſque ad poſticam auris partem extenſum gerebat, cujus curationem enixe optabat, quapropter illum in Noſocomio retinui.

28. Junii incepit cicuta uti, ac bis de die pilul. N. 3. gr. iv. ſumpſit: externe vero toto die fovebatur tumor cicutæ decocto, noctu emplaſtro tegebatur ejusdem nominis.

4. Julii, nulla a dicta cicutæ doſi nec in tumore, nec in functionibus mutatione obſervata, incepit bis per diem Extracti cicutæ ſcr. j ſumere: vires optimas habebat, tantumque appetitum, ut loco carnis vitulinæ bubula ipſi conceſſa fuerit.

12. Calorem majorem & dolores lancinantes in tumore conqueſtus eſt: pulſus utcunque febrilis deprehendebatur: carnibus abſtinuit æger, & ſolis levioribus alimentis nutritus perrexit iisdem medicamentis uti.

13. & 14. Eadem continuarunt ſymptomata: nec tamen ulla mutatio vel in colore, vel

in

in duritie tumoris aderat: ſumpſit æger præter cicutam emulſum cum diacodio.

15. Omiſſa cicuta, cum dolores majores eſſent, ſolo emulſo uſus eſt.

16. Die tumor rubebat, & in medio magis elevatus erat, dolores quoque in eodem fere ſtatu remanebant; pulſus erat febrilis; ſitis utcunque magna; appetitus ſat bonus; alvus naturalis.

Febris, dolor, rubedo, & elevatio molis ſcirrhoſæ nullum metum incuſſerunt; quin potius ſpem fecerunt brevi futuram in tumore ſuppurationem: cicuta tamen abſtinuit, cujus loco emulſis refrigerantibus uſus eſt ad 19. Julii, qua cum febre careret, denuo incepit eandem ac antea cicutæ doſin ſumere: erat tunc tumoris apex liveſcens.

Dolores ſenſim minuti ſunt, & æger omnes functiones optime peragebat, appetitusque ita increvit, ut præter alia alimenta facile digerenda, leviores carnes ipſi ſub finem Julii concedi debuerint.

4.

4. Auguſti aliqua fluctuatio in ſuperiori tumoris parte aderat, & totus tumor ſuæ duritiei multum amiſerat; color in ſuperiori parte liveſcens, manebat in ambitu naturalis.

Perrexit ut ante æger in uſu cicutæ interno & externo, non multum dolens: ſenſim magis elevabatur tumoris apex, & moles dura quotidie magis magisque ſuppurando minuebatur.

11. Auguſti ſponte apertus eſt tumor, & magnam copiam puris tenuis, flaveſcentis, hinc inde ſtriis nigris intermixti, ſubfœtidi fudit: hoc modo duæ tertiæ partes diſparuerunt, remanente in ambitu circulo duro: parum autem admodum dolebat æger, & perrexit ſcr. j extracti cicutæ bis de die ſumere: tumor emplaſtro cicutæ continuo tectus, infuſo cicutæ per diem diligenter fovebatur.

Omni die bis deligatus tumor pus dabat copioſum ſat bonum.

Sub

Sub finem Auguſti ſuppuratione conſumpta erat durities: cicuta tunc abſtinuimus, & ulcus Emplaſtro Dyachylon cum gummatibus tegebatur: hoc modo circa medium Septembris ulcus cicatrice obductum fuit, & paucis poſt diebus domum æger rediit ſanus.

CASUS TERTIUS.

Puella 27. annorum jam a ſesqui anno genu dextrum tumidum & durum habebat; reliquiæ erant arthritidis, qua per tres hebdomadas laboraverat. Illius cruris uſu ab eo tempore carebat: cæterum optima ſanitate fruebatur.

Præmiſſo purgante, 4. Auguſti dedi ipſi bis de die Extracti Cicutæ gr. xvj. & externe fomentum plantæ hujus applicabatur.

Octava Auguſti ter eandem doſin per diem ſumpſit: ſic continuavit ſine ulla mutatione ſenſibili, licet quoque purgans omni octiduo ſumeret, ad 24. ejuſdem menſis:

cæterum pergebat optime habere, & omnibus in noſocomio uſitatis alimentis veſcebatur

Cum autem nullam in tumore mutationem animadverterem, doſin medicamenti auxi, ac quotidie dr. 1. Extracti Cicutæ ſumendam in mixtura exhibui.

5. Septembris ſpeciem formicationis ſe in genu percipere ajebat: Crus quoque, quod fere immobile hucusque fuerat, paulo melius movebatur; tumor tamen nec mole, nec duritie mutatus erat.

10. Genu paulisper mollius apparebat, & cruris motus adhuc liberior erat.

Sub uſu Cicutæ tumoris moles & durities ſenſim minui poſtea manifeſte conſpiciebantur; cum tamen circa 17. Septembris dolores in genu antea parvi intenderentur, purgans bis ipſi dedi, & interno Cicutæ uſu abſtinuit per aliquot dies: poſtea vero, ſi bis purgans datum excipias, ſine interruptione

ne bis de die Extracti Cicutæ Scr. 1. ſumpſit, uſque ad 23. Octobris, qua illam cum Magnifico *Störck* examinantes, vidimus tumorem diſparuiſſe, crus facile in omnem partem moveri, minus tamen firmum, quam ut illi inſiſtere poſſet ægra.

Applicatis autem per 15. dies fomentis ex herbis aromaticis paratis robur rediit, & ægra baculo adjuta per cubiculum ambulare potuit: 20. Novembris noſocomio exivit libero cruris uſu gaudens. Ab eo tempore ſæpius illam in plateis vidi optime valentem: toto tempore curæ functiones omnes optimæ permanſerunt.

CASUS QUARTUS.

PUella 15. annorum catameniis nondum gaviſa, anno 1760. ſub finem Auguſti ad nos delata eſt, jam in 11. menſem cruris dextri uſu carens ob genu tumorem, qui ſine cognita cauſa ortus ſenſim increverat ita,

ut nunc fere duplo majus eſſet hoc genu quam alterum.

Crus pauliſper retroflectere poterat, verum cum magno dolore: genu circumcirca durum erat & dolens. Purgans bis alterno die ſumpſit ægra, & tertia Septembris incepit Cicuta uti.

Dabantur ipſi bis de die Pilul. N. III. gr. IV. & externe fomentum de Cicuta applicabatur.

Septima Septembris bis de die Extracti Cicutæ Scr. I. ſumere incepit, & poſt paucos dies jam minui videbatur durities tumoris, qui 17. Septembris tertiam ſuæ molis partem amiſerat, ac ad latus rotulæ internum preſſus in latere externo cutim magis elevabat, manifeſtaque fluctuatio aderat: Quæ oſtendebat materiam antea ſpiſſam, tenacem, pro parte jam fuſam eſſe.

Continuavit ægra cicuta interne & externe uti ad 24. Septembris, qua tumor

ubi-

ubique mollis in parte interna, ubi fluctuatio aderat, magis elevabatur.

Dedi tunc pulv. N. 10. quo optime purgata eſt cum doloris remiſſione. Idem pulv. poſt biduum repetitus eſt, dum externe foveretur continuo pars decocto Cicutæ. Poſt triduum eundem pulverem ſumpſit: verum licet hoc modo magna per alvum evacuatio fieret, nihil tamen in mole tumoris mutabatur.

Applicuit tunc externe Dominus *Haffner* fomentum ex herbis Abſynthii, Marrubii, Rutæ &c: cum addito ſale Ammoniaco paratum. a 24. Septembris Cicuta abſtinuit.

5. Octobris adhuc ſemel purgans ſumpſit, verum quamquam adhuc bene purgata ſit, & fomentum illud ſolvens & diſcutiens diligentiſſime applicatum fuerit, manſit eadem tumoris moles & dolor in toto genu ortus eſt ſat magnus.

Tumores lymphaticos cum ſucceſſu ſæpius aperuerat expertiſſimus Dominus *Haffner* curante Magnifico Domino *Störck*; hinc cum ſpem non haberemus evacuandæ alia via materiæ, & metus eſſet, ne ſenſim acrior facta, omnia ſucceſſu temporis deſtrueret, aperturam tentandam eſſe concluſimus.

Ut tamen materies facilius per parvum foramen efflueret, Cicutæ Extracti. g. xvj. in pilulas redacti denuo bis de die per octiduum ab ægra ſumptis, & fomento Cicutæ diligenter externe applicato, quod forte in tumore adhuc nimis tenax ſupererat, attenuare conati fuimus.

Dolores continuarunt magni eſſe; minores tamen, quam dum cicuta abſtinebat.

14. Ejuſdem Octobris expertiſſimus Dominus *Haffner* ad latus internum rotulæ, ubi major elevatio erat, parvam aperturam fecit, per quam magna copia materiæ partim tenuis, partim glutinoſæ tenacis effluxit,

unde

unde genu valde collapſum eſt. Deligavit deinde ſine turanda, applicato cicutæ Emplaſtro & deſuper fomento ejusdem plantæ.

Poſt paucos dies vulnuſculum conſolidatum erat, cum tamen hoc genu adhuc paulo majus mole eſſet, quam aliud, continuavit in - & externe cicuta uti ad 28. qua potuit ſine baculo incedere, ſenſimque ita aſſuevit deambulationi, ut circa medium Novembris noſocomio egredi potuerit nullo ſuperſtite prioris mali indicio.

CASUS QUINTUS.

JUvenis 17. annos natus initio Auguſti ad Noſocomium deferebatur, pertinaci tuſſi, qua præter mucum tenuem nihil ejiciebatur, jam a 15. diebus laborans: gerebat præterea æger tumorem valde durum, ab angulo maxillæ ſiniſtræ ad mentum fere uſque ſub maxillam extenſum, magnæ molis: jam in tertium annum juveni moleſtus erat hic tu-

mor, quem variis interne & externe applicatis medicamentis per ſesqui annum aggreſſus nullo modo mutaverat.

Primum curanda fuit tuſſis, quæ ſpatio trium hebdomadarum remediis ceſſit demulcentibus. Ablata tuſſi æger omni medicamento abſtinuit per 10. dies, quibus vires optimas acquiſivit: quapropter ipſi roganti 6. Septembris Cicutam exhibui.

Per 5. primos dies gr. xij. mane & totidem veſperi ſumpſit, unde appetitus multum acuebatur. Diurno tempore tumor decocto diligenter fovebatur, noctu vero Emplaſtrum decocti vices præſtabat.

Ab 11. ad 16. diem Septembris pilul. iv. gr. iv. bis de die ſumpſit: quo tempore nulla mutatione in tumore obſervata, & dato 17. purgante N. 10. 18. bis de die pilul. vj. gr. iv. ſumendas exhibui.

His per 4. dies uſus incepit formicationem in tumore percipere: continuavit tamen

ean-

eandem Cicutæ doſin ſumere per 6. alios dies, quo tempore formicatio in dolorem leniter urentem mutata eſt. Cæterum omnes functiones bonæ erant, & quotidie ſemel vel bis alvus deponebatur cocta, pultacea: tumor ſub angulo maxillæ pauliſper elevabatur, ac tactu elaſticus, minus durus deprehendebatur.

Continuavit æger ad 7. Octobris eadem Cicutæ doſi uti: qua die febricitavit, dolor multum auctus erat; tumor in omni ambitu major, minus renitens, & ſub angulo maxillæ mollities percipiebatur; capite dolebat, appetitus tamen manebat ſat bonus, & alvum bonam ſæpius bis de die continuabat deponere.

Perrexit Dominus *Haffner* decocto Cicutæ per diem locum fovere, & noctu ejusdem emplaſtro tumorem tegere.

Omiſſis carnibus æger ſolis levioribus alimentis nutriri cepit, & loco Cicutæ Emulſo cum Diacodio uſus eſt.

 Fe-

Febris lenis duravit per quatriduum cum ſiti moderata, ad quam ſedandam decocto Hordei cum melle utebatur æger. Omni nocte per 4. vel 5. horas variis intervallis dormivit.

12. Octobris penitus Apyretos erat: manifeſta tunc fluctuatio in medio tumoris percipiebatur: dolores in hoc parvi erant, & Cephalalgia deſierat, appetitu autem carebat æger, quem ſumpta 13. die Rhei. elect. dr. 1. ſenſim recuperavit, ac paucis diebus poſtea carne teneriori veſci denuo incepit, & priorem Cicutæ doſin denuo ſumere.

Perrexit quotidie tumor ſuppuratione magis magisque molliri, & 20. Octobris tantum margines circumcirca duri percipiebantur: reliquum omne ſuppuratum erat.

Solo tunc emplaſtro cicutæ diu noctuque tumor tegebatur, ne continua calidi fomenti applicatione nimis cito macerata cutis rumperetur, & pus ad reliqui tumoris maturationem

tionem neceſſarium effunderet: incepit tunc æger ſolummodo pilul. iij. gr. iv. bis de die ſumere.

27. Cum jam margines tumoris fuſi eſſent, præter partem parvæ nucis juglandis magnitudine, pollice ab angulo maxillæ remotam, tumor ſponte in medio apertus eſt, unde magna copia puris tenuis ſubflaveſcentis, ſtriis ſubnigris intermixti effluxit, nullo modo fœtens: totus tumor ſic evacuatus eſt, præter partem illam prius memoratam. Ulcus tegebatur emplaſtro diachylon cum gumm. & deſuper fomentum de Cicuta applicabatur.

Continuavit omni die effluere pus optimæ conſiſtentiæ quantitate ſenſim minuta, donec circa medium Novembris ulcus cicatrice obduceretur.

Licet toto hoc tempore continuarit dictam Extracti Cicutæ doſin ſumere, nullo modo mutata eſt pars dura, poſt ſuppurationem reliqui tumoris reſidua, & æger hoc

pau-

pauxillum nihili faciens 20. Novembris ad ſuos ſanus rediit.

CASUS SEXTUS.

Puella 23. annorum circa medium Junii ad nos venit, catameniis jam ab anno carens, chlorotica, debilis: tumores glanduloſos, duros jam a binis annis habens, unum nempe ovi anatis magnitudine ſub parte dextra maxillæ inferioris: alium paulo majorem ſub mento & unum triplo majorem ex duobus aliis non perfecte diviſis conſtantem ſub parte ſiniſtra ejuſdem maxillæ.

Prima cura reſtituendis catameniis adhibita, partim Theriacæ Diateſſaron, partim pilularum ex gummatibus aromaticis uſu, per bimeſtre continuato, adhibito ſimul ſub finem ſecundi menſis aliquoties balneo pedum ex herbis aromaticis parato.

17. Auguſti prodierunt menſes ſat copioſi, qui per 4. dies optime fluxerunt, quibus

bus elapſis ægra optime habebat: nulla autem a copioſis ſolventibus, quæ per bimeſtre ſpatium ſumpſerat, in tumoribus mutatio facta fuit.

Hinc 24. Auguſti incepit gr. xvj. extracti cicutæ bis de die ſumere, ac cum per octiduum immutata hanc doſin ſumpſiſſet, prima die menſis Septembris ter de die eandem doſin ſumpſit, hancque continuavit.

Nulla ad medium uſque hujus menſis obſervata eſt mutatio; tumores in eodem ſtatu permanſerunt indolentes; functiones omnes optime peragebantur, & ægra alvum quotidie ſemel, quandoque etiam bis, coctam, pultaceam deponebat.

17. Septembris videbatur moles tumorum, qui in latere ſiniſtro, & ſub mento erant, paulo minor, ajebatque ægra, ſe jam ab heſterno die ſæpius ſenſum animalculorum repentium in horum tumorum ſubſtantia habuiſſe: nulla functionum præternaturalis deprehendebatur. Ea-

Eadem Extracti Cicutæ doſi continuavit uti, & poſt triduum ille ſenſus repentium animalculorum fiebat leniter dolorificus, dictoſque tumores mole minui, tunc clarius patebat: pulſus erat naturalis, & quoad omnia bene habebat.

20. Dato ipſi Maſs. Pilul. Ruffi. Scr. 1. cum additis Scammon. gr. IV. novies alvum depoſuit, & noctu menſes prodiere, qui per 4. dies debite fluxerunt.

Abſtinuit ægra omni medicamento ad 26. Septembris, qua ſolita Pilul. Cicutæ doſi iterum incepit uti. Erat tunc tumor ſiniſtri lateris multum minutus, & in duos minores perfecte diviſus, minus durus: idem obſervabatur in eo, qui ſub mento hærebat; lateris vero dextri tumor immutatus permanebat, & indolens, in aliis pergebat ſubinde formicationem percipere.

Perrexit ægra hoc modo ad mediam Octobris uſque, ſumebat nempe dictam Extracti

Cicu-

Cicutæ doſin per 5 dies, & omni ſexto die Maſs. Pilul. Ruffi. Scr. I. unde pluries purgabatur.

Hac methodo eo perventum eſt, ut circa medium Octobris tumor, qui ſub mento erat, penitus diſparuerit, & in ſiniſtro latere tantum duo parvi tumores nucis avellanæ magnitudine ſuperfuerint, valde duri, qui viſu nullo modo animadvertebantur: tumor vero, qui dextrum latus occupabat, ejuſdem molis erat, ac ante cicutæ uſum. Hoc in ſtatu puellam vidit magnificus *Störck*, qui tempore curæ illi ſæpius mecum adfuerat, viderunt & plures alii expertiſſimi viri.

18. Octobris iterum proruperunt menſtrua, quorum fluxus quatuor dierum intervallo abſolutus eſt.

25. Iterum incepit cicuta uti, & continuavit uſque ad 8. Novembris, qua ad ſolitos labores redire voluit.

CA-

CASUS SEPTIMUS.

Puella 24. annorum ſub finem Auguſti 1760. ad nos deferebatur cum tumore duro, tarſum pedis dextri occupante, qui ante 5. menſes ſine nota cauſa ortus, brevi temporis ſpatio ita increverat, ut pedis malleoli a reliquis partibus nullo modo diſtinguerentur. Initio quidem doloris expers prementi digito cedebat, & cruris uſus, licet minus liber eſſet, non tamen penitus erat impeditus, donec cineribus calidis & ſimilibus applicatis in duram maſſam dolentem, omnem motum pedis impedientem concreverit. In hoc ſtatu ad nos delata eſt.

Cum in omnibus reliquis ſana eſſet ægra, præmiſſo purgante ſtatim ad cicutam devenimus. Doſis ab initio fuit extracti cicutæ Scr. I. bis de die, & externe decocto cicutæ fovebatur tumor.

Circa medium Septembris incepit ægra omni die extracti cicutæ dr. I. ſumere, cum

qua

qua continuavit, interpoſito omni 12. vel 14. die purgante, uſque ad 17. Novembris, qua tumor multum collapſus, & ubique mollis deprehendebatur.

17. Datæ ſunt ægræ Pilul. purg. unde pluries purgata eſt, has pilulas dein omni quinto die ſumpſit, & diebus intermediis ſolita extracti cicutæ doſi uſa eſt.

Sic tumor in parte pedis externa ſenſim ita minutus eſt, ut ſub finem Decembris tantum malleolus internus pauliſper tumeret.

Omni medicamento interno poſtea abſtinuit: cum tamen, licet pedem ſat facile in omnem partem moveret, illi per pauca tantum minuta inſiſtere poſſet, fomentis ex cicuta, & admixtis variis herbis diſcutientibus fotus eſt pes: hoc modo menſem Januarium transegit, quo tempore tantum bis purgans ex Rheo aſſumpſit, & ſine ulla arte alia tumor integre diſparuit.

Motus tamen valde impeditus manebat, & vix aliquot præ dolore paſſibus incedere audebat: pedem quoque hinc inde manu movendo audiebatur ſtrepitus in articulo quaſi a ligamentis humido lubricante orbatis.

Ad hanc ſiccitatem ſuperandam uſa eſt ægra balneo ex herba cicutæ & aliis ſolventibus & emollientibus herbis parato, quo licet exacte per tres menſes uſa fuerit, non facilius incedebat; dolor tamen multo lenior erat.

Initio Aprilis cum hac methodo nihil effici videremus, infuſum Arnicæ ipſi exhibui.

Hoc medicamentum toto menſe Aprili aſſumpſit, & tunc ſat commode bis vel ter lento paſſu ab una parte cubiculi ad aliam baculo adjuta ire poterat; ſtrepitus tamen, dum pes manu movebatur, fere æque magnus audiebatur.

Coacti fuimus illam adhuc per aliquod tempus in noſocomio retinere, ubi ſenſim li-

be-

berum pedis uſum recuperavit, & ex noſocomio ſana dimiſſa fuit.

CASUS OCTAVUS.

Fæmina 25. annorum ad nos 12. Septembris anni 1760. ob ingentes ac fere intolerabiles omnium artuum dolores, quos noctu præcipue patiebatur, delata eſt.

Hos dolores jam a pluribus annis tolerabat, adeo autem increſcebant, ut tunc diu noctuque lecto affixa manere cogeretur.

Tumores glanduloſos duros, colli anteriorem partem cingentes jam in quartum menſem gerebat; in oſſe bregmatis dextro tophum cum dolore fixo circa ſuturam coronoideam habebat; cutis univerſa a quatuor hebdomadis ſcabie deturpabatur, & totum corpus valde emaciatum erat.

Simul & fatebatur ſe jam a ſex annis fluore albo admodum acri laborare, ac ſæpius ob dolores urentes difficulter urinam mittere.

Pulſus erat febrilis, & per intervalla febris valde intendebatur: hinc pro medicamento dedi decoctum ſaſſapar: & potus ordinarius illi fuit copioſum decoct. Hord. radicum Bardanæ & Acetoſæ cum lacte mixtum.

Hac methodo intra 8. dies a febre libera fuit, licet dolorum levamen vix ullum animadverteretur.

Continuavit iisdem medicamentis uti ad 27. Septembris, qua incepit bis de die aſſumere cochleare ſequentis.

℞. Spir. Frumenti lib. β

Mercur. Sublim. Corroſ. gr. iij.

Deſuper potabat prius decoctum, cujus menſuræ 1. lact. menſ. β addebatur, ut totum Nychthemeri ſpatio abſumeret.

Jam prima die tuſſis prehendebat ægrum, & augebatur ita, ut tertio die a Spiritu Frumenti abſtinere debuerimus. Cum jam toties expertus fueram, cicutam licet ſum-

ſummis viribus ſolventibus præditam nullas tamen in corpore turbas excitare, ſtatui experiri, quid in hac jam adeo provecta lue efficeret: unde incepit ægra prima Octobris Pilul. N. 3. gr. iv. bis de die ſumere: cibis facile digerendis alebatur, & pro potu ordinario prius decoctum ſumebat.

8. Octobris cum nihil mutari videretur, Pilul. N. 5. gr. iv. extracti cicutæ bis de die illi exhibitæ ſunt. Lac recuſavit, & maluit decoctum ſolum ſumere.

Diu noctuque ad finem hujus menſis eoſdem fere dolores conqueſta eſt: corpus tamen fiebat magis toroſum, & vires increſcebant: tres tumores in colli ſiniſtra parte manifeſte molliebantur; appetitus vigebat, & alvus ſemel, quandoque bis quotidie liquida exonerabatur: fluor albus æque copioſus, minus acris erat, & rarius, dum urinam mittebat, dolores urentes patiebatur.

Ultimis Octobris diebus dolores diurnos, nocturnoſque artuum minores fieri gaudebat.

Initio Novembris bis de die extract. cicutæ gr. XXIV. ſumpſit, qua doſi per integrum menſem uſa eſt.

Toto menſis decurſu appetitus fuit bonus, alvumque omni die bis, aliquando etiam ter depoſuit; fluor albus minutus eſt; tres ex tumoribus colli ſub finem menſis fere integre ſuppuratione conſumpti aperti ſunt, unde pus ſubflavum, copioſum effluxit: eodem autem tempore ad reliquos tres, qui ſupererant, & qui jam minus duri videbantur, adjunctus eſt novus ſub mento ortus. Dolores per diem fere integre ſilebant, & cum noctu quoque multum leniti eſſent, ſomnus pacatior diutius protrahebatur.

7. Decembris cum nimiam ciborum ab amicis allatorum quantitatem comediſſet, incepit ventriculo dolere, anxia fieri, valde ſitire, & noctem valde inquietam tranſegit:

ſe-

ſequenti die mane accedens eadem ſymptomata inveni, & pulſum celerem, inæqualem. Abdomen erat tenſum, & alvo a matutino tempore præcedentis diei adſtricta.

Præſcriptus eſt ipſi hauſtus N. 10. & illico injectum eſt ipſi enema leniter purgans, unde bis alvum habuit. Poſt meridiem ſumpto hauſtu ſepties purgata eſt, unde anxietas fere omnis ſublata fuit: nox tamen fuit inquieta, & ſequenti die mane pulſus æque celer, minus tamen inæqualis deprehendebatur: lingua erat ſicca, ſitis ſat magna, temporum quoque dolor magnus aderat, multoque vehementius dolebat capitis parte ſiniſtra circa commiſſuram oſſis frontis cum Oſſe Bregmatis, ac dolor attactu augebatur: tophus vero in Oſſe Bregmatis dextro fere integre diſparuerat, fluor albus, qui hucuſque, licet minus copioſus, duraverat, nunc penitus aberat, & urina erat rubra ſine nubecula.

Copioſum potum ægræ commendavi & Emulſum refrigerans præſcripſi, ut de hoc omni bihorio unc ij. ſumeret: pedum plantis epiſpaſtica applicata ſunt.

Poſt meridiem ultra tres horas per intervalla dormivit, & noctem præ doloribus capitis valde malam habuit.

10. Menſis die, quæ erat 4. morbi, pulſus erat minus febrilis: verum capitis dolor intendi videbatur, ac ideo latum veſicans Nuchæ applicatum eſt. Mane alvum bis egeſſerat coctam, & urina minus rubra, parvam nubeculam in medio gerebat. Continuavit ægra copioſe potare, ac præter Emulſum dictum, quia tota die inſomnis fuerat, veſpere unc. I. Syr. Diacod. cum Laud. Liq. Syd. gtt. v. aſſumpſit, a quo ſecutus eſt ſomnus quatuor horarum.

5. morbi die febris admodum lenis erat; lingua humida, cutis antea ſicca, nunc æqualiter ſudore madebat: dolor tantum in ſiniſtra capitis parte, ubi

ubi antea illum attactu augeri memini, permanebat, & miſeram eadem ſævitie, non obſtante valida veſicantis operatione excruciabat.

Abraſis capillis loco dolenti fomentum calidum ex aqua, aceto, vino & ſale ammoniaco applicuit expertiſſimus Chirurgus, & loco Emulſi ſumpſit ægra conſerv. antiſcorb. cui pulv. Cortic. & ligni Saſſafr. dr. 1. β & Stib. Diaph. o abl. dr. 1. additæ erant.

6. Morbi die ſive 12. Decembris Apyretos erat, verum dolor idem permanebat, & paucum ſomnum capere poterat.

Dictis medicamentis continuatum eſt ad 20. Decembris abſque levamine.

20. Loco dolenti abraſis de novo capillis emplaſtrum de Meliloto applicuimus, & Nuchæ alterum veſicans: ſequenti die mane hauſtum purgantem N. 10. ſumpſit, unde octies copioſa alvus mota fuit: verum hæc omnia nullum levamen attulerunt.

Patebat materiem morboſam tenacem Vaſcula Cranii vel Pericrarii admodum petinaciter obſtruere, cum hucuſque adhibita ſolventia & revellentia nullam mutationem effeciſſent. Hinc ad Extractum Cicutæ quod princeps inter ſolventia & aperientia toties in aliis caſibus, ac etiam in hac ægra deprehenderamus, redire ſtatuimus, & priorem cicutæ doſin Pilul. nempe N. 6. gr. IV. bis de die ſumendas exhibuimus; locum dolentem emplaſtro de Meliloto tectum ſervavimus.

Hac methodo ad finem Januarii continuatum eſt, & ægra quoad omnia, præter dolorem illum in cranio fixum, ſat bene habuit: alvus quotidie ſemel vel bis prodiit; parum ſitiit, appetitum bonum acquiſivit.

Circa medium Januarii, cum prius aperti tumores fere integre cicatrice obducti eſſent; aperti ſunt duo alii, qui quoque ſuppurati pus dilutum flavum dederunt; verum

ſub

ſub finem Januarii alter novus renatus eſt in latere colli ſiniſtro. His tumoribus Emplaſtrum & fomentum de cicuta ante & poſt aperturam continuo applicabatur.

Initio Februarii ter de die Pilul. N. 6. gr. IV. incepit ſumere, & externe loco dolenti Empl. veſicans appoſitum eſt, quod multum ſeri eduxit, unde aliquod levamen percepit ægra: locum apertum & fluentem ſervavit Dominus *Haffner* per 15. dies: verum dolor permanſit, & renaſcente Epidermide ad priorem acutiem rediit, purgante, quod ob alvum non reſpondentem ter dari debuit, nullo modo lenitus. Sat tamen pacatas noctes habebat ægra, & in reliquis functionibus vix læſio animadvertebatur; locus Emplaſtro de cicuta tectus manebat.

Sic fuit ad finem uſque Februarii.

Toto menſe Martio eadem interne & externe adhibita ſunt, per quod tempus ſequentia obſervanda fuerunt. Scabies, quæ huc-

uſque

uſque perſtiterat, immo aucta fuerat, diſparuit, ſex tumores, qui aperti erant, Cicatricem fœdam formarunt: alter apertus eſt, & eandem materiam dedit, ac priores: dolor capitis obtuſior factus eſt, in loco autem capitis dolente externa mutatio nulla aderat.

Sexta Aprilis, cum eadem medicamenti doſi pergeret uti, locus dolens incepit elevari & tumorem formare oblongum, duriuſculum, figura & craſſitie ad ficum mediocrem accedentem: hoc viſo locus Emplaſtro cicutæ tectus, decocto ejuſdem plantæ incepit continuo foveri & interne eandem doſin Extracti perrexit ſumere.

12. Menſes, quibus per plures annos caruerat, prodierunt, & per tres dies & medium debite fluxerunt: nec ſub horum fluxu ægra cicuta abſtinuit.

20. Tumor major erat, mollior & obſcura fluctuatio in eo detegebatur.

Sub

Sub finem Aprilis ſponte facta eſt parva apertura, ex qua paucum pus dilutum flaveſcens, ſubfœtidum, exſtillabat cum doloris levamine.

Præter priorem extracti cicutæ doſin incepit tunc ægra quater per diem unc. IV. decoct. lignor. ſumere.

Perrexit tumor magis magiſque molliri; paucam tamen fundebat materiæ copiam, quæ cum ſenſim fœtida magis fieret, & metueremus, ne os, quod ſui corruptionis ſigna manifeſta dabat, latius inficeretur a retenta ſub integumentis materia acri putrida, 5. Maji aperturam majorem fecit expertiſſimus Dominus *Haffner*, ex qua tria fruſtula oſſea friabilia cum pure tenui, flaveſcente, fœtido prodierunt; profunditatem dein ulceris ſtylo examinans in ipſum cranii cavum penetravit ad duram matrem uſque, quam pulſantem ſentiebamus.

16. Maji dum ad noſocomium veni, omnia purgaverat Dominus *Haffner*, & corrupta prudenti manu auferendo, foramen in cranio ibi loci integre corrupto & fragili fecerat rotundum circiter magnitudine monetæ, quam ſeptimam dicimus, per quod magna duræ matris pulſatio, pulſui in carpo correſpondens conſpectui ſe objiciebat: ac licet tantum ante bihorium deligaſſet, tamen pulſans dura mater copioſam adhuc materiam ex cranio foras trudebat, tenuem, purulentam ſubflavam, ſubfœtidam. Hæc materia, dum caput in ſiniſtrum latus inclinabatur, fere continuo rivo effluebat: tuſſis quoque ceſſantem materiæ effluxum de novo reſuſcitabat.

Tota pars lateralis ſiniſtra capitis & media frontis pars dolorifica erat: oculi ejuſdem lateris palpebræ tumebant, oculo, qui valde retrotractus ob palpebrarum tumorem videbatur, acute dolebat, oculus dexter ſanus erat; integumen-

ta

ta capitis ad pollicis latitudinem a foramine circumcirca abſcedebant, quorum pars propinquior foramini in ſphacelum abierat, reliqua vero, licet male affecta, adhuc aliquid ſani conſervabat. Partem ſphacelatam abſcidit expertiſſimus Chirurgus & reliquam hinc inde diſciditne materies acris ſub illis retenta os magis corrumperet.

15. & 16. Maji pro medicamento tantum dictam doſin decocti lignorum cum media parte lactis habuit: ac pluries de die ob materiæ copiam ulcus deligari debuit: poſt quamcunque deligationem linteis carptis balſamo Peruviano medicatis tegebatur & lintea quadruplicata decocto cicutæ imprægnata deſuper applicabantur.

17. Inveni ægram delirantem cum pulſu celeri, inæquali, molli: reſpiratione frequenti, lingua arida, ſiti, & appetitu magnis: alvum noctu bis depoſuerat coctam, urina erat rubra, ſine nubecula, cutis humida.

Pro

Pro medicamento claretum uſitatum habuit, & Emulſionem cum Diacodio alternis vicibus ſumenda; copioſe potavit ægra decoctum hordei: Rad. Bardanæ & Acetoſæ.

Per quinque dies ſumpta hæc medicamenta nihil in ægra mutarunt, manſit enim delirium, pulſus idem &c. materies ejusdem notæ ac antea capioſe effluxit, delirium quoque continuum non abſtulit ſenſum doloris, quem in oſſibus frontis, Bregmatis, ac temporis ſiniſtri, oculoque percipiebat hiſce diebus a tumore liveſcente palpebrarum fere obturato: ſubinde tamen ægra ſomno per horæ unius ſpatium & ultra capiebatur minime reficiente.

22. Quæ erat ſexta febris, ceſſavit capitis dolor; materies minori copia ex cranio effluxit, ſed ægra incepit angi, & breviſpirio laborare, pulſus factus eſt debilis, intermittens, & ægra vix poterat loqui; alvum

coctam

coctam mane depoſuit: urina vero tempore nocturno miſſa, pallida erat.

Hac die uſa eſt Emulſo N. 17. cujus dupla doſis omni trihorio illi propinabatur: bina veſicantia ſuris applicata ſunt, & ter tempore diei unc. j. Syr. Diacod. aſſumpſit, ut ſpaſmi forte a materia acri circa vitalia & alibi excitati relaxarentur, & functionum exercitium liberius relinquerent.

Poſt mediam noctem per trihorium dormivit, ac copioſe ſudavit.

23. Mane inveni ægram facile ſpirantem cum pulſu magis pleno non amplius intermittente: minus delirabat, & obtuſum capitis dolorem conquerebatur; lingua humeſcebat, urina ſubfuſca enæorema nigreſcens in fundo gerebat; tota ſuperficies corporis maculis ſcatebat partim petechias rubras, partim maculas latas ſcorbuticas, ſubfuſcas referentibus: materies ex cranio effluebat, ut die præcedenti.

Loco Emulſi camphorati omni bihorio alternatim cum Clareto N. 8. ſumpſit duo cochlearia ſequentis mixturæ.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Extract. Cort. Peruv. dr. v.
Aceti Vin. dr. vj.
Syr. Diacod. unc. j. ß.
M.

Simul copioſum potum continuavit ægra haurire.

His medicamentis utens in eodem ſtatu permanſit ægra ad 27. Maj. qua multæ maculæ tam ex rubris quam ex ſubfuſcis diſparuerant, & reliquæ omnes flaveſcebant: poſt diem tamen hujus morbi ſeptimum urina fuit naturalis & alvus omni die cocta deponebatur.

28. Pulſus erat fere naturalis, delirium aberat, palpebrarum oculi ſiniſtri tumor minor coloriſque minus liveſcentis: pergebat tamen obtuſus capitis dolor: foramen cranii ſpe-

ſpecie membranæ ſpiſſæ, mollis fere integre obturabatur, nec ulla amplius ex cranio materies effluebat: ex ambitu autem foraminis continuabat aliquid purulenti prodire.

Diem 29. ſine moleſtia tranſegit, ſæpius pacate dormivit, & cibos leviores cum appetitu ſumpſit. In methodo medendi nihil mutatum eſt.

30. Maculæ omnes diſparuerunt, & omnes functiones ad ſtatum naturalem rediiſſe videbantur.

Perrexit tamen, ut ante, ad quartam Junii Clareto & mixtura cum extracto corticis Peruviani uti. Dein omni medicamento abſtinuit, & cibis aptis per 14. dies nutrita, vires optimas recuperavit.

Paucum toto hoc tempore pus, idque bonum dederunt ſuppurantia integumenta: foramen in oſſe factum penitus obturatum erat ſubſtantia membranacea molli, ſenſim magis magiſque indureſcente, & circa 20. Junii

jam quaſi cartilago digito prementi reſiſtebat: os nudatum integumentis album erat, & fomento cicutæ diligenter tegebatur. Dolor nullus, niſi in illo loco, ubi os integumentis orbatum erat: oculus optimus, & nullum palpebrarum tumoris veſtigium remanebat.

Manſerunt autem duo tumores, nuces juglandes italicas magnitudine æquantes, in latere dextro colli, ſecundum aſperam arteriam ſiti, & duæ cicatrices aliorum tumorum duræ, ob nimiam elevationem aſpectu fœdæ: unde rogavit ægra, ut darentur ipſi denuo Pilulæ de Cicuta. Incepit iterum bis de die Pilul. N. 6. gr. IV. ſumere: vitulina & ſimilibus facilioris digeſtionis cibis nutriebatur: initio Julii bubula ipſi etiam conceſſa fuit cum appetitus valde magnus & omnes functiones bonæ eſſent.

10. Julii cicatrices mollitæ pus tenue albeſcens fundebant, unde loco fomenti, quod ab eo tempore, quo cicuta iterum inceperat

uti,

uti, applicatum fuerat, ſolo Emplaſtro cicutæ tegebantur.

15. Tumor ſuperior integre ſuppuratus ſponte apertus eſt, & nihil omnino duri poſt puris ſubflaveſcentis, ſtriis fuſcis intermixti effluxum ſuperfuit.

20. Alter tumor eodem modo evacuatus eſt: in cicatricibus antea elevatis & duris duorum prius apertorum tumorum elevatio conciderat, & durities diſparuerat; hinc omnia Emplaſtro Dyachilon cum gumm. tecta, omni die deligata pus bonum dabant.

Nihilominus dolor in oſſe denudato poſt quemque motum corporis vel animi ſolito majorem, ægram vehementius afficiebat: os nudum maxima ſui parte nigreſcebat, & lamina ſuperior in illa parte, quæ ſubſtantiæ foramen cranii obturanti & nunc valde duræ adhærebat, elevari videbatur; fomento tamen cicutæ continuo tegebatur.

Omnia hoc modo continuata ſunt ad 24. Auguſti abſque ulla in medicamentis mutatione, ſi bis ob alvum nimis tardam toto hoc tempore repetitum hauſtum Num. 9. excipias.

24. Auguſti laminam oſſis, prope foramen olim in cranio exiſtens magis elevatam & hiantem, ſine magno molimine ab inferiori lamina ſeparavit egregius noſocomii Chirurgus: ſub hac vaſcula extenſa ſpeciem carnis referebant: foramen autem in cranio factum oſſeam reſiſtentiam habebat: locum valde ſenſilem texit Chirurgus linteis carptis fomento cicutæ madidis.

Ægra hoc facto quieta in lecto jacens cicuta abſtinuit uti & carnibus, ac tantum levioribus alimentis uſa pro medicamento habuit Emulſionem diacodiatam. Pulſus erat paulo celerior naturali, & capite dolebat, ubi lamina ablata erat: ſequenti die aliquid puris linteis carptis adhærebat, nihil tamen

nec

nec interne nec externe in methodo medendi mutatum eſt ad primam Septembris; qua die, cum omnes functiones optime peragerentur, nullaque ex abſceſſu cranii amplius materies prodiret, ac parvus tantum dolor adeſſet, Emulſo abſtinuit: quieta tamen in lecto jacere continuavit, & juſculis, aliisque facilis digeſtionis cibis ali: ulcus linteis carptis fomento cicutæ imprægnatis tectum ſervabatur.

Quinta & 6. Septembris alvo caruit; appetitus minor factus eſt, & dolor capitis increvit: aſſumpta autem 7. Septembris Rhei. electi dr. I. alvum quinquies ſubduxit, appetitum reſtituit, & capitis dolor quoque minutus eſt.

9. In omni ambitu ulceris rudimenta cicatricis apparebant: medium autem ulceris paulo minus excreſcebat, nihilominus tamen idem externe continuavit applicari.

14. Cicatrix ſe ſenſim magis verſus medium ulceris extendebat, verum in medio elevatio nimia erat, & vaſcula in ſpeciem carnis fungoſæ degenerabant, ideo fomento cicutæ aqua calcis ſubſtituta fuit.

Hoc modo intrà quatriduum collapſa eſt illa eminentia, & quod cicatrice non erat obductum, cruſta incepit tegi: ſolum poſtea Emplaſtrum cicutæ externe applicatum eſt, & denuo licuit ægræ ſurgere & majori ciborum quantitate veſci.

24. Magnificus Dominus *Störck*, qui totam curam vidit, & cum quo ſæpius ſuper hac ægra conſilium habui, ægram mecum examinavit.

Totus locus capitis poſt laminæ externæ ſeparationem ſpeciem carnis referens, nunc ubique, parte etiam illa non excepta, quæ cruſta tecta erat, valde durus erat, oſſiſque naturam multum imitans; ægra, licet gracilis eſſet, bene valebat, nullum dolorem

con-

conquerens: omnes colli tumores cicatrice obducti erant, in aliquibus tamen craſſa, aſpectu admodum fœda: hinc ſuaſit magnificus vir, ut ægra denuo inciperet bis de die Extract. cicutæ Scr. I. ſumere, ac ſimul quater de die Decoct. lignor. unc. iij. cum anatica lactis parte ſumeret. Cicatrices denuo Emplaſtro cicutæ tegebantur. His utens optime habuit, & ſenſim corpori major toroſitas & vires majores renatæ ſunt.

11. Octobris illuſtriſſimus Præſes præter alios ægros cicuta jam per aliquod tempus utentes, vel incipientes uti, hanc etiam examinavit, ac audita partim ab ægra, partim a nobis morbi hiſtoria, gaudium teſtatus eſt de felici hujus curæ ſucceſſu

Ægra pergens dictis medicamentis uti circa medium Novembris menſes habuit, qui tunc per quatuor dies, poſtea vero regulariter omni menſe fluxerunt.

Ab eo tempore decocto lignorum non amplius uſa eſt, ſed quotidie Extracti cicutæ Scr. 1. ea ſpe, ut cicatrices, quæ continuo Emplaſtro cicutæ tegebantur, in ſua craſſitie minuerentur: verum licet 28. Novembris ad medium Decembris uſque quædam aliquid aquoſi ſtillarint, non mutabantur; unde cum 17. Decembris illam examinantes omnes cicatrices ſiccas inveniremus, fœmimina poſtea cicuta abſtinuit.

2. Januarii placuit iterum illuſtriſſimo L. B. *Van Swieten* ægram examinare cum pluribus, qui aderant, celeberrimis Medicis & Chirurgis: in loco cranii, ubi os abſceſſerat, omnia oſſea prædita duritie invenit, omniaque in collo conſolidata. Ægra cæterum optima ſanitate fruebatur: unde brevi poſtea dimiſſa eſt, & menſe Auguſto mortuo marito iterum inivit matrimonium, ac octava Januarii 1763. optime valens in Saxoniam profecta eſt.

CA-

CASUS NONUS.

Juvenis 19. annorum 11. Novembris ad nos delatus eſt. Hic poſt frigidam æſtuanti corpori menſe Julio copioſe ingeſtam, incepit ventriculo dolere, appetitu languere, & poſt aſſumpta grave pondus in ventriculo percipere. Aſſumpſit quidem varia tum a Medicis, tum etiam ab aliis hominibus, ut ventriculi, ut putabat, debilitatem corrigeret: verum nihil ipſi levamen attulit: potuit tamen utcunque opificio ſartoris, quo panem lucrabatur, ſufficere uſque ad finem Auguſti, quo tempore incepit poſt aſſumpta valde angi, & ventriculo dolere, ſubſequente ſæpius poſt duas vel tres horas aſſumptorum vomitu: cum autem juſcula & lacticinia ac ſimilia facilioris digeſtionis alimenta non rejiceret, ſe his ſuſtentavit ad 6. Novembris uſque, qua & hæc quoque leviſſima vomitu ſæpius per diem repetito rejice-

jicere incepit, quod continuavit, donec ad Noſocomium totus emaciatus adferretur.

Ajebat, ſe omni ſecundo vel tertio die alvum deponere, pulſus erat debilis; in Epigaſtrio circiter duos pollices infra cartilaginem Xiphoideam tangebatur corpus durum, mediocris magnitudinis, profunde ſitum.

Statim uſus eſt Decoct. Rad. Sal. cum laudano, Enema ipſi injectum eſt, quo alvus cocta educebatur. Cibus fuerunt Juſcula carnium, leves panatellæ; potus lac cum Decoct. Hordei.

Hac methodo effectum eſt, ut primo die tantum bis vomuerit, 2. die ſemel, tertium diem ſine vomitu transegit: noctu tamen prægreſſa magna anxietate bis debuit vomere. 4. die 15. Novembris cum de nullo dolore conquereretur, & abdomen utcunque tenſum eſſet, dedi ipſi ſequens.

℞.

℞. Aquæ laxat. D. V. unc. v.
Syr. Roſarum ſolut. dr. v.
Spir. Nitri dulc. gtt. x.
Sal. Polychr. dr. ß

M.

Ut omni $\frac{1}{4}$ horæ cochleare ſumeret, donec inciperet purgari.

Enema quoque ipſi injectum eſt hoc modo: ſepties vel octies optime purgatus eſt, ac veſpere aſſumpta Syr. Diacod. unc. I. noctem quietam habuit. Per 4. dies uſus eſt leniſſimis ſolventibus paregoricis, inde autem auctus eſt ventriculi dolor & vomitus frequentior factus.

23. Novembris dedi ipſi mixturam ſequentem intra biduum aſſumendam.

℞. Extract. Cicut. dr. j.
Laud. Liq. Sid. Scrup. j.
Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Syr. Papav. alb. unc. ß

M.

Æger

Æger eadem ac ante diæta uſus eſt: intra quatriduum vomitus penitus ceſſavit, & alvum omni die ſponte depoſuit: dolores multum minuti ſunt: corpus illud durum adhuc tamen ut antea in Epigaſtrio percipiebatur.

17. Novembris loco mixturæ incepit bis de die Extracti Cicutæ in pilul. redacti gr. xvj. ſumere.

Senſim inde ita mutatus eſt, ut 7. Decembris nullum amplius doloris ſenſum perciperet, & cibi hucuſque conceſſi appetitui minime ſufficerent: comeſtis autem carnibus alde anxius fuit, ventriculo doluit, ac noctem inquietam tranſegit; quapropter præter paucum panem, & leviora olera priori diætæ nihil additum eſt.

Interim eandem Extracti Cicutæ doſin omni die ſumpſit, & 16. Decembris cum optime quoad omnia haberet, appetituſque validus eſſet, nec tactu præternaturale quid

in

in regione Epigaſtrica detegeretur, carnes teneriores denuo conceſſæ ſunt, quas æger ſine incommodo ferre potuit

26. Decembris incepit carne bubula & aliis durioribus cibis veſci, a quibus nec minimum incommodum habuit.

Sumpſit prædictam cicutæ doſin uſque ad 6. Januarii: tum habitus corporis & vires optimæ erant, hinc noſocomio diſceſſit, promittens ſe ſtatim ad nos rediturum, ſi aliquid prioris mali denuo perciperet.

CASUS DECIMUS.

Vir 40. annorum menſe Auguſto ad noſocomium venerat cum magno ulcere ſcorbutico, quod in cruris dextri parte externa jam ab anno gerebat: inferior præterea pars cruris una cum pede tumore duro occupabatur, ita ut æger continuo decumbere deberet.

Omni-

Omnibus adhibitis in tali caſu uſitatis medicamentis nihil ſpatio trium menſium effecimus. Hinc, quid cicuta interne & externe applicata in hoc homine efficeret, experiri ſtatuimus.

Itaque 18. Novembris incepit bis de die Extracti cicutæ gr. xvj. ſumere; ulceri lintea carpta Infuſo cicutæ madida applicata ſunt, ac deſuper linteum quadruplicatum ejuſdem Decocto imbutum tepide omni bihorio renovandum.

Erant tunc pes & crus æque tumida, ac dum primo illum videramus: ulcus autem magis proſerpſerat in omni dimenſione: margines hinc inde exeſi erant, & ex fundo ulceris plura parva tubercula exſurgebant: color variegatus erat, materies ex ulcere effluens ſanioſa, ac æger magnos dolores patiebatur; functiones tamen vitales & naturales ſat bonæ erant.

Sen-

Senſim ita mutatum eſt ulcus ut 27. Novembris coloris rubelli fuerit, cum pauca inæqualitate in fundo, pes etiam & crus minus tenſi erant.

6. Decembris jam fundus ulceris elevabatur: loco ſaniei, quæ hucuſque effluxerat, pus tenue aderat, tumor pedis & cruris multum minutus erat, & æger extra tempus deligationis nullum amplius dolorem percipiebat.

Eadem methodo tam interne quam externe uſi fuimus ad 20. Decembris, quo tempore centrum ulceris paucum pus bonum fundens cum marginibus in æquali altitudine erat: margines vero albeſcentes incipientem cicatricem oſtendebant: omnis quoque tumor pedis & cruris diſparuerat.

Ceſſavit tunc æger cicuta uti, & externe ulcus ſolo Emplaſtro de cicuta tegebatur: tantum omni ſexto die hauſtum purgantem ſumpſit, quem etiam tempore, quo

cicuta utebatur, omni ſexto vel ſaltem ſeptimo die ſumpſerat.

Hoc modo circa medium Januarii optima cicatrix formata erat: æger ſanus & robuſtus toto die extra lectum manebat, ſæpius ambulans & aliis inſerviens & denique ſub finem Januarii, cum ad labores aptus eſſet, diſceſſit.

CASUS UNDECIMUS.

Fæmina nata annos circiter triginta ad nos 31. Decembris anni 1760. delata, habebat mammam ſiniſtram duram, ſcirrhoſam, lividam, dextra volumine triplo majorem, ac tam vehementer dolentem, ut inde reſpiratio multum læderetur.

Quanto tempore dura fuerit mamma antequam dolor acceſſerit, ignorabat ægra: ajebat tamen jam dudum ſe majorem in hac mamma tenſionem animadvertere, quam in altera, ſeptimamque nunc eſſe hebdomadam,

ex

ex qua inceperat dolere & manifeſte videre molem augeri.

Dolor initio non erat continuus, ſed ſubinde tantum acutiſſime lancinans, ut ægra fere in animi deliquium caderet. Senſim adeo increverat, ut jam ab octiduo, dum ad nos deferretur, continuo urens aut lancinans eam diris cruciatibus torqueret: admodum emaciata erat & coloris valde cachectici: viresque ita collapſæ, ut vix ſpes ſupereſſet curationis.

In hoc ſtatu dedi illi decoctum Sarſapar. cum Syr. Diacod. unc. I. ß & mixturam ſequentem.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. vij.
Extract. Cicut. dr. j.
Syr. Diacod. unc. j. ß
M.

S. ut omni bihorio duo cochlearia ſumat.

Totum abſumpſit intra 24. horas, quo tempore diligentiſſime fomentum cicutæ applicabatur.

His effectum eſt, ut ſequenti die dolores multum minuti fuerint, & ægra per intervalla parum dormierit.

Iiſdem medicamentis uſa eſt, per ſex dies, cum magno dolorum levamine: appetitus, qui duobus primis diebus nullus erat, redivit, juſcula, panatellas & alios leviores cibos libenter aſſumpſit, & protractiorem ſomnum habuit.

Die 7. ſive 6. Januarii mamma pluribus in locis incepit exulcerari, ac copioſam ſaniem valde acrem fundere: fundus & labia ulcerum erant plumbea: rarus tunc lancinans dolor: verum ajebat ægra ſe in tota mamma præcipue in locis exulceratis dolores admodum urentes pati.

Cum mutationem in melius animadverterem, nec a cicuta aliquid in corpore turbari

videretur, duplam cicutæ doſin dr. ij. nempe quotidie abſumendas in mixtura præſcripſi: uſa eſt præterea ægra copioſo lacte aquæ puræ, vel decocto ſupra memorato ſine Diacodio, mixto. Externe Emplaſtrum de cicuta applicatum eſt, & tota mamma fomento cicutæ continuavit foveri.

Hac methodo de die in diem res in melius vertebatur & 19. Januarii, cum mecum ægræ adeſſet Magnificus Dominus *Störck*, materies ſanioſa in pus dilutum mutata erat, ægraque admodum parvos dolores patiebatur; maſſa ſcirrhoſa mediam ſuæ molis partem amiſerat.

Oſtendit nobis quoque tunc ægra glandulas ſubaxillares (de quibus antea nullam mentionem fecerat) tumentes, non admodum duras, quas ajebat ſe jam in tertium menſem multo majores & duriores abſque magno incommodo gerere.

Hæc videntes in methodo medendi nihil mutandum eſſe concluſimus: conceſſum tantum fuit illi quotidie aliquid levioris carnis.

Sub uſu medicamenti vires ſenſim increverunt: color cachecticus diſparuit & appetitus ita auctus eſt, ut circa medium Februarii, quo tempore molis duræ partim reſolutione partim ſuppuratione conſumptæ vix quarta pars ſupererat, carnes debuerint illi majori copia concedi.

Nullo malo ſymptomate turbata fuit cura, unde toto menſe februario Extracti cicutæ dr. ij. quotidie ſumpſit.

Initio Martii cum jam admodum parum de duritie ſupereſſet, tantum bis de die Extracti cicutæ in pilulas redacti Scr. j. ſumpſit, quod continuavit ad 16. menſis, quo tempore omnia mollia erant, & ulcera maxima parte cicatrice obducta unde cicuta non amplius uſa fuit.

A 14. Januarii, qua primum adverti pus loco ſaniei ex mamma ulcerata prodire, pus omni die melius evaſit, donec optimum eſſet: verum ea quantitate non prodiit, ut poſſet credi, maſſam ſcirhoſam ſuppuratione conſumi, quin potius manifeſte patebat per reſolutionem maximam molis duræ partem diſparere.

Intra trimeſtre ſpatium penitus curata fuit & præter cicutam & diætam convenientem illi toto curæ tempore adminiſtratum eſt nihil, ſi purgans lene quinquies toto curæ decurſu excipias, quodque tamen ideo tantum adhibitum eſt, quia ægra de aliquo gravamine circa præcordia, forte a cibis ob defectum exercitii corporis nimis diu in ventriculo hærentibus orto, conqueſta eſt.

Magnificus *Störck* tempore curæ hanc ægram ſæpius vidit, ac integræ & celeris curationis teſtis fuit: vidit quoque illam plu-ries celeberrimus Anatomiæ Profeſſor Do-

minus *Gaſſer*, qui eo tempore ſæpius noſtrum noſocomium accedebat, & cujus conſilio in gravibus caſibus ſæpius uſus ſum. Viderunt illam & multi alii doctiſſimi & celeberrimi viri tam Chirurgi quam Medici.

CASUS DUODECIMUS.

Juvenis 17. annorum 19. Januarii 1760. ad nos venit cum tumore duro ſcirrhoſo paroditis dextræ, quem jam a biennio gerebat ſine dolore: cum cæteroquin ſanus eſſet, ſtatim primo die incepit extracto cicutæ uti, cujus doſis per octiduum fuit gr. xvj. bis de die: externe toto diei tempore fomentum cicutæ applicabatur: noctu vero Emplaſtrum Diæta nulla peculiaris præſcripta fuit, ſed cibis ſolidioribus potuit veſci.

27. Januarii incepit ter de die Extracti cicutæ gr. xvj. ſumere, quæ doſis paucis diebus poſtea ad dr. j. aucta eſt, eo cum effectu, ut circa medium Februarii formi-

catio-

cationes & leviores lancinationes in Scirrho ſubinde perceperit, 24. Febr. ſumpſit hauſt. N. 9.

26. Incepit denuo ter de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumere & perrexit ad 2. Martii: permanſit formicatio, & ſubinde repetens levior lancinans dolor: tumor de ſua duritie multum amiſerat, nec mole augebatur. Unde

2. Martii eumdem hauſtum ſumpſit, quo optime purgatus eſt, & ſequenti die denuo priorem medicamenti doſin.

6. Videbatur tumor mole minui: quod

9. ita manifeſtum erat, ut de futura reſolutione magnam ſpem haberemus.

Poſtea omni 6. die ægro purgans datum eſt: reliquo tempore quotidie dr. j. Extracti cicutæ ſumpſit.

Hoc modo ita ſenſim durities & moles tumoris diſparuerunt, ut 12. Aprilis locum tumoris penitus mollem viderint Magnificus *Störck* & doctiſſimus Medicus Laurentius *Hoffmann*, alii-

que plures: flaccida tamen cutis ſpeciem tumoris parum elevati præ ſe ferebat, quem fruſtra roborantibus & penetrantibus medicamentis externe applicatis per 15. dies conati fuimus auferre: unde æger lætus de felici cura hanc parvam deformitatem flocci fecit, & ex noſocomio ſaniſſimus diſceſſit: toto tempore, quo cicuta uſus eſt, alacris fuit, & omnes corporis functiones optimæ manſerunt.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Puer 13. annorum jam a ſemi anno genu ſiniſtrum tumidum durum habebat cum impedito cruris admodum Emaciati motu: tentavimus ſine effectu fomentum factum ex ſale ammoniaco, vino, aceto, & aqua per tres hebdomadas, licet quoque interne varia ſolventia ſimul exhiberentur: quapropter ſtatuimus cicutam in opem vocare.

In-

Incepit 3. Februarii binas pilulas Extracti cicutæ mane & totidem veſpere ſumere, quarum quælibet gr. iv. erat, & externe genu decocto cicutæ diligenter fovebatur.

10. Cum æger medicamentum optime ferret, ter de die eandem doſin ſumpſit.

12. Leniores dolores ſubinde repetentes in genu percepit: quoad reliqua autem ſat bene habebat.

15. Pergebant illi dolores, & genu minus durum erat, cruſque nonniſi cum femore antea movendum retrorſum & antrorſum parum moveri poterat.

16. Purgans ſequens ſumpſit.

℞. Folior. Alexandr. dr. ij. β
Sal. Polychr. dr. β
Mann. Calabr. dr. vj.
Flaved. Cortic. Aurant. gr. xv.

M. inf. c. aq. fervid. q. S. p. ½ hor. vaſe clauſo, colat. cun. ij. β d. u.

Ab

Ab hoc hauſtu octies purgatus eſt; ſequenti die tantum per intervalla dolebat, & cruris motus liberior erat.

Priori cicutæ doſi iterum uſus eſt ad 21. Februarii, quo manifeſte patebat genu molliri, & mole minus fieri. Sumpſit iterum priorem hauſtum optimo cum effectu. Perrexit ſic omni ſexto die purgans ſumere, utens intermedio tempore dicta Pilularum doſi.

Initio Martii facile in omnem partem manu ducebatur; crus quoque poterat parum flectere & extendere, tumorque ultra mediam partem minutus erat, & reſiduum molle.

Eodem tamen modo uſus eſt medicamentis uſque ad 20. ejuſdem menſis, qua omnis tumor diſparuerat, ſuperſtite tantum partis flacciditate, quæ fomentis & Emplaſtris roborantibus per quindecim dies applicatis ita correcta fuit, ut æger, qui jam ab initio Martii baculo adjutus leni gradu per

cu-

cubiculum ambulare potuerat, tunc ſine baculo incedere poſſet: imo & ſcalas ſat facile aſcendere & deſcendere: manſit tamen in noſocomio uſque ad 23. Aprilis, qua ſaniſſimus noſocomium dereliquit.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Puella 19. annorum 10. Februarii ad nos venit, narrans ſe ante annum plures glandulas in latere colli dextro tumidas habuiſſe, quæ applicatis variis Emplaſtris & cataplaſmatibus ad ſpeciem ſuppurationis deductæ fuerunt poſt quatuor menſes ab illarum ortu: effluxerat autem pus ſanioſum & maſſa dura tantum pro parte conſumpta inde fuerat, licet poſt aperturam continuata ſint varia emollientia & ſolventia.

Dum primo illam vidimus, plaga affecta in longitudine circiter tres pollices æquabat; latitudo pauliſper minor erat; ex tribus parvis foraminibus, quæ examinata veras

ras fiſtulas monſtrabant, materies ichoroſa effluebat: interſtitia foraminum lignea duritie digitis reſiſtebant.

Ægra cachectica erat, & jam a quatuor menſibus carebat menſtruo fluxu.

Illico datæ ſunt illi quatuor pilulæ Extracti cicutæ bis de die, quarum quælibet gr. IV. externe diurno tempore fomentum de cicuta continuo applicabatur, ac bis de die in fiſtulas decoctum cicutæ leniter injiciebatur.

20. Februarii loco Ichoris pus dilutum albeſcens ex fiſtulis effluebat, totus tumor minus durus erat, & fiſtularum orificium ſimul cum tumore multum mollitum: cum tamen appetitus minueretur, immo carnes recuſſaret ægra, Rhei dr. j. mane ipſi data eſt, 21. Februarii, dein ſequenti medicamento uſa eſt.

℞. Con-

℞. Conſerv. Menih. unc. ij. ß
Cortic. Winteran. dr. j. ß
Pulv. Rad. Helen. dr. ij.
Syr. Cort. Aurant. unc. ß
M.

S. quater de die dr. ij. ſumat.

Sub uſu hujus medicamenti appetitus renatus eſt, & 25. Februarii potuit denuo uti cicuta, cujus uſus externus non interruptus fuerat.

Optime tulit ægra cicutam, & ſenſim totus habitus corporis ita mutatus eſt, ut color cachecticus ante medium Martii in colorem ſanum mutatus eſſet, tumor quoque multum minutus; diſparuerat etiam fiſtularum calloſitas & illarum cavitates implebantur.

27. Ejuſdem Martii menſtrua prodiere, quæ per triduum fluxerunt, & de toto tumore tantum ſupererant tubercula duo, nucis avellanæ majoris magnitudine, quæ duri-

tiem

tiem ſervabant: reliquum tumoris partim ſuppuratione, partim reſolutione ſublatum erat: nullus quoque aditus amplius in loca antea cava patebat, licet ulcuſcula adhuc pus paucum funderent.

4. Aprilis rudimenta cicatricum in ulcuſculis conſpicua erant & intra 15. dies cicatrices perfectæ fuerunt; totus locus tumoris collapſus erat, & mollis.

26. Menſtrua eodem modo habuit, ac menſe Martio, quibus elapſis cum optime haberet, ad ſuos rediit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Juvenis 26. annorum ad nos 25. Februarii delatus habebat horrendum tumorem cancroſum in parte faciei dextra.

Fœdus hic tumor, qui altius pertingebat, quam eſt angulus oculi, ad duos digitos tranſverſos infra angulum maxillæ inferioris deſcendebat, totumque ſpatium a duobus

bus digitis ab occipite ad angulum fere oris occupabat : in medio exulceratus labiis retorridis fœdiſſimo livore horrorem pariebat: occupabant quoque artus plures tumores duri, lividi: juvenis iſte ajebat, ſe a nativitate tuberculum piſi magnitudine in media gena geſſiſſe colore rubrum, duobus pilis inſtructum: nullum tamen ſe unquam inde habuiſſe incommodum, donec ante biennium equus, quem collo prehenderat, capite Nævum maternum contudiſſet, unde ſtatim inceperat dolere.

Senſim moles aucta eſt tuberculi, & pro ratione incrementi intendebatur dolor : quapropter 10. diebus a contuſione elapſis levamen quæſiturus balneatorem acceſſit miſer, qui primo tumorem filo circumduxit : cum autem ob ingentes dolores illud ferre non potuiſſet, variis ſpirituoſis, acribus, immo ipſo lapide infernali malum auferre tentavit,

& hoc modo effecit, ut brevi ſpatio magnæ molis cancer faciem occuparet.

Præfuit tamen ſolitis laboribus uſque ad menſem Octobrem anni 1760, quo tempore, præ doloribus acutiſſime lancinantibus nec minimam quietem habere valens, auxilium imploravit ab expertiſſimo Domino *Leber* nunc Chirurgiæ Profeſſore publico, qui illi bis de die gr. xv. Extracti Cicutæ dedit, ac externe per diem partem Decocto cicutæ foveri juſſit, noctu vero locum Emplaſtro cicutæ tegi: quo modo continuavit fere per quinque menſes eo cum effectu, ut dolores multo tolerabiliores fierent, & per plures horas noctu ſomno reficeretur.

Cum tamen victus ipſi deficeret, & non poſſet ea exactitudine mali habere curam, quæ requirebatur, ad nos venit 25. Februarii multum fabricitans.

In cauſam autem febris inquirentes, experti fuimus, illum veſperi diei præcedentis

mul-

multum vini cum amicis hauſiſſe, ac carnes ſalſas, fumo induratas copioſe comediſſe: unde illico ipſi hauſtus purgans datus eſt, qui decies alvum movit magno cum febris levamine. Veſpere emulſo uſus eſt refrigerante & die ſequenti Apyretos erat.

Jam die præcedenti applicata fuerant fomentum & Emplaſtrum de cicuta, primum nempe tempore diurno, alterum per noctem, quod continuatum eſt.

Cum tantos dolores pateretur, & jam cicutæ aſſuetus eſſet, gr. lvj. extracti cicutæ in pilulas gr. iv. redacti binis doſibus, quarum una mane altera veſpere ipſi porrigebatur, quotidie abſumpſit uſque ad 5. Aprilis, quo tempore dolores evanuiſſe aſſeruit: noctu quiete dormiverat, & omnes corporis functiones rite peragebat, tumor mobilior erat.

Perrexit æger eadem cicutæ doſi uti ad diem 17. Aprilis: per totum hoc tempus ra-

ro doluit, ac optime habuit: erat tunc tumor mobilior, ac in plures lobulos diviſus: medium tumoris ad floreni magnitudinem gangreneſcebat, & brevi a reliquo tumore ſeparatum iri videbatur.

Dedi tunc ægro mixt. in qua diſſolutæ erant Extract. cicutæ dr. iij. cum Syr. Diacod. dr. vj. intra biduum aſſumendam.

29. Aprilis pars illa nigreſcens penitus excidit relicto foramine, quod nucem juglandem capere potuiſſet.

30. Aprilis jam illa in parte pus ſat bonum incepit formari.

6. Maji tumor in omni parte ulcerata pus bonum dabat, & manifeſte minutus conſpiciebatur: æger alacris erat, & quoad omnes functiones bene habebat: nihil in medendi methodo mutatum fuit.

15. Copioſum vinum furtim acceptum hauſit, unde valde inebriatus eſt, & ſequenti die, licet finita crapula bene haberet,

omnis

omnis plaga tumoris exſiccata erat, ſublata penitus ſuppuratione: continuavit eadem medicamenti doſi uti ad 22. Maji, ſine ullo effectu, unde Extracti cicutæ major doſis, drachmæ nempe duæ omni die ipſi datæ ſunt: quam doſin quidem ſine incommodo tulit: verum inde nulla mutatio in tumore facta eſt, præterquam quod ex locis tumoris ulceratis parum ſaniei effluxerit.

2. Junii incepit omni die Extracti cicutæ dr. iij. abſumere, quas etiam optime tulit ſine mutatione.

9. Data eſt ipſi Extract. cicutæ unc. ß quotidie abſumenda, quæ demum intra quinque dies ſuppurationem in tumore denuo produxit: continuavit eadem doſi uti ad 18. Junii, quo tempore, cum tumor in omni plaga optime ſuppuraret, tantum medicamenti dr. ij. per diem iterum incepit ſumere, & ſic ſuppuratio per plures dies optima fuit, licet ſæpius clam ſuillas carnes &

alias ſale conditas vorarit, & vinum hauſerit.

25. Multum febricitabat & capite dolebat, pulſus erat durus & plenus; lingua ſicca; ſitis magna; appetitus nullus; alvus naturalis.

Venæ ſectione libra una ſanguinis educta fuit, qui brevi temporis ſpatio cruſta denſa phlogiſtica tegebatur: pro medicamento aſſumpſit quotidie partitis doſibus Rob. Sambuci. unc. ij. cum ſal Polychr. dr. j. Nitri puri dr. β & copioſum decoct. Hordei cum melle potavit, ac cicuta abſtinuit.

Intra quinque dies partim alvo, partim ſudore judicatus eſt ab hoc morbo, qui ſuppurationem tumoris, cui externe omnia continuarunt applicari, ſicut ante hanc febrem, nullo modo interturbavit.

Levioribus cibis debuit veſci ad 8. Auguſti, qua carnes iterum incepit comedere.

12. Auguſti ſuppuratio jam multum tumoris conſumpſerat, & in omni plaga mollior & mobilis erat: cum vires ſat bonæ eſſent, & ſola externa applicatione medicamenti conſervatam ſuppurationem videremus, decrevimus interne denuo data cicuta naturam juvare: ſumpſit autem tantum bis de die Extract. Scr. j.

Tumore de die in diem magis ſuppurante, & minuto aliquid ſpei concipiebamus fore, ut hoc modo totus cancer conſumeretur, dum 19. Auguſti æger ſine licentia veſpere ex noſocomio diſceſſit ut Baccho ſecundum beneplacitum litare poſſet, quod confeſſus eſt ſequenti die, dum adhuc crapuloſus ad nos rediret: examinato ulcere pauciſſimum pus hinc inde conſpiciebatur: 21. Auguſti ſuppuratio omnino deſierat, & dolores lancinantes in tumore percipiebat.

Ab hoc tempore non amplius fuit poſſibile ſuppurationem bonam revocare, tantum

dolores cicuta leniti ſunt: ſubinde tamen validi fiebant; tumor mole augebatur, unde circa initium anni 1762. pulverem ex Aconiti extracto ipſi dedimus, cum a cicuta nullum amplius effectum haberemus: ab illo pulvere leniti ſunt dolores, non ſublati.

Menſe Majo tædio diuturnæ curæ affectus ex noſocomio diceſſit.

Circa medium Julii ad nos denuo delatus eſt miſerrime habens: cancer in duplo majorem molem increverat; & ſaniem fundebat: vehementiſſimis doloribus afficiebatur, & totus emaciatus & cachecticus erat.

Media menſura lact. cum potu ordinario quotidie ipſi dabatur, & varia medicamenta paregorica ſine magno effectu aſſumpſit: vitam demum miſerrimam ſub finem Octobris finivit.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Fæmina 80. annorum ob luxatum os femoris dextri ad noſtrum noſocomium ſub finem Martii deferebatur.

Tentavit expertiſſimus Chirurgus omnia quæ repoſitionem juvari potuiſſent, verum cum luxatio jam nimis antiqua eſſet, omnia incaſſum adhibuit. Ob reſpirationem laboboriofam, & tuſſiculam, qua afficiebatur uſa eſt decocto emolliente uſque ad 8. Maji, qua cancer mammæ dextræ, quem ſollicite abſcondebat, ſuo fœtore ſe prodidit. Dolores, quos, ut faſſa eſt, jam dudum patiebatur, ſemper tacuerat, eo, quod malum ſacrum eſſe crederet, quod omni medicamento exacerbaretur.

Medium mammæ latum ulcus fœdum liveſcens multum ſaniei fundens cum labiis retorridis occupabat: mamma duplo major erat ſiniſtra, in omni ambitu duriſſima, livi-

da, & ita dolens, ut ad lenem attactum lacrymaretur. Ajebat ægra, ſe jam ante triginta annos expertam eſſe hanc mammam duriorem & majorem altera, annum autem tantum elapſum, ex quo inceperat dolere: dolorem ſenſim magis magisque auctum fuiſſe, donec ante quinque menſes inceperit aperiri aliquo cum dolorum levamine: toto hoc tempore mammam texerat Emplaſtro ab aliqua muliercula accepto, cujus compoſitionem ignorabat.

Ægræ promiſimus levamen dolorum, & ſpem fecimus curationis, & ſic illam adegimus ad ea facienda, quæ ipſi prodeſſe poterant: pilulas vero aſſumere recuſavit; hinc mixtura ſequens ipſi data eſt.

℞. Syr. Diacod. dr. vj.
Extract. Cicut. dr. j.
Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
S. intra biduum abſumat.

Ex-

Externe lintea carpta ulceri cancroſo applicabantur decocto cicutæ imbuta, & tota mamma eodem per diem diligenter fovebatur: noctu autem linteis carptis Emplaſtrum cicutæ imponebatur, ſicut & toti mammæ, mane denuo Decocto cicutæ fovendæ.

11. Maji dolores erant minores, melius dormiebat & majori cum appetitu carnes teneriores & alios cibos aſſumebat: alvus ſponte omni die prodierat & ſomnus erat multo pacatior, modo in latus dextrum decumberet.

12. Aucta eſt cicutæ doſis ad Scr. ij. per diem: hac doſi uſa eſt ad 20. Maji magno cum dolorum levamine, & ſine ulla functionum perturbatione: mole eadem videbatur mamma, verum margines cancri loco ſaniei pus tenue flaveſcens fundebant, & medium ulceris nigreſcebat.

21. Extract. cicutæ dr. j. omni die ſumere incepit ſine corporis mutatione: ſenſim autem mamma in omni ambitu molleſcebat,

me-

medium ulceris continuabat nigreſcere & Ichorem dare, dum margines ſat bonum pus fundebant. Sic fuit ad medium uſque Junii, quo tempore pars pollicis longitudine pectori contigua in omni ambitu mammæ ſcirrhoſam duritiem ſervabat, reliqua vero mamma molleſcebat.

17. Junii incepit magis dolere, febricitare, & totam fere mammam gangræna occupabat. Cura externa eadem manſit, ac ante, interne autem habuit ſequentem mixturam.

℞. Extract. Cort. Peruv. dr. vj.
Aq. Flor. Rhæad. unc. vij.
Vini boni Auſtriaci unc. ij.
Syr. Diacod. unc. j. ß

M.

Sumat omni bihorio duo cochlearia: ſubinde quoque Emulſi Paregorici unc. ij. per diem ipſi dabantur.

21. Veſpere ſub deligatione omnis moles ſcirrhoſa mortificata una vice excidit, & ſubjacentes partes colore rubello, ſano præditas, bonum pus dantes reliquit; in omni tamen ambitu circulus ſemi pollicis craſſitie remanſit durus: ſequenti die apyretos erat; appetitus aderat, & carnes, quibus a 16. hujus menſis abſtinuerat, denuo ſibi concederentur, rogabat; hinc exhibita prius Rhei electi dr. j. qua aliquoties purgata fuit, carnes facilioris digeſtionis ipſi datæ ſunt, & denuo Extract. cicutæ dr. j. omni die ſumpſit, & cortice abſtinuit.

Margines duri optima ſuppuratione ſenſim conſumebantur, & ægra ſat alacris erat, hoc tantum dolendum erat, quod continuo lecto affixa eſſe deberet.

Sub finem Julii margo durus fere ubique conſumptus erat, & hinc inde rudimenta cicatricis conſpiciebantur: unde ab interno

cicu-

cicutæ uſu abſtinuit, externe autem eodem modo continuatum eſt ac in initio.

Ab eo tempore, quo maſſa ſcirrhoſa gangræna a ſanis partibus ſeparata fuerat, ſemper ſat bene habuit ægra, niſi quod in latus ſiniſtrum ſine incommodo decumbere nunquam potuerit.

10. Auguſti cum jam magna pars ulceris cicatrice obducta eſſet, poſt magnam ſiccitatem copioſiſſima pluvia toto die cecidit, veſpere apoplexia tacta, irrito ad illam ſolvendam omni conamine, die 11. Auguſti mortua eſt.

In cadavere ſuperiorem pulmonis dextri lobum ſcirrhoſum, & in capite magnam ſeri copiam inter duram & piam matrem effuſi invenimus, ventriculi quoque cerebri ſero pleni erant; præter hæc in viſceribus nihil præternaturale reperimus.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

Fæmina 39. annorum ad noſtrum noſocomium 28 Junii delata eſt, cum ulcere profundo ad malleolum pedis ſiniſtri externum, ſe ad trium circiter pollicum magnitudinem verſus ſuram extendente, cum marginibus duris & ſuperficie inæquali, multum Ichoris fundente: pes & crus tumore renitente a binis annis diſtenſum erat, & jam a 14. menſibus exulcerari inceperat. Varia tam a Medicis quam a Chirurgis accepta toto hoc tempore uſurpaverat. Verum ſub illorum uſu ulcus in omni dimenſione auctum erat, eo modo ut ægram laboribus omnino ineptam reddiderit.

Cura hoc modo inſtituta fuit: cavitas ulceris linteis carptis decocto cicutæ imprægnatis implebatur, & his ſicut pedi & cruri tumidis per diem imponebatur fomentum de cicuta, noctu autem Emplaſtrum.

In-

Interne primo aſſumpſit pillulas Hydragogas, quæ aliquoties tempore curæ repetitæ ſunt; doſis Extracti cicutæ in pilulas redacti fuit Scr. j. bis de die aſſumendus; Diæta fuit ut ſanorum, bubulam & farinacea comedit: nihil enim læſum in corporis functionibus animadvertebatur.

Senſim fruſtula plura ſemimortua tam ex fundo quam marginibus ulceris a vivis ſeparata ſunt, & moles pedis & cruris imminuta. Ulcus tamen continuavit ſaniem fundere uſque ad 22. Julii, qua pus tenue dilutum loco ſaniei in omni plaga ulceris primo obſervabatur.

Initio Auguſti ex ulcere optimum pus prodibat, & cavitas carne bona incipiebat impleri: margines molliores erant: pars cruris antea tumida detumuerat; pedis quoque tumor ad duas tertias partes prioris molis minutus erat.

Toto menſe Auguſto optime habuit: ulcus perrexit bonum pus dare, & fundus ulceris ſenſim magis ac magis ad altitudinem marginum jam nunc mollium aſcendebat.

17. Septembris cum illuſtriſſimus L. B. *van Swieten* dignaretur noſtros ægros viſitare, & plures de initio, incremento, & ſucceſſu curæ interrogaret, hanc quoque ægram examinavit: vidit nullam amplius cavitatem in ulcere adeſſe, ac jam circumcirca cicatricem a marginibus circa centrum adhuc parum ſuppurans extendi: ægra quoque tunc, quæ ut plurimum in lecto manere debuerat, ut fomenta melius applicari poſſent, potuit extra lectum eſſe, cum ſolo tunc cicutæ emplaſtro externe indigeret, dum tamen interna cura continuaret eadem eſſe.

Dum 11. Octobris denuo ad nos rediret Illuſtriſſimus Præſes, invenit ulcus optima cicatrice obductum, & ægram ſaniſſimam,

quæ abſtinuit tunc omni medicamento & brevi poſt e noſocomio dimiſſa fuit.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

Fæmina 70. annorum ad nos 29. Julii venit. Hæc ab annis duobus tumorem habebat ovi anatis magnitudine duriſſimum, ſupra articulationem oſſium carpi cum metacarpis in parte illorum convexa ſitum, immobilem, qui manum & digitos introrſum premebat cum omnium rigiditate; indolens erat; functiones naturales & vitales animales quoque, ſi motum læſum excipias, bonæ.

30. Julii incepit bis de die Extract. cicutæ Scr. j. ſumere, ac tumor tempore diurno decocto cicutæ fotus noctu Emplaſtro ejuſdem nominis tegebatur.

9. Auguſti poterat manum & digitos movere & retrorſum flectere; tumor quoque tertiam prioris molis partem amiſerat.

Continuavit cicuta uti, & tumor ille ita ſenſim minutus eſt, ut 17. Septembris

dum

dum Illuſtriſſimus Præſes illam vidit, vix veſtigium tumoris ſupereſſet, & libero manus motu gauderet ægra.

CASUS DECIMUS NONUS.

Fæmina 40. annorum 20. Julii ad nos venit: hæc per ſemi annum febre, illam modo ad inſtar quartanæ, modo, tertianæ, ac etiam quotidianæ aggrediente laborabat; multum emaciata erat, & tumorem durum integram palmam manus infra coſtas ex Hypochondrio ſiniſtro deſcendentem circiter ſesqui palmam latum jam in tertium menſem habebat: alvus tarda erat; appetitus paucus, ſomnus turbatus, pulſus extra paroxiſmum inæqualis; ſubinde intermittens; reſpiratio ſat bona.

Apud nos febris tertianæ typum ſervavit, & pro medicamento Decoctum N. 19. ipſi datum eſt, quo per ſex dies uſa a febre libera fuit: verum manſit eadem durities & moles tumoris, & ſi alvum excipias,

quæ ſub uſu prædicti Decocti ſponte prodibat, functiones nullo modo in melius mutatæ ſunt.

Continuavit Decocto graminis uti uſque ad 8. Auguſti ſine ulla mutatione.

9. Auguſti dedi illi bis de die Extracti cicutæ in pilulas redacti gr. XVI.

Alvus quotidie movebatur, & 13. ejuſdem menſis, cum ob appetitum auctum reliqua alimenta ipſi non ſufficerent, carnes leviores conceſſæ ſunt.

Perrexit eadem cicutæ doſi uti ad 19. qua cum nullam mutationem experiremur, illi ter de die Extracti gr. xvj. dedimus.

26. & 27. Senſum formicationis ſæpius repetentem in tumore ſentiit: 28. dolores percepit ſubinde ſat magnos, ac ideo ipſi datum Deſt ecoctum N. 20. intra biduum aſſumendum, quod alvum decies movit, & dolores ſedavit.

Prima Septembris denuo incepit priori cicutæ doſi uti, quam per ſeptem dies ſine incommodo ſumpſit.

8. Ite-

8. Iterum de formicatione dolorifica in tumore conqueſta eſt; quapropter ipſi denuo Decoctum herbæ Mercurialis præſcriptum fuit, a quo per biduum pluries purgata eſt.

Minutus eſt inde formicationis ſenſus, verum tamen non penitus diſparuit, & pulſus leniter febrilis fuit uſque ad 14., quo tempore carnibus abſtinuit, & loco cicutæ Emulſum refrigerans ſumpſit.

16. Dum pulſus naturalis eſſet, iterum bis de die Extract. cicutæ in pilul. redacti Scr. j. ſumere inchoavit: tumor tunc examinatus videbatur mole paulo minor, & optimo appetitu gaudebat ægra, unde licuit ipſi tenerioribus carnibus veſci.

Per totum menſem Septembrem omni die ſemel vel bis alvum habuit: tumor ſub uſu cicutæ continuato manſit indolens, & ægra ſæpius extra lectum erat ſedens, vel in cubiculo deambulans.

Initio Octobris catharro valido laboravit ægra, reſpiratio valde impedita fuit, & tuſſis initio frequens & ſicca: remediis pectoralibus demulcentibus, & expectorantibus intra quindecim dies a catharro liberata fuit: ventriculus vero debilitatus paucos cibos ferre potuit: aſſumpta tamen bis intra ſex dies Rhei. elect. dr. 1. appetitus reſtitutus eſt, & licuit denuo carnibus veſci, quibus ab initio catharri abſtinuerat.

24. Octobris denuo incepit priorem cicutæ doſin ſumere: 25. Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten* ægram in noſocomio examinavit, & tumorem invenit qualis ſupra deſcriptus eſt.

Perrexit cicuta uti ſine incommodo uſque ad 6. Novembris, qua incepit tumor dolere, pulſus quoque ſolito celerior eſſe, & ægra minus appetere.

Abſtinuit carnibus, & 7. & 8. denuo uſa eſt decocto N. 20. a quo copioſe purga-

gata eſt cum magno doloris decremento, & notabili tumoris collapſu.

Poſt purgationem per quatriduum Emulſo refrigerante uſa eſt, ſub cujus uſu dolor reſiduus penitus diſparuit: unde 15. iterum incepit cicuta uti & 20. carnes ipſi denuo conceſſæ ſunt.

Reliquo hujus menſis tempore nihil interturbavit cicutæ uſum, & 5. Decembris dum fæminam in noſocomio vidit Illuſtriſſimus Præſes, invenit tumorem vix mediam prioris molis partem habentem, faciem bene coloratam, & fæminam quoad reliqua ſanam.

Ab eo tempore, quo denuo incepit cicuta uti, purgante non amplius opus fuit: alvus enim ſponte omni die ſemel, quandoque etiam bis prodiit, atque in dies mole tumor fiebat minor, & omnes actiones optime peragebantur, donec 28. ejuſdem Decembris magnum oris amarorem, nauſeam,

& capitis ſiniſtræ partis dolorem conqueſta eſt.

Datum eſt ipſi tunc Decoct. Numero 20. cui Spir. Sal. Acid. Scr. I. addebatur, intra biduum aſſumendum, a quo pluries alvus mota fuit, & oris amaror multum imminutus, nauſea diſparuit, & Hemicrania minus moleſta evaſit; dein per quinque dies Aceſcentibus uſa eſt, quibus oris amaritudo penitus diſparuit: dolor vero capitis, licet multum minutus, permanſit.

Poſtea ab omni medicamento abſtinuit, & ſolis cibis facile digerendis uſa eſt; appetitus tunc vigebat, & actiones omnes cæterum bonæ erant, niſi quod Hemicrania quandoque acutius, & ſubinde Otalgia per aliquot horas in eodem capitis latere afficeret ægram.

Cum autem adhuc aliquid de priori tumore ſupereſſet, dedi denuo 10. Januarii. bis de die Extract. cicutæ gr. xvj. quod con-

continuavit ægra uſque ad finem Januarii, quo tempore nullum amplius præteriti tumoris in abdomine veſtigium aderat. Cicuta ergo non amplius opus erat: unde illa abſtinuit.

Tempore, quo hac ultima vice uſa eſt cicuta, Hemicrania & Otalgia ſubinde per plures horas, immo per diem ſiluerunt, denuo recrudeſcentes: cæterum ægra ſat bene habuit, & initio Februarii incepit carnibus tenerioribus veſci.

6. Hujus menſis Illuſtriſſimus Præſes ægram examinavit, & abdomen ubique naturalis mollitiei invenit.

Retro aurem ſiniſtram veſicans applicatum eſt, ea ſpe, ut dolor auris & capitis leniretur: verum nullum levamen habuit: 11. vero magna puris ſat boni quantitas ex aure effluens dolores minuit; puris pauci effluxus duravit uſque ad finem Februarii, & ſic ægra ab Hemicrania & Otalgia liberata fuit.

Poſt hæc omnia fæmina licet ſat bene valens, vires non habebat ſufficientes ad ſolitos labores obeundos: ſtatuimus ideo, illam in noſocomio retinere, donec robuſtior eſſet: verum res lente proceſſit.

Sub finem Martii conqueſta eſt de dentium doloribus, & gingivas examinantes, vidimus illas lividas, ſcorbuticas eſſe, & digito leniter fricatæ ſanguinem fundebant: tonſilla ſiniſtra ulcuſculo in ambitu albeſcente occupabatur.

Sumpſit Decoctum herbæ Mercurialis ſolito cum effectu: dein conſerva antiſcorbutica uſa eſt: melle roſarum cum ſpiritu ſalis gingivæ & ulcuſculum in ſiniſtra tonſilla natum ſæpius per diem illiniebantur.

10. Dierum ſpatio ulcus illud curatum eſt, gingivæ vero colorem ſcorbuticum ſervabant, & ſubinde ſanguinem fundebant.

14. Aprilis incepit tuſſire, & tuſſi ſæpius ſanguinem rejiciebat: conſervæ antiſcor-

buticæ

buticæ loco uſa eſt Decocto radicis Salab. quo & ſputum cruentum & tuſſis ſex dierum ſpatio ſedata ſunt.

Incepit poſt hoc ſeri lactis lib. j. cum Syr. fumariæ unc. j. ß & ſucci ſempervivi major unc. ij. omni die abſumere, & tantum alimenta acrimoniæ involvendæ & ſuperandæ apta ipſi concedebantur.

Hac methodo tractata eſt ægra ad 18. Maji: quo tempore nulla mutatio in melius facta, e contra incepit artubus ſuperioribus per vices admodum dolere.

Cum hæc vidi, dedi ipſi ſequens

℞. Seri lact. lib. j. ß
Extract. Cicut. dr. j.
Syr. Fumar. unc. ij.
M.
S. intra biduum abſumat.

Hoc medicamento uſa eſt tanto cum effectu, ut intra quatuor hebdomadas ſaniſſima facta fuerit, nullo ſcorbuti ſuperſtite ſigno. Ini-

tio

tio Julii vidit illam Illuſtriſſimus Præſes optime valentem, & 15. ejuſdem menſis ex noſocomio diſceſſit: ab hoc tempore fæminam hanc bis vidit Illuſtriſſimus vir bona ſanitate fruentem, dum noſocomium grato animo mota acceſſit, gratiarum actiones pro reſtituta ſanitate repetitura.

CASUS VIGESIMUS.

Juvenis 20. & aliquot annorum 8. Auguſti 1761. ad nos venit. Hic jam a binis annis ajebat ſe lingua dolere, quæ jam a ſesqui anno exulcerata erat: balbutiebat, & admodum difficile intelligebatur.

Aperto ore vidimus linguam fere penitus cancro exeſam: æger magnos dolores patiebatur; difficulter aſſumpta deglutiebat: ſomnus tamen ſat bonus erat.

Expertiſſimus Chirurgus ſtatim primo die incepit linguam linimento ex melle roſarum & Extracto cicutæ parato ter quaterve il-

linire,

linire, & infuſo cicutæ abluere. 9. Auguſti hauſtum N. 9. ſumpſit, & 10. incepit ter de die Extract. Cicut. gr. xvj. ſumere.

18. Hujus menſis reſiduum linguæ cancroſæ incepit bonum pus dare: æger optime quoad cætera ſe habebat, & dolores multo leniores erant.

Nihil uſum cicutæ interrupit, lingua continuavit bonum pus dare, molliri. Sub finem Septembris ſenſim minuta eſt ſuppuratio, & hinc inde in ulcere, non amplius cancri nomen merenti, rudimenta cicatricis conſpiciebantur. Reſiduum tamen linguæ licet mollius, quam dum noſocomium intraverat, nondum videbatur mollitiei naturalis.

Perrexit itaque cicuta eodem modo interne & externe uti.

25. Octobris illum vidit Illuſtriſſimus Præſes; ulcus tunc totum cicatrice obductum erat: ſuaſit tamen Illuſtriſſimus vir, ut per ali-

quo

quod tempus continuaret adhuc cicuta uti, ne malum forte ſucceſſu temporis recrudeſceret: verum cum ab omni dolore liber eſſet, & bona ſanitate gauderet, recuſavit diutius medicamento uti, & initio Novembris e noſocomio diſceſſit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

Puer 8. annorum 29. Julii ad noſtrum noſocomium venit: narrabat Pater, illum jam a quinque annis ſcrophuloſum eſſe.

Examinantes vidimus in utroque colli latere tumorem ex multis glandulis ſibi arcte cohærentibus compoſitum, qui a parotidibus incipiens ad cervicem uſque poſterius pertingebat, per totam colli longitudinem uſque in partem capitis capillatam extenſus, craſſitieque in media parte magnum ovum anſerinum adæquabat: & tinea jam dudum caput deſœdebatur.

Tu-

Tumor ſiniſtram colli partem occupans iam a binis annis & ultra apertus, lividus ſerum acre paucum cum materie calcarea mixtum fundebat: in eo tumore dolores lancinantes jam a pluribus menſibus patiebatur. Glandulæ ſubmaxillares diviſos tumores in utroque latere formabant variæ magnitudinis.

Abdomen erat valde durum: color erat cachecticus, flaveſcens: adnata oculorum cæruleſcebat: reſpiratio brevis & poſt motum celeris peragebatur; pulſus erat celer, inæqualis, appetitus paucus, alvus tarda tantum omni biduo vel triduo prodiens, dura.

Datum eſt ipſi tunc ſequens medicamentum.

℞. Aq. Laxat. D. U. unc. iv.
Sal Sedlicens. dr. ij.
Syr. Mannat. unc. ij.
M.

S. Ma-

S. Mane duo cochlearia ſumat, dein omni hora cochleare, donec purgetur, & ſequenti die eodem modo pergat.

Hac mixtura per tres dies leniter purgatus eſt cum aliqua reſpirationis emendatione.

2. Auguſti incepit mixtura ſequenti uti.

℞. Extract. Cicut. Scr. ij.
Aq. Rhæad. unc. IV.
Syr. Flor. Rhæad. unc. ß
M.

S. quater de die unc. ß ſumat.

Sub uſu hujus mixturæ, quæ bis repetita fuit, alvum naturalem omni die habuit: alacrior factus eſt, & ſexta ejuſdem menſis valde gaudebat puer, quod loco dolorum pruritum ſolum perciperet: optime dormiverat, abdomen minus tenſum erat: verum quoad reliqua nulla mutatio percipiebatur.

8. Pus ex tumore lateris ſiniſtri effluere obſervavimus. Tumor lateris dextri manifeſte in plures tumores dividebatur, & glan-

dulæ

dulæ ſubmaxillares videbantur mole minui; alvum quotidie bis terve copioſam liquidam deponebat: appetitus erat optimus: abdomen tamen fere in eodem ſtatu: cum viderem puero cicutam adeo conducere, præſcripſi ſequentem formulam.

℞. Extracti Cicutæ dr. j.
Aq. Meliſſ. unc. iv.
Syr. Flor. Rhæad. unc. ß
M.

Uſus ut prioris.

Ad vigeſimam uſque Auguſti hac mixtura uſus eſt. Toto hoc tempore bene habuit: viguit appetitus, ſomnus optimus fuit, alvum quotidie bis vel ter depoſuit, & urina ſolito copioſior erat. Tumor lateris dextri in alios minores variæ magnitudinis diviſus eſt, ac in tumore lateris ſiniſtri, præcipue circa margines animadvertimus plures glandulas ſeparari a reliquo tumore, qui quoque minoris molis erat, & continuabat paucum pus fundere. O Ad-

Addidi tunc priori mixturæ Extracti cicutæ dr. ß ut quotidie Extracti grana XLV. abſumeret. Primis tribus diebus, quibus hanc doſin abſumpſit, quater Nychthemeri ſpatio purgabatur.

24. Auguſti alvus minus frequens fuit, verum urinam multo copioſiorem reddidit: quod continuavit reliquo menſis Auguſti, quo tempore omnia ita mutata ſunt, ut 31. in ſiniſtro latere glandula una ſubmaxillaris binarum nucum ſibi ſecundum longitudinem adglutinatarum magnitudinem ſolum referret: in dextro latere una quoque ſupererat paulo minor: reliquæ autem ſubmaxillares multo minores erant, & quædam ita parvæ, ut nucem avellanam magnitudine non ſuperarent.

Tumor dextri colli lateris diviſus erat in decem & ultra partes. In tumore ſiniſtri colli lateris tres glandulæ a reliquo tumore penitus ſeparatæ erant, pars quoque ulcerata

ſat

ſat bonum pus continuabat fundere: æger urinam copioſiſſimam mittere pergebat, & alvum bis vel ter de die deponere: color cachecticus in lætiorem quoque mutabatur.

Hoc in ſtatu eum ad Illuſtriſſimum Præſidem adduxi, qui, omnibus bene examinatis, juſſit ſic continuarem, mandavitque, ut puerum ipſi iterum poſt aliquod tempus adducerem.

17. Septembris Illuſtriſſimus Præſes invenit glandulas colli in parte dextra in plures adhuc minores & ſatis parvæ molis quidem diſſiluiſſe; in latere ſiniſtro ſuppurabantur, & pus bonum inde prodire vidit: ſimul multum minuta erat moles; abdomen detumuerat, facies florida erat, & tinea capitis fere integre diſparuerat.

Perrexit eadem doſi medicamenti uti ſine ullo incommodo, & dum 11. Octobris in noſocomio illum denuo videret Illuſtriſſimus vir, notavit ſequentia.

In parte dextra multum denuo minuti erant dolores: in parte ſiniſtra levis adhuc ſuppuratio aderat, & moles tumorum plurimum minuta; facies bene colorata, oculi vividi, tineà capitis ſanata, abdomen detumeſcere pergebat.

13. Octobris binos novos tumores ſub axilla dextra deteximus ovi gallinacei mediocris magnitudine. Interrogatus puer, a quo tempore illos gereret, reſpondit eos æque antiquos eſſe, ac reliqui, quos circa collum habebat, verum ſe nunc tantum ab aliquibus diebus dolorem ibi percipere, tactu experiebamur illos molleſcere. Cæterum omnes functiones ſat bonæ erant.

20. Incepit æger iterum valde copioſam urinam mittere, quod per triduum duravit, quo tempore alvus tarda fuit.

25. Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten* puerum vidit bene valentem; tumores in utroque

que latere ſenſim magis minui, & tumores ſub axilla molleſcere.

4. Novembris unus tumor ſub axilla ſponte apertus pus optimum fudit, alter vero multo minor fiebat.

14. Vidit Illuſtriſſimus vir totum abdomen detumuiſſe, & in lecto, dum jacebat puer, omni modo tangere potuit, nec ullam amplius duritiem deprehendit: tumor in ſiniſtra colli parte penitus mollitus, & in dextra fere integre ſolutus erat, & qui ſub axilla dextra aderat, pariter multum minutus.

30. Conqueſtus eſt capitis dolorem, qui ſumpto purgante evanuit, & æger continuavit cicuta uti.

Dum 5. Decembris iterum adeſſet Illuſtriſſimus Præſes, vidit tumorem in parte ſiniſtra colli ſponte apertum, pus ſatis bonum dare, multumque minui, & tumorem ſub axilla valde parvum, puero quoad reliqua ſano.

 15. In-

15 Incepit febricitare, quod per triduum duravit, quo tempore parvus tumor, qui ſub axilla ſupererat, multum elevatus eſt; puer abſtinuit a cicuta per quinque dies, dein incepit iterum illa uti.

30. Tumor ille ſub axilla totus mollis ſponte apertus eſt, & pus dedit: alvus fere omni die bis deponebatur, diureſis erat minus copioſa.

2. Januarii anni 1762. notavit Illuſtriſſimus vir tumorem in ſiniſtra parte non multum minutum, ſuppurare tamen: in dextra parte diſſilire reſiduum in minores partes, & tumorem ſub axilla ſuppurando conſumptum eſſe.

Æger poſtea tantum omni die Extracti cicutæ dr. ß ſumpſit: verum ab hac doſi nulla mutatio in melius facta eſt, & dum 6. Februarii denuo augere medicamenti doſin mentis eſſem; parentes promiſſione celerioris curationis neſcio a quo ipſis facta, ſeducti,

ducti, puerum noluerunt diutius in noſocomio relinquere.

Domi puerum detinuerunt fere per binos menſes, & varia externe applicuerunt, interne ſumenda dederunt, quæ pueri ſanitatem ita labefactarunt, ut dum initio Aprilis ad nos denuo deferretur, vix cognoſcendus eſſet: totus exſiccatus erat, febricitabat, continua ſiti afficiebatur, & alimenta reſpuebat: collum circumcirca ulceratum & triplo magis tumidum, quam antea, fœdiſſimum aſpectu erat.

Omni artis molimine conati fuimus per 12. dies ægro levamen adferre: verum omnibus incaſſum adhibitis æger tabefactus periit.

CASUS XXII.

Fæmina 50. annorum Viennam initio Auguſti petiit, ut a tumore magno duro, quem in mamma ſiniſtra gerebat, curaretur.

Verum nec Medicum nec Chirurgum acceſſit uſque ad 21. Semptembris, qua ad celeberrimum Chirurgiæ profeſſorem *Leber* venit, dum fortuito caſu apud illum eram.

Narravit fæmina ſe per 20. annos omni menſe, antequam menſtrua prodirent, mamma ſiniſtra doluiſſe, ac plura parva tubercula in eadem orta eſſe, quæ tamen elapſo menſtruorum tempore ſenſim diſparebant.

Hinc hoc non multum curavit; juſſit tamen domina, apud quam tunc in famulatu erat, ut conſilium rogaret a Medico, qui facto examine commendavit ipſi, ut ſui curam ſollicite gereret, aitque cancrum præcipue ceſſantibus menſtruis metuendum eſſe: interim affirmabat fæmina, ſe nullam permanentem duritiem animadvertiſſe, nec recordabatur, quo anno cum illo Medico locuta fuiſſet, ajebat tantum multos ab eo tempore annos elapſos eſſe.

Jam a tribus annis menſtruorum fluxus ceſſaverat, nec quid in mamma incommodi inde perceperat, donec ante 9. vel 10. menſes infans apud illam in lecto jacens caput fortiter in eandem mammam ſiniſtram impegiſſet.

Magnum tunc dolorem percepit, & elapſis aliquot diebus in ſiniſtro mammæ latere tumor durus ortus eſt, nucem moſchatam figura referens, qui poſtea ſenſim increvit, nullam ipſi moleſtiam creans.

Elapſis vero tribus circiter menſibus ab initio mali incepit dolores lancinantes ſubinde percipere, tumor continuo increvit, unde & doloribus ſæpius repetentibus & increſcente tumoris mole territa demum Viennam venit.

Primis ſeptimanis, quibus hic fuit, præ metu ſectionis artis peritos non conſuluit: ſed ab aniculis accepta varia unguenta & emplaſtra mammæ applicuit; unde moles tu-

moris aucta & dolores majores & frequentiores orti.

Initio vero hujus menſis ſuaſit ipſi aliquis, ut pilulas de cicuta hoc modo ſumeret, ut primo die mane 3. veſpere vero 4. ſequenti die mane 4. veſpere vero 5. abſumeret, donec doſis eſſet pilul. N. 10. deinde ſenſim minueret doſin; herbam quoque cicutæ contuſam externe applicuit; verum hanc non potuit ferre: ac ideo unguento aliquo externe uſa eſt. Ab eo tempore ait dolores minores, & minus frequentes eſſe, molemque & duritiem tumoris minui.

22. Septembris eam ad Illuſtriſſimum Præſidem duxi, qui invenit tumorem durum ſcirrhoſum in mamma ſiniſtra, qui ſub papilla incipiens axillam verſus tendebat, quinque pollices longum, & duos latum a parte inferiori a ſubjectis liber, & mobilis erat, ſub papilla adhærebat integumentis: in illa parte, quæ verſus axillam tendebat, liber

erat

erat & mobilis, & ſubinde lancinationes patiebatur. Faſſa eſt præterea, quod ante 4. menſes per octiduum ſumpſerit tres pilulas Extracti cicutæ mane & totidem veſperi; dein abſtinuit, crevit poſtea tumor & applicato Emplaſtro, quod quale fuit, ignorat, vocat *Mirackel-Pflaſter*, *Emplaſtrum miraculoſum*, magis intumuit mamma, & durior facta eſt.

Dedi ipſi bis de die Extract. cicutæ in pilulas redacti ſcr. j. & externe infuſo cicutæ mamma fovebatur.

Illam denuo Illuſtriſſimus vir vidit 11. Octobris: ſcirrhi longitudo per pollicis & medii longitudinem decreverat; latitudo fere eadem, altitudo ſeu craſſities ſcirrhi minor, hinc planior apparebat, & papillæ adhæſio ad ſcirrhum ſuppoſitum minor: vidit ſimul aliquid ſanguinis ex papilla effluxiſſe.

14. Iterum aliquot guttulæ ſanguinis ex papilla exſtillarunt.

Idem

Idem accidit 16. 18. & 19. ab eo tempore continuo papilla Emplaſtro de cicuta tecta ſervabatur.

24. Adhuc aliquid ſanguinis exſtillavit; cæterum toto hoc 15. dierum ſpatio ægra quoad omnes functiones continuavit bene ſe habere.

Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten* iterum vidit illam 25. ſcirrhus in omni dimenſione erat minor, mollior, planiorque & incipiebat in minores partes dividi.

Ab eo tempore aliquoties adhuc guttula ſanguinis ex papilla effluxit. Cæterum bene habuit, & omnia perrexerunt mutari in melius, quod vidit ipſe Magnificus vir 14. Novembris.

5. Decembris obſervavit ſcirrhum mole magis minui, planiorem fieri, & in minores partes magis magiſque ſecedere, quæ tamen ad tactum adhuc duræ erant: eadem notavit 2. Januarii.

Per

Per tres primos menſis Januarii dies diarrhœa laboravit, ac ideo loco cicutæ Decoctum radicis ſalab cum Laudano ipſi datum eſt, cui diarrhœa facile obtemperavit, & 8. Januarii potuit denuo cicuta uti.

6. Februarii notavit Illuſtriſſimus vir tumorem inſigniter minui, & diſſilire in partes parvas, oblongas.

Perrexit ægra cicuta uti ſine incommodo: ſexta vero Martii non invenit Illuſtriſſimus vir tumorem magis minutum eſſe, quam ultima vice, qua illam viderat: tumor tamen tribus quartis ejus molis, quam habebat, dum ad nos venerat, partibus minor erat, nec ullos amplius dolores patiebatur, ita ut ſpes magna foret integræ reſolutionis: verum ægra lautiori Diætæ aſſueta, de cibis, quos in noſocomio adquirebat, non contenta ad ſuos rediit.

24. Octobris vidi illam aſpectu ſanam, in platea celeriter incedentem.

CA-

CASUS XXIII.

Fæmina 29. annos nata 28. Julii ad nos venit, & retulit, ſe ante quinque annos tumore & induratione glandularum ſiniſtri colli lateris laboraſſe, quæ cineribus calidis appliatis minutæ fuerant, verum a $3\frac{1}{2}$ annis licet vari externe applicuiſſet, ſenſim increverant, ita ut tunc adeſſet tumor liveſcens ex duobus ſibi cohærentibus compoſitus, valde elevatus, circiter quatuor digitos latus, longitudine latitudinem paulo ſuperante; glandula quoque thyreoidea, præcipue in parte dextra tumorem ſtrumoſum formabat ovi ſemi compreſſi figura: collum vix movere poterat.

Ægra emaciata erat, & coloris cachectici ſubflaveſcentis; appetitus erat parvus, & de doloribus Hypochondriorum ſubinde repetentibus conquerebatur: abdomen tamen examinatum nullam præ ſe duritiem ferebat.

Poſt

Poſt lene purgans aſſumptum incepit bis de die Extracti cicutæ in pilulas redacti Scr. j. uti, quo intra menſis ſpatium id effectum eſt, ut colli tumores manifeſte minui viderentur, & dolores rariores in Hypochondriis facti fuerint.

Nihil interrupit cicutæ uſum, niſi ſubinde interpolatum lene purgans; ægra carnibus tenerioribus & aliis facilis digeſtionis cibis nutrita eſt: ventriculus enim duriora non ferebat, & paulo majori quantitate aſſumpta angebatur: ſenſim tamen tumores ita mutati ſunt, ut Illuſtriſſimus Præſes, qui illam viderat ante ipſius ingreſſum in noſocomium, notaverit.

12. Novembris, tumorem glandulæ thyreodeæ fere integre diſparuiſſe & alium tumorem inſigniter minutum in plures minores diſſiliiſſe, illiuſque colorem liveſcentem in rubicundum mutatum; cæterum habitus corporis in melius non erat mutatus, ac Hypochon-

pochondriorum doloribus ſubinde continuabat vexari: ſimul tunc cum ſolita cicutæ doſi incepit decocto graminis, Taraxaci &c. uti, qua methodo continuavimus interpolato ſubinde leni purgante uſque ad finem Februarii, quo tempore tumor glandulæ Thyreoideæ penitus diſparuit, & alter tumor fere integre reſolutus eſt: ægra quoque tunc collum liberrime movebat.

Ultimo Februarii die cum jam à plurimis diebus appetitu ſolito majori gauderet, & cibos duriores, qui ipſi denegabantur, expeteret, clam ab amicis acceptas carnes ſale conditas, & fumo induratas magna copia comedit, ac deſuper vinum vile copioſe hauſit, unde in Dyſenteriam incidit, quæ nulla arte curari potuit, & ægra initio Aprilis mortua eſt.

In cadavere invenimus Hepar admodum parvum, durum, coloris cinero-flaveſcentis: Veſicula fellis erat bile ſpiſſa plena;

Me-

Meſenterium innumeri parvi ſcirrhi occupabant: in inteſtini coli ſiniſtri cavitate millena parva tubercula fuſca viſui ſe offerebant: in reliquis viſceribus nihil morboſi repertum eſt.

CASUS XXIV.

Triginta duorum annorum fæmina ad noſocomium 22. Auguſti 1761. ex platea delata fuit, jam per octo dies dyſenteriæ ſymptomata peſſima patiens.

Dum illam primo examinavimus, fere omni horæ quadrante diro teneſmo ad alvum deponendam cogebatur: tormina fere continua erant, pulſus erat celer, debilis, vires collapſæ, reſpiratio ſat bona, lingua ſicca, ſitis multa, appetitus nullus: totum corpus ſcabies deturpabat. Morbo acuto laboraverat hæc fæmina tempore quadrageſimæ, a quo tempore parotis ſiniſtra erat tumida dura ſcirrhoſa, multæque glandulæ colli a parte capillata capitis ad

claviculam uſque tumorem formabant ſuperius ex aliquibus glandulis unitis compoſitum: inferius vero verſus humerum plures juerant tumores disjuncti, duriſſimi, nucum juglandum magnitudinem fere omnes æquantes. Color totius corporis erat ex fuſco flaveſcens.

Illico huic fæminæ præſcriptum eſt Decoctum mucilaginoſum, cui laudanum purum admiſcebatur, interne aſſumendum; abdomen cataplaſmate emolliente involutum eſt, ac Enema e mucilagine gummi Tragac. & laudani puri gr. iij. aq. unc. vij. injiciebatur.

His pro ratione repetitis intra ſex dies dyſenteria & reliqua ſymptomata diſparuerunt, ſola ſuperſtite debilitate. Conatus ſum dein ægram congruis alimentis reficere.

Dominus Chirurgus ſtatim primo die vetante dyſenteria ne curam tumorum internam aggrederer, illos mundavit ac vidit ex parotide ſaniem tenuem per parvam apertu-

ram

ram fiſtuloſam exſtillare; applicuitque externe fomentum de cicuta de die, noctu vero Emplaſtrum ejuſdem plantæ.

13. Septembris cum vires jam multum refectas viderem, ipſi mane IV. pilul. gr. IV. ſumendas præſcripſi & veſpere totidem: continuavitque quotidie eam doſin ſumere: injectiones quoque tunc cum Decocto cicutæ ſingulis diebus in ulcus fiſtuloſum mane & veſpere factæ ſunt.

17. Eam cum aliis ægris Illuſtriſſimus Præſes vidit, quo tempore vix aliquid in tumoribus mutatum erat.

Nullam quoque mutationem notabilem obſervavimus ad 28. uſque, qua parotis paulo minor & minus dura bonum pus fundebat, & in qua nihil amplius fiſtuloſi deprehendebatur: reliqui vero tumores nullam mutationem exhibebant: ex manibus autem ſquammulæ multæ ſcabioſæ decidebant.

Sumpſit tunc omni die Extracti cicutæ dr. j. 3. Octobris incepit dolere parotide & reliquis tumoribus. Cæterum nec in functione vitali, nec in reliquis aliquid mutatum eſt. Hinc in eadem medendi methodo perreximus.

11. Notavit L. B. *van Swieten* parotidem ultra mediam ſuæ molis partem amiſiſſe, reſiduumque mollius eſſe, & pus bonum licet paucum inde prodire.

25. Videns illam denuo vir Illuſtriſſimus, obſervavit omnes tumores pergere minui, & cutim a ſcabie ſenſim mundari.

8. Novembris bini tumores in collo aperti ſunt pluribus foraminibus, ex quibus pus optimum effluxit.

14. Novembris denuo in noſocomio adfuit Illuſtriſſimus vir; ſcabies tunc fere tota evanuerat; tumor parotidis & glandularum colli fere totus ſubſederat, blanda in apertis tumoribus aderat ſuppuratio: ſed 1. Decem-

cembris advertimus ſcabiem, quæ fere integre diſparuerat, repullulare, quæ 7. ejuſdem denuo minuebatur, & 16. penitus diſparuerat.

18. Incidit in febrim intermittentem quotidianam, quæ dato decocto graminis cum ſale Polychreſto poſt quartum paroxyſmum ſublata eſt: ſuperſedit uſui cicutæ uſque ad 2. Januarii, qua denuo incepit illius dr. j. quotidie abſumere.

5. Patefecit nobis cuſtos ambas hujus fæminæ mammas male affectas eſſe, quod ſollicite tacuerat, metuens ne Chirurgus ſcalpello aperturam faceret.

Ambæ mammæ erant tumidæ molles, materia liquida plenæ.

In dextra durities nulla percipiebatur in ſiniſtra autem ſupererat circulus durus, pollicis fere altitudine.

Non potuimus a fæmina expiſcari, a quo tempore hæc mamma indurata eſſet, tan-

tummodo dixit, quod jam ante 20. annos in illa abſceſſum habuiſſet, qui tunc temporis curatus fuerat.

9. Januarii mamma dextra ſponte aperta eſt & magnam puris boni copiam fudit, tumore integre collabente.

Mamma ſiniſtra incepit quoque 25. materiem ichoroſam fundere, & circulus durus fere totus diſparuerat.

Perrexit aſſumere quotidie dr. j. Extracti cicutæ ad 26. qua cicuta & carnibus ob diarrhœam, qua affecta fuit, abſtinere debuit, datis vero demulcentibus intra biduum ceſſavit diarrhœa, & 30. iterum potuit ſolita cicutæ doſi uti.

6. Febr. vidit Illuſtriſſimus Præſes omnia magis & magis in melius pergere: vultus erat melior, tumor in latere ſiniſtro colli vix aliquid reliquum monſtrabat: ambarum mammarum moles ſuppuratione conſumpta erat.

Carne vitulina & ſimilibus facilioris digeſtionis cibis veſcebatur, & ita ſenſim omnia in melius mutata ſunt, ut ſub finem Februarii mamma dextra mollis eſſet, & illius ulcus cicatrice obductum: in ſiniſtra quoque cicatricis rudimenta conſpiciebantur, & in collo vix veſtigium tumoris ſupererat.

2. Martii ægra valde appetens clam ab amica accepta varia alimenta magna quantitate comedit, ac circa veſperas ter copioſe vomuit, & incepit febricitare: aptis medicamentis per ſex dies applicatis febris ſedata eſt, & ægra denuo incepit multum appetere.

9. Hujus menſis cum vinum & carnes petiiſſet, quæ cuſtos ipſi recuſavit, ira ita exarſit, ut inde convulſio totius corporis orta fuerit, in qua mortua eſt.

CASUS. XXV.

Vir 60. annos natus 12. Septembris 1761. ad nos delatus narravit, ſe ante octo annos in parte externa cruris ſiniſtri in inferiori parte ſuræ ſclopeto ictum fuiſſe, unde ulcus naſcebatur, quod toto 8. annorum tempore apertum ſaniem fuderat cum magnis ſæpe doloribus: illa vero æſtate tam acris evaſerat ſanies, ut late & profunde crus exediſſet: menſe Auguſto multi vermes ex illo prodierant.

Dum prima vice illum vidimus ulcus ſordidiſſimum ita fœtebat, ut vix non conciderim, illud propinquius examinans: appetitu carebat æger, febricitabat, emaciatus erat, valde cachecticus, ac jam per tres dies ob nimios dolores abſque ſomno.

Externe ulcus decocto cicutæ cum pauco ſpiritu ſalis ſtatim incepit diligenter foveri: interne habuit mixturam vinoſam.

Hoc

Hoc modo intra tres dies fœtore multum imminuto ulcus incepit mundari, & nauſea ſimul ac febricula diſparuerant.

17. Septembris ſumpſit Rhei Elect. dr. j. unde appetitus optimus renatus eſt, & 18. carnes ipſi conceſſæ ſunt, ac ſimul incepit bis de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumere: tunc quoque fomentum cicutæ ſine ſpiritu ſalis ulceri applicatum eſt.

Cicutam optime tulit, & ulcus initio Octobris mundum pluribus in locis pus paucum tenue dabat.

Vidit illum illuſtriſſimus Præſes 25. Octobris: color cachecticus tum in lætiorem mutabatur; ex omni plaga ulceris optimum pus prodibat, & cavitas illius omni die minuebatur.

Perrexit bene habere & ſenſim ita mutatum eſt ulcus, ut dum 14. Novembris illuſtriſſimus Præſes denuo adfuit in noſtro noſocomio, medium ulceris adhucdum parum

ſuppurantis æquale eſſet marginibus, & jam rudimenta cicatricis conſpicerentur; color cachecticus diſparuerat, & omnes functiones bonæ erant.

Solo cicutæ Emplaſtro ulcus tegebatur, & licet propter ulcus interno cicutæ uſu non amplius eſſet opus, illa perrexit uti, ut ſanguinis acrimonia magis magisque vel corrigeretur, vel ex corpore eliminaretur.

Vigeſima cum alvum per tres dies non habuiſſet, hauſtum purgantem ſumpſit, unde pluries purgatus eſt.

Continuavit bona ſanitate frui, & dum quinta Decembris denuo illum examinavit Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten*, totum ulcus, excepta parva plaga in medio mariani magnitudine cicatrice obductum erat, & æger ſat libere poterat per cubiculum incedere.

2. Januarii anni 1762. vidit Illuſtriſſimus vir ulcus integre curatum, & ægrum tunc optime

me valentem; illum tandem menſe Martio ex noſocomio dimiſi, commendans illi, ut oleraceis & herbis antiſcorbuticis copioſe tota æſtate veſceretur, & ſtatim me accederet, ſi ſanitas illius vel minime labefactaretur.

CASUS XXVI.

Virgo 30. annorum ad nos anno 1761. 14. Septembris venit cum ulcere ſupra malleolum externum cruris ſiniſtri lato, profundo, quod jam ab anno a contuſione ortum nullis remediis potuerat curare, & multum ſaniei fundebat; crus circum malleolum tumebat, & ægra jam per ſex menſes admodum difficile crure uti poterat, menſtruis jam in quartum menſem carebat: aſpectu tamen ſat ſana videbatur.

Externe more ſolito linteis carptis decocto cicutæ madidis cavitatem ulceris implevit expertiſſimus Chirurgus & deſuper fomentum cicutæ applicuit.

15. Septembris pulvere hydragogo purgata eſt, & 16. incepit bis de die Extracti cicutæ in pilulas redacti Scr. j. ſumere.

Omni octavo vel nono die tempore curæ ſumpſit pilul. N. 22.

Dum 25. Octobris illam vidit illuſtriſſimus Præſes, tumor cruris paulo minor erat; non multum dolebat; pus tamen in ulcere nullum.

30. Octobris pus tenue paucum ex ulcere prodire advertimus, quod ſenſim ita in melius mutatum eſt, ut 14. Novembris optimum eſſe viderit, Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten*: tumor quoque penitus conciderat, & cavitas ulceris fere omnino impleta erat, puella optime habente.

18. Novembris menſtrua prodiere, quæ debite per 4. dies fluxerunt, nec eo tempore cicuta abſtinuit.

25. Cum

25. Cum jam inciperet cicatrix formari, ſolo cicutæ Emplaſtro ulcus tegebatur: continuavit tamen eandem extracti doſin ſumere, quamdiu apud nos fuit.

5. Decembris cicatricem perfectam vidit Illuſtriſſimus vir, & puellam optima ſanitate gaudentem, quæ vigeſima ejusdem menſis noſocomium reliquit.

CASUS XXVII.

Fæmina 33. annorum 6. Octobris noſocomium acceſſit.

Ante binos annos puſtulas copioſas habuerat in palato poſteriori, quæ brevi poſt ſuum ortum albæ evadebant, & materiem albam dabant.

Paulo poſt ortæ ſunt aliæ ſimiles in poſteriori linguæ parte, magnum ipſi dolorem creantes, quæ quoque brevi albeſcebant, & eandem ac priores materiem fundebant.

Ab eo tempore ſemper doluit, & lingua incepit ſenſim magis magiſque tumere, hinc inde findi.

Dum prima vice illam vidimus, vix cavitas oris tumenti cancroſæ linguæ ſufficiebat, in qua ultra decem fiſſuras profundas conſpiciebamus: interſtitia duriſſima fiſſurarum tenaciſſima pelle alba tegebantur, & tantos dolores patiebatur ægra, ut fere omnes noctes jam a 15 diebus inſomnis tranſigeret; valde emaciata erat, appetebat tamen, verum ſolidos cibos manducare impar, liquida nonniſi magno cum dolore deglutiebat; alvus cæterum jam per plures dies emanebat.

Datum eſt ipſi ſequens.

℞. Aq. laxat. D. U. unc. v.
Sal. Polychr. dr. j.
Syr. Roſar. ſolut. unc. ß

M.

S. omni ½ hora duo cochlearia ſumat.

Hoc modo octies purgata eſt.

Do-

Dominus Chirurgus ſæpius per diem linguam decocto cicutæ abluit, & dein extracto cicutæ, melli Roſarum admixto totam linguam illinivit, juſſitque, ut ægra linguam immotam teneret, quamdiu poſſet.

Septima Octobris inchoavit ægra ſequenti mixtura uti.

Aq. Flor. Rhæad. unc. IV.
Extract. Cicut. Scr. ij.
Syr. Papav. alb. unc. ß
M.

S. diurno tempore qatuor doſibus abſumat.

Sub uſu hujus mixturæ dolores ſenſim minuti ſunt, ita ut undecima Octobris inceperit noctu ſomnum pacatiſſimum habere, & levia alimenta facilius deglutire.

15. Inchoavit omni die Extract. cicutæ dr. j. in mixtura abſumere.

Hac methodo effectum eſt, ut dum Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten* illam 25. examinavit, lingua minus dolens & paulo minus

nus tumida eſſet: reliqua autem omnia invenit, uti ſupra deſcripta ſunt, niſi quod juſcula, panatelas, olera &c. facile deglutiret.

Dedi tunc ipſi annuente Illuſtriſſimo Præſide Extract. Cicut. dr. j. ß omni die abſumendam, quam doſin optime tulit.

Omni die advertimus pelliculam fiſſurarum interſtitia tegentem ſenſim magis magisque molliri, & hinc inde a lingua ſeparari & fiſſurarum labia minus retorrida fieri.

Decima Novembris pro prima vice pus optimum in variis linguæ partibus obſervavimus: externe & interne eadem continuata ſunt.

14. Illuſtriſſimus Præſes vidit optimum fere ex omnibus fiſſuris pus prodiens, & notavit fiſſurarum labia magis ad ſe invicem appropinquare, linguam multum detumuiſſe; pelliculam antea linguæ tenaciter adhærentem fere omnem ſeparatam, & ægræ

fa-

faciem multo melius coloratam eſſe, commendavitque, ut methodo, qua inceptum fuerat, exacte pergeremus.

Dum 5. Decembris denuo adfuit Illuſtriſſimus vir, pergebat optima eſſe ſuppuratio, lingua mole fere naturalis erat, & ægra nullos dolores conquerebatur, niſi ſub linimenti applicatione, ac denuo corpori carnes incipiebant renaſci.

Eadem interne & externe adhibita ſunt ad 24. qua ægra quoad linguam optime pro ratione mali habens, incepit gravis fieri, capite dolere, febricitare: pulſus tamen erat æqualis, non nimis plenus, ſitis mediocris, appetitus quoque ſat bonus.

Abſtinuit ægra a cicuta & Emulſo refrigerante uſa eſt.

25. Veſpere eruperunt menſtrua, quibus jam per quinque menſes caruerat, & 26. febri carebat, optime fluentibus menſibus, qui 29. ceſſarunt, fæmina optime valente.

1. Januarii 1762. denuo incepit priorem cicutæ doſin ſumere: & ſequenti die videns illam Illuſtriſſimus Præſes lætus obſervavit, omnia ſemper magis in melius verti, ſuaſitque ut ægræ admodum appetenti leviores carnes concederentur: cum lingua mole fere naturalis maxima ſui parte mollis eſſet: carnes lente potuit maſticare, & illas optime tulit fæmina.

16. Ligna in area noſocomii flante Borea in ordinem juvit diſponere; frigore capta eſt, quod excepit calor magnus, continuus cum magna ſiti, & noctu acceſſit faucium dolor.

17. Erat pulſus plenus, durus, celer; fauces tumebant inflammatæ.

Sanguis ad lib. 1. vena eductus brevi cruſta denſa phlogiſtica tegebatur.

Enema injectum bis alvum ſubduxit, & pro medicamento datum eſt ſequens.

℞. Ta-

℞. Tamarind. unc. ij.

Coq. c. aq. q. S. per ½ horam ſub finem addendo folior. Alexandr. dr. iij.

Rad. Fœnicul. unc. j.

Relinque in fervida digeſtione per ½ horam Vaſe clauſo Colat. lib. j. ß adde.

Nitri puri dr. j.

Syr. Roſar. ſolut. unc. j. ß

S. omni bihorio unc. ij. ſumat.

Pro potu habuit decoctum commune ægris noſocomii ex hordeo crudo, radicibus acetoſæ & Bardanæ cum oxymelle ſimplici: Gargariſmate ex ſpeciebus emollientibus & reſolventibus facto ſæpius uſa eſt: loco linimenti, quod hucuſque linguæ applicatum fuerat, datus eſt linctus ex mucilagine Althææ, & melle roſarum, & cataplaſmate emolliente totum collum involvebatur.

Intra binas dies ſæpius purgata eſt cum integro fere faucium collapſu, & magna febris remiſſione: unde poſtea ſolo Emulſo

uſa, die 21. Januarii ab angina & febre libera fuit.

22. Linimentum ex melle & Extracto cicutæ linguæ denuo applicatum eſt, & veſpere menſtrua denuo adquiſivit, minus copioſa tamen, quam menſe præcedenti.

27. Sumpſit Rhei. dr. j. quæ ſexies alvum movit, & ſequenti die licuit ipſi carnibus tenerioribus veſci.

30. Incepit bis de die Extract. cicutæ in Pilul. redacti Scr. j. ſumere: tunc hinc inde tantum in variis linguæ fiſſuris aliquid puris advertebatur.

6. Februarii invenit Illuſtriſſimus Præſes fæminam bene valentem, & vidit rudimenta cicatricum fiſſurarum plurium linguæ cavitates incipientia obducere: ſupererant tamen adhuc aliqua interſtitia dura, & fœmina de dolore obtuſo ſine tumore ad radicem naſi conquerebatur: cæterum bene habebat.

Con-

Continuata fuit dicta cicutæ doſis omni die, & commendavi, ut ſæpius lac aquæ mixtum cum melle naribus attraheret: ad leniendum narium dolorem.

11. Dedi ipſi hauſtum purgantem, unde optime purgata fuit ſine levamine doloris naſi, qui attactu externo augebatur: plures fiſſuræ linguæ cicatrice fere integre obductæ erant, & ægra quoad reliqua ſana erat.

Perrexit interne & externe cicuta uti, & ſimul quater de die decocti lignor. unc. iij. ſumpſit.

Hoc modo continuatum fuit toto menſe Februario & Martio, quo tempore omnes fiſſuræ linguæ cicatrice obductæ fuerunt, dolor naſi diſparuit, & fæmina tam bene habebat, ut vellet ad ſolitos labores redire.

Illuſtriſſimus Præſes 3. Aprilis omnia rite examinans, invenit adhuc aliquid duri in medio linguæ, & ſuaſit, ut ægra adhuc per aliquod tempus cicuta in noſocomio ute-

retur: externe autem nihil amplius applicatum eſt.

Eadem ergo cicutæ doſi perrexit uti: bubula, aliisque ſolidis cibis nutrita egregie cuſtodes laborando ſublevabat.

Initio Junii rogavit denuo, ut liceret ex noſocomio diſcedere; cumque ſubſtantiam linguæ naturalem innveniret Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten*, illam dimiſimus cum ſcatula pilulis de cicuta plena, ut adhuc per aliquod tempus continuaret uti hoc remedio.

Pluries ab illo tempore illam vidit Illuſtriſſimus Præſes, & ultima vice menſe Februario anni 1763. illam reperit optime valentem, cum ad nos grato animo mota denuo acceſſiſſet.

CASUS XXVIII.

Fæmina 53. annorum 24. Novembris ad nos rure venit. Huic glandula Thyreoidea valde tumida admodum dura erat; totum

totum colli latus dextrum late antrorſum & poſtrorſum a clavicula uſque in partem capitis capillatam rigidiſſimum & duriſſimum erat: retro angulum maxillæ inferioris elevabatur tumor ovi anſerini figura, cujus apex obtuſus cuti quaſi innatus videbatur, dum acutior apex foris alte proſtabat: hic tumor duriſſimus ſcirrhoſus erat, lividus & a decem diebus valde dolens; dolor urens continuus, lancinansque vehementiſſime per intervalla ægram ita afficiebat, ut præ doloribus ſomno careret, febricitaret, & appetitum fere omnem amiſiſſet: ſtando vel ſedendo dolores augebantur, hinc continuo decumbere debebat.

Cauſam mali quærentibus narravit ægra ſe 25. Junii hujus anni noctem in agro tranſegiſſe ac dormiviſſe per plures horas capite ſupra lapidem reclinato: evigilantem valde friguiſſe, & collum jam tunc rigidum fuiſſe; elapſis vero ab eo tempore tribus hebdoma-

dis jam omnia fuiſſe in eo ſtatu, in quo nunc conſpiciebantur, niſi quod præter liberum capitis motum impeditum, nihil mali paſſa fuiſſet, donec 14. Novembris poſt validum corporis exercitium dolere incepiſſet.

Curam hujus fæminæ incepi hauſtu purgante, & ſtatim primo die, more in talibus caſibus apud nos ſolito, partes duræ decocto cicutæ diurno tempore diligenter fotæ ſunt, & noctu Emplaſtro cicutæ tectæ.

25. Novembris dolores æque magni ac antea noctem inquietam fecerunt, appetitus tamen melior erat.

Incepit ægra bis de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumere, ac ſimul emulſo paregorico uſa eſt: diæta fuit ex cibis levibus facile digerendis.

Quatuor primis diebus nullum a cicuta levamen habuit, unde 29. Novembris ter de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumpſit.

Hac

Hac doſi dolores ſenſim pauliſper leniti ſunt, & 3. Decembris ajebat ægra, ſe magnum levamen percipere: melius dormiebat, magis appetebat, & alvus naturalis omni alterno die deponebatur.

Quinta Decembris fæminam vidit Illuſtriſſimus Præſes & omnia invenit, ut prius deſcripta ſunt; pulſus tamen tunc fere omnino erat naturalis.

Nunquam integre ceſſarunt dolores, & tumorem immutatum adhuc invenit Illuſtriſſimus vir 2. Januarii 1761. ægra tamen quoad reliqua ſatis bene habuerat, colore ſat naturalis erat, & carnes teneriores ſub finem Decembris ipſi conceſſeramus: ob augmentum doloris dum ſtabat, vel paulo diutius erecta ſedebat fere continuo lecto affixa manere cogebatur.

3. Januarii incepit omni die Extracti cicutæ dr. j. ß in mixtura abſumere.

 7. Do-

7. Dolores paulo majores fuerunt in ſcirrho, qui magis elevari videbatur, & in apice molliri, ægra quoque febricula afficiebatur, & magis ſitiebat ſolito, quapropter carnibus abſtinuit: cicuta tamen perrexit uti ſimul cum Emulſo paregorico.

9. Cutis in apice ſcirrhi eroſa eſt, ex cujus ulcuſculo ſanies acris prodiit: ſpatio trium dierum tria talia ulcuſcula ſibi vicina orta ſunt eandem materiem fundentia: nulla tamen nec in rigiditate muſculorum, nec in tumore glandulæ Thyreoideæ mutatio obſervabatur.

14. Totus apex ſcirrhi exulceratus pus ſubflaveſcens tenue dabat; ulcus texit expertiſſimus Chirurgus linteis carptis decocto cicutæ impraegnatis, ac deſuper fomentum per diem applicuit, noctu autem Emplaſtrum cicutæ. In cura Medica nihil mutatum eſt.

Suppuratio hæc, cujus tempore dolores leniores fuerunt, duravit per quinque dies, donec

donec 19. ulcus jam ad tertiam circiter pollicis partem in ſubſtantiam ſcirrhi excavatum incepit ſubito gangræneſcere : ægra multum febricitare & dolores ingentes pati.

Eadem externe applicata ſunt, interne autem ſola emulſa paregorica copioſe ſumenda habuit.

20. Magna copia materiæ amurcoſæ cum fibris nigris mixtæ effluxit : ulcus multo latius & profundius erat & totum gangrænoſum : dolores autem ut die præcedenti : noctu tamen per intervalla dormiverat, pulſus ſat æqualis erat, minus celer : & maſſa ſcirrhoſa ſatis facile cedebat digito tangenti.

Externe applicatum eſt fomentum ex cicuta & cortice Peruviano factum, addito ſpiritu ſalis acido.

Interne præter Emulſa paregorica data eſt ſequens mixtura.

℞. Aq.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. v.
Vini boni Auſtriaci unc. ij.
Extract. Cort. Peruv. dr. v.
Syr. Diacod. unc. j. ß
M.

S. omni bihorio duo cochlearia ſumat.

Hac methodo tractata eſt ægra per tres dies; quo tempore continuavit talis materies ex ulcere effluere: reliqua autem fere in eodem ſtatu permanſere.

Quarto die ſive 23. Januarii dum Chirurgus mane ulcus deligare vellet, maſſa nigra facile in conſiſtentiam pultaceam preſſione redigenda ſimul excidit: ſic totus ſcirrhus ablatus eſt, ſuperſtite tantum circulo duro vix ſeptimam partem prioris tumoris faciente.

Vidi in tota ſuperficie ulceris pus bonum: ægra parum febricitabat, & ob magnum dolorum levamen alacris erat: abſtinuit ergo medicamentis internis, & externe de-

nuo

nuo incepit deligatio cum decocto cicutæ fieri: ſæpius juſcula carnium & alia leviora alimenta per diem exhibita ſunt, ut vires a magnis doloribus & febri debilitatæ reſtituerentur.

Senſim ægra hoc modo vires recuperavit: margines duri circum ulcus perrexerunt optimum pus dare, ſenſim minui, & ægra leniſſimis tantum doloribus affecta noctes tranquillas tranſigere, & appetitu bono frui.

6. Februarii vidit gaudens Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten*, ſicut & multi alii illum comitantes Medici & Chirurgi expertiſſimi, qui ægram quoque cum Illuſtriſſimo viro quinta Decembris viderant, nunc de tanto ſcirrho vix aliquid ſupereſſe: mulier tunc bono animo erat & optimo appetitu gaudebat; unde data ipſi prius Rhei. dr. j. 8. carnes ipſi denuo conceſſæ ſunt.

13. De

13. De novo incepit bis de die Extracti cicutæ gr. xvj ſumere, ut quod de circulo duro ſupererat, celerius conſumeretur.

Toto menſe Februario ægra ſat bene habuit, ſubinde e lecto ſurrexit, & dum initio Martii denuo adfuit Illuſtriſſimus Præſes, tantum parva portio dura in parte ſuperiori ulceris ſupererat, reliquum circuli penitus vel fuſum, vel ſuppuratione conſumptum erat: medium ulceris marginibus æquale erat, & rudimenta cicatricis ubique conſpiciebantur.

Licet tamen tam feliciter ſublatus fuerit magnus ille ſcirrhus, nulla in glandula Thyreoidea nec in muſculis induratis dextri lateris colli mutatio facta eſt.

Perrexit ergo ægra cicuta uti ad 13. Martii, qua cum ulcus a ſcirrho relictum jam perfecta cicatrice obductum eſſet, & præter impedimentum liberi capitis motus nullo incommodo afficeretur, rogavit, ut lice-

liceret ipſi cicuta abſtinere, quod ipſi conceſſum eſt: fateor enim, me vix ſpem ullam habuiſſe, fore, ut cicuta aliquid contra pertinacem in hac fæmina muſculorum duritiem & immutatum hucuſque glandulæ Thyreoideæ tumorem efficere poſſet: ac ideo viribus augendis, & corpori jam dudum emaciato humectando & nutriendo ſtudui, quod debitis alimentis eo effectu tentavimus, ut quarta Aprilis, dum ægram vidit Illuſtriſſimus Præſes, habitum corporis quoad colorem & toroſitatem in melius notabiliter mutatum invenerit: cicatrix cæterum tunc erat perfecta, Emplaſtro Cicutæ tecta.

Per binos menſes, quibus ſana manſit fœmina variis ſolventibus & emollientibus externe applicatis muſculorum colli rigiditatem tollere fruſtra tentavimus.

Initio Junii ſine nota cauſa fœmina angina inflammatoria correpta fuit, & ſtatim primo die deglutitio fuit admodum difficilis.

Per

Per tres dies omni artis molimine conati fuimus ægræ levamen adferre: verum omnia incaſſum adhibita ſunt, & quarto morbi die mortua eſt.

Poſt mortem in abdomine præternaturale invenimus nihil; pulmones erant boni, cor magnum erat, & in aorta aſcendente plures circuli oſſei deprehendebantur: in collo omnes partes uſque ad Oeſophagum lignea fere duritie præditæ erant, & Oeſophagus tertia ſui parte tumidus, & inflammatus: glottis quoque multum tumebat & rubebat.

CASUS XXIX.

Fæmina 31. annorum ad noſtrum noſocomium 8. Januarii 1762. delata jam a ſemi anno menſtruis carebat, quibus emanentibus ſtatim inceperat magnos pati dolores in pelvi, qui raro intermittebant; a quatuor menſibus animadverterat hypogaſtrium plus ſolito elevari, tumere, & jam per

tres

tres menſes effluebat ex pudendis materies glutinoſa, acris, admodum urens: reliquæ tamen corporis functiones ſat bonæ manſerant, donec circa medium Decembris inceperit dyſuria laborare.

Abdomen examinantes invenimus corpus durum extra pelvim ad trium circiter pollicum altitudinem prominens, transverſim oblongum, ad tactum multum dolens.

Cauſam mali dicebat ægra eſſe, quod tertio die menſtruorum, quæ ordinario per quinque dies habere ſolebat, ex ſcamno, ſupra quod ſtabat, aliquid parieti applicatura, ceciderit, unde territa fuit admodum, multum doluit, ſupreſſa ſunt menſtrua, quæ ab eo tempore non apparuerunt.

Curam mali tentavi optimis medicamentis ſolventibus, emenagogis, diureticis & purgantibus uſque ad initium Febr: cataplaſmata varia externe applicata ſunt, nihil autem mutatum eſt; ægra perrexit dolere, tumor idem man-

ſit; fluxus materiæ acris eodem modo ac ante continuavit, & ægra non facilius urinam miſit.

Cum irrita hucuſque viderem alia medicamenta, cicutam tentare decrevi, ac ægræ tertia Februarii bis de die Extract. Scr. j. ſumendum dedi: externe fomentum de cicuta applicatum eſt.

8. Februarii ſine dolore potuit urinam copioſam mittere, fluor albus copioſior erat, minus acris, & dolores in pelvi minui videbantur: ægra appetebat, & alvus ſponte omni die prodibat: ſic continuavit ægra habere toto hoc menſe, quo corpus illud durum multum minutum eſt.

2. Martii incepit pluries per diem purgari cum torminibus, ac ideo cicuta abſtinuit, cujus loco uſa eſt decocto radicis Salab. quod dolores brevi lenivit, & intra triduum alvum omnino naturalem reddidit.

8. Sum-

8. Sumpſit Rhei Elect. dr. j. ut languens appetitus denuo excitaretur: optime purgata eſt, & die ſequenti bonus erat appetitus, carnibus tamen debuit adhuc per aliquod dies abſtinere.

10. Denuo incepit cicuta uti, tumor omni die minor factus eſt, dolores leniores, & fluor albus, licet adhuc copioſus, minus acris evaſit.

19. Nihil de tumore tactu poterat amplius percipi; dolores penitus evanuerant, fluor albus parcior erat, & ægra bene valebat.

Continuavit eandem Extracti cicutæ doſin ſumere, aſt fomentum omiſſum fuit: ægra potuit extra lectum eſſe, & in cubiculo deambulare; ſenſim minutus eſt fluor albus, & 29. Martii penitus ceſſavit, ægra optime habente.

Quarta Aprilis Illuſtriſſimus Præſes, qui ægram in cubiculo jacentem, in quo exan-

thematicis morbis laborantes decumbere ſolent, propter aulam videre nondum potuerat, illam examinavit, nunc bene valentem, & ab illa morbi hiſtoriam audivit.

Cicuta adhuc uſa eſt ad 12. Aprilis, qua noſocomio exivit ſana. Menſe Majo dum illam vidi, ait ſub finem Aprilis menſtrua ſe habuiſſe ac optima ſanitate frui.

CASUS XXX.

Puella 19. annorum initio Decembris anni 1761. dolores pungentes validos in mamma dextra ſub papilla percepit, mammamque tangendo tuberculum durum parvi ovi gallinacei magnitudine deprehendit, quod antea nunquam adverterat: paucis diebus poſtea tota mamma valde tumebat; tuberculum durum mole valde auctum erat, & dolores acutiſſimos lancinantes patiebatur.

Sumpto purgante dolores parum leniti ſunt: verum brevi poſt æque vehementes redierunt.

Va-

Variis uſa eſt medicamentis ab aniculis & balneatoribus acceptis, & externe varia applicuit Emplaſtra, quæ malum non exacerbarunt.

Circa medium Januarii 1762. adivit Chirurgum qui malum Emplaſtris variis & quodam pulvere interne dato tentavit auferre.

Ab eo tempore malum magis magiſque in pejus mutatum eſt, & 20 Februarii ad latus internum papillæ mamma exulcerata eſt cum dolorum augmento: per tres vel quatuor dies ajebat ægra materiem viridem pauca quantitate ex ulcere effluxiſſe, manente eadem tumoris mole & duritie. Quinta Martii illam ad noſtrum noſocomium miſit Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten.*

Puella tunc cachecticum colorem habebat, emaciata erat, appetitus languebat; alvum autem naturalem fere omni die ſecedere ajebat: menſtrua jam bis emanſerant; mamma valde tumida erat, & moles ſcirrhoſa

duriſſima, magnum ovum anſerinum magnitudine ſuperans, medium mammæ lobum occupabat: cutis ſupra ſcirrhum liveſcebat: ulcus quoque ad latus internum papillæ ortum liveſcentis coloris erat, & paucam ſaniem dabat; jam per plures noctes admodum parum præ nimiis doloribus quieverat: pulſum tamen habebat ſat naturalem.

Mamma ſtatim incepit decocto cicutæ foveri, & curam internam cum Rhei. Elect. dr. j. unde aliquoties purgata eſt cum appetitus emendatione, inchoavi. Veſpere ſumpſit Syrupi Diacod. unc. j. cum laudan. liquid. Sydenh. gtt. V. & noctu ſat bene dormivit.

6. Martii bis de die Extract. Cicut. Scr. j. ſumpſit, dato ſemper veſpere paregorico.

Per ſex primas dies, quibus hoc modo tractata fuit, parum mutationis animadvertimus, niſi quod dolores paulo leniores facti ſint, & noctes habuerit tranquilliores.

Se-

Septimo die, quo cicuta utebatur, ſive 12. Martii incepit ulcus majus fieri, & copioſiorem ſaniem fundere; dolores quoque intenſiores evaſerunt; cæterum pulſus vix mutatus erat: Emulſum cum Diacodio prioribus additum eſt.

13. 14. 15. Fere eodem modo habuit, & ulcus perrexit in toto ambitu gangræneſcere, & mammam exedere.

17. Ait ægra dolores remiſiſſe, & ſe noctu per plures horas dormiviſſe: eadem tamen erat febris, & gangræna integram maſſam ſcirrhoſam, quæ hinc inde a ſanis ſeparari videbatur, occupabat.

Abſtinuit tunc a cicuta, cujus loco mixtura ſequenti uſa eſt.

℞. Extract. Cortic. Peruv. unc. ß
Vin. Bon. Auſtriac. unc. j.
Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Syr. Diacod. unc. j. ß

M.

S. omni bihorio duo cochlearia ſumat.

Externe fomentum ex decocto cicutæ & corticis Peruviani cum addito pauco ſpiritu ſalis acido applicabatur, unde diem noctemque ſat tranquilla tranſegit.

18. Mane dum Chirurgus Emplaſtrum, quo ulcus noctu tectum fuerat, abſtulit, ſimul cum linteis carptis tota maſſa ſcirrhoſa gangræna tabefacta excidit, magno foramine in mamma relicto uſque ad coſtas penetrante: parietes ulceris bono pure tectæ erant, & ægra vix febricitabat: ſic totus ſeparatus eſt ſcirrhus a partibus ſanis: remanſit tamen alter nucis juglandis mediocris magnitudine pollicem circiter ſupra papillam ſitus, quem antea non perceperamus.

Hac die adhuc cum priori fomento ulcus deligatum eſt, & perrexit eadem medicamenta aſſumere.

19. Decocto cicutæ imprægnatis linteis carptis cavitas ulceris implebatur: fomen-

tum-

tumque ejuſdem plantæ deſuper applicabatur.

Abſtinuit ægra omni medicamento interno, & cibis aptis vires a febre & doloribus debilitatæ brevi refectæ ſunt.

27. Extra lectum per plures horas eſſe potuit. Toto hoc tempore perrexit ulcus moderata quantitate pus bonum dare.

28. Denuo incepit bis de die Extracti cicutæ gr. xvj. ſumere, ea ſpe freta, fore, ut a parvo illo ſcirrho relicto etiam curaretur, ſub cujus uſu continuavit optime habere.

4. Aprilis ægram vidit Illuſtriſſimus Præſes: mammam examinavit, & cavitatem a ſcirrho relictam cum parietibus optimum pus fundentibus, magnumque gaudium teſtatus eſt vir humaniſſimus de felici adeo, non minus quam celeri cicutæ in hac ægra effectu; ſuaſitque, ut illo medicamento propter parvum ſcirrhum relictum continuaret uti.

Ab hoc tempore cavitas ulceris ſenſim minor facta eſt, & continuavit bonum pus ex illa prodire minori quantitate: puella quoad reliqua optime habens, maximam partem diei extra lectum transegit, & appetitus ita auctus eſt, ut 14. Aprilis debuerint ipſi carnes concedi: bubula tamen, & aliis durioribus cibis ipſi non licuit veſci.

Corpus toroſitatem præteritam ſenſim recuperavit, color cachecticus diſparuit, & 23. Aprilis proruperunt menſtrua, quæ per quinque dies debite fluxerunt, & quorum tempore perrexit dictam cicutæ doſin ſumere.

Initio Martii cum cavitas ulceris ita impleta eſſet, ut medium illius fere æquale eſſet marginibus, ſolo Emplaſtro cicutæ tegebatur. Durities in ſuperiori mammæ parte relicta nucem tunc avellanam magnitudine non ſuperabat: perrexit tamen adhuc cicutam ſumere uſque ad 16. Maji, qua illa abſti-

nuit:

nuit: nullam enim amplius duritiem in mamma percipiebamus, & in ulceris ſuperficie adhuc dum aliquid puris dante cicatricis rudimenta conſpiciebantur.

21. Denuo menſes debita copia fluxerunt. Initio Junii vidit denuo Illuſtriſſimus Præſes puellam hanc: erat tunc ulcus cicatrice obductum, mamma tota mollis, optima ſanitate fruebatur, ac paucis poſt diebus ex noſocomio diſceſſit. Illam ab eo tempore ſæpius vidi optime valentem.

CASUS XXXI.

Fæmina 29. annos nata 18. Maji ad nos delata 1. Martii infantem feliciter pepererat, quem lactaverat ſine incommodo ad 16. ejuſdem menſis, qua die poſt frigidæ hauſtum ambæ mammæ cum dolore valde intumuerunt: ſiniſtram potuit ſugere infans, quæ poſt aliquot dies detumuit, dextra autem licet brevi indolens

fue-

fuerit, manſit tumida, & ſenſim magis magiſque indurata eſt.

Cum primo illam vidimus, ait, dum ante 15. dies ſarcinas elevabat, mammam ad thoraculum valde attritam fuiſſe, unde ſtatim inceperat dolere: dolor urens, ſubindeque lancinans erat, & ſenſim ita auctus, ut ancillaribus laboribus penitus inepta opem apud nos quæreret.

Externe fomentum de cicuta diurno tempore diligenter applicatum eſt, noctu tota mamma Emplaſtro ejuſdem nominis tegebatur.

Cum ægra quoad reliqua ſana eſſet & boni appetitus; ſtricta Diæta non præſcripta fuit: licuit ipſi carnes comedere, & ſtatim incepit bis de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumere, & 28. Maji cum nulla ſenſibilis mutatio adverteretur, aucta eſt doſis, & ter de die Extracti Scr. j. ſumpſit.

30. Maji

30. Maji mamma magis dolebat, & videbatur illius renitentia minui: præſcribebatur idcirco hauſtus purgans, quem ſequenti die ſumpſit optimo cum effectu; dolor remiſit, & 1. Junii videbatur moles mammæ pauliſper minuta.

Incepit denuo per diem Extracti dr. j. abſumere: & 4. Menſis dum vidit hanc fæminam in noſocomio Illuſtriſſimus L. B. *van Swieten*, obſervavit tumorem in parte ſuperiori in plures partes diſſilire: dolores ſat facile ferebat, & quoad reliqua ſana erat.

9. Datum eſt ipſi denuo purgans, quod poſtea omni octavo die ſumpſit, diebus intercalaribus cicuta utens. Hac methodo mammæ moles ad minimum una tertia parte ſub finem Junii minuta erat, & reſiduum tumoris duri in plures partes variæ magnitudinis diviſum; dolores erant mediocres & vires optimæ.

Ex

Ex his ſpem aliquam concipiebamus futuræ per reſolutionem curationis: verum 6. Julii incepit mamma denuo magis tumere; dolere: ægra ſæpius horrores & noctu magnam febrim habuit.

Dum ſequenti die illam vidi, in media mamma fluctuatio obſcura percipiebatur, & dolores, febriſque erant ſat valida.

Eadem ac in initio externe applicata ſunt. Interne autem loco cicutæ emulſo Diacodiato uſa eſt, & copioſo hordei decocto.

Alimenta fuere juſcula carnium cum hordeo & farinaceis levioribus, panatellæ &c.

Sub horum uſu febris & dolor ſat moderata fuerunt, ſuppuratio optime proceſſit, & 11. Julii febris erat pauca, dolores minores: & magna fluctuatio in mamma percipiebatur: ſupererant tamen tria tubercula dura in parte ſuperiori ſat magna, ac ideo aperturam roganti ægræ recuſavimus, ut facilius in ſuppurationem deduci poſſent: verum

rum 16. in parte inferiori mammæ apnrtura ſponte facta eſt, ex qua copioſum pus effluxit cum magno mammæ collapſu, & præter illa tubercula, de quibus jam dictum eſt, nulla durities in mamma ſupererat.

Ulcus decocto cicutæ deligabatur, & omni die magna quantitas puris effluxit, quod in initio tenue, ſenſim optimum evaſit.

22. Magna abdomiins tormina paſſa eſt, & ſæpius alvum habuit, ajebatque ſe jam ab aliquibus diebus acidum eructare, quod ſequens mixtura brevi immutavit.

℞ Aq. Flor. Rhæad. unc. vij.
Lapid. Cancr. dr. j. β
Laud. Liq. Syd. gtt. xv.
Syr. Diacod. unc. β

S. omni bihorio duo cochlearia ſumat.

24. Julii Rhei. Elect. dr. j. ſumpſit, unde aliquoties purgata eſt, cum appetitus antea fere deleti reſtitutione.

Abſti-

Abſtinuit dein omni medicamento interno uſque ad 2. Auguſti, qua denuo Extracti cicutæ gr. xvj. ſumpſit: puris omni die ex mamma effluentis copia ſenſim minuta eſt, & ægra continuavit optime habere: moleculæ duræ ſuperſtites manifeſto minutæ ſunt, & appetitus ita auctus eſt, ut prima Auguſti carnes debuerint ipſi concedi.

10. Ulcus mammæ multum minutum ſolummodo parum puris dabat & videbatur brevi cicatrice obducendum: duæ e moleculis duris poſt mammæ ſuppurationem ſuperſtitibus diſparuerunt, tertia autem adhuc mediam prioris voluminis partem ſervabat. Solo tunc cicutæ Emplaſtro mamma tegebatur, & cum alvus, quæ toto fere curæ tempore ſponte ceſſerat, jam per triduum emanſiſſet, hauſtum purgantem ſumpſit, & ſequenti die denuo incepit cicutam ſumere.

Bene

Bene habuit toto menſe Auguſto, ſub cujus finem ulcus penitus bona cicatrice obductum erat, & molis duræ in ſuperiori parte mammæ pauculum tantum ſupererat.

Voluiſſem fæminam adhuc per aliquod tempus in noſocomio retinere: verum diutius manere recuſavit, & illam, data tamen ipſi bona pilularum cicutæ doſi, ut continuaret adhuc illis omni die uti, dimittere debui.

Prima Januarii 1763. illam vidi optima ſanitate gaudentem, & mamma ejus ubique mollitiem naturalem habebat.

CASUS XXXII.

Vir circiter 40. annos natus anno 1762. initio Octobris ad noſtrum noſocomium venit. Hic jam per ſex annos ſcrotum valde tumidum & durum habebat, & jam a quatuor annis & ultra ex binis aperturis fiſtuloſis pars major lotii, dum urinam mittere volebat, elabebatur, & ſæpe

dolores magnos patiebatur. Cæterum ſanus erat.

Variis medicamentis tum interne tum externe ſine effectu uſus fuerat.

Apud nos ſumpſit primo purgans, dein 5. Octobris incepit bis de die Extracti cicutæ Scr. j. aſſumere, & externe pars decocto cicutæ diligenter fota eſt.

Toto menſe Octobri cicuta uſus eſt ſine ſenſibili tumoris mutatione: cæterum bene habuit.

Initio Novembris ſumpſit hauſtum N. 9. unde alvus decies mota eſt: dein ter de die incepit extracti cicutæ Scr. j. ſumere, & omni octavo die ipſi purgans datum eſt.

Hac methodo ſenſim durities & tumor ſcroti ita minuta ſunt, ut ſub finem Januarii nihil omnino ſupereſſe viderint magnificus *Störck* & plures Medici, qui ægrum antea ſæpius inviſerant.

Uri-

Urina ex aperturis fiſtuloſis raro & admodum pauca effluebat, hinc cum dolores quoque valde rari & lenes eſſent, ex noſocomio diſceſſit.

CASUS XXXIII.

Puella 23. annorum 17. Decembris anni 1762. ad nos delata eſt. Hæc ante tres menſes poſt cereviſiæ frigidæ hauſtum matutino tempore antequam jentaculum ſumpſiſſet, inceperat ventriculo dolere & ab aſſumptis cibis angi.

Dolor & anxietas in initio tolerabiles erant, verum intra ſex hebdomadas ita increverant, ut ægra præ metu doloris & anxietatis ſæpius alimentis abſtineret.

Menſe Octobri acceſſit vomitus, ſæpius poſt cibos aſſumptos repetens: leviora tamen alimenta parva copia ſumpta frequentius ſervabat ventriculus, donec menſe Decembri inceperit etiam leviſſima vomitu rejicere.

Sic habuerat ad 13. qua Medicus varia ipſi ſumenda dedit, & externe applicari juſſit: quibus non obſtantibus pluries per diem vomere perrexit.

Dum puellam vidimus, aſpectu ſat ſana erat, reſpiratio parum impedita, pulſus nihil mali indicans: verum in regione Epigaſtrica infra ſcrobiculum cordis corpus durum tactu obſcure percipiebatur.

Tentavi malum demulcentibus, paregoricis, applicato externe ſcuto ſtomachico opiato, & omni die injectis enematibus per ſex dies ſuperare, ſed incaſſum omnia adhibita fuerunt.

23. Decembris dedi ipſi ſequens.

℞. Aq. Florum. Rhæad. unc. vj.
Extract. Cicut. dr. j.
Laudan. Liq. Syd. gtt. xx.
Syr. Diacod. dr. vj.
M.

S. intra biduum cochleatim aſſumat.

Pri-

Primo die mane bis vomuit & ſemel poſt meridiem: bis vero poſtea aſſumptum juſculum retinuit, & noctem pacate tranſegit.

24. & 25. Idem contigit: verum ajebat vomitum eſſe minus dolorificum.

26. Tantum ſemel binis horis poſt prandium partem aſſumptorum rejecit: ad alvum per biduum emanentem ciendam enema ipſi datum eſt.

Illi potus erat ex anaticis lactis, & decocti hordei partibus compoſitus, de quo ſæpius parva quantitate hauriebat: juſcula quoque & tenues panatellæ ipſi pluries per diem porrigebantur: ſcutum ſtomachicum ipſi moleſtum ſponte abſtulit, nec aliud dein habuit.

27. & 28. Non vomuit, & 29. ſumpſit decoctum N. 20. a quo octies intra biduum alvus mota eſt cum aliquo anxietatis

levamine; eadem tamen fere manſit infra ſcrobiculum cordis durities.

31. Decembris incepit mixtura ſequenti uti.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Extracti Cicutæ dr. j. β
Syr. Papav. alb. dr. vj.
M.

S. ſumat ut priorem.

Sub uſu hujus mixturæ ægra omni die alvum habuit, & 9. Januarii 1763. tantus erat appetitus, ut cibis liquidis minime contenta foret: quare cum jam per tot dies vomitus ceſſaſſet, parvam carnis vitulinæ portionem cum fruſtulo panis triticei conceſſimus, quæ avide manducavit: verum hora poſt paſtum omnia vomitu rejecit, & veſpere adhuc ſemel vomuit.

Perrexit ægra cicuta uti, carnibus denuo abſtinuit: & vomitus iterum emanſit.

14. Januarii invenimus Epigaſtrium mollitiei naturalis: verum dolorem leniter urentem & majorem ad tactum ventriculi ſenſibilitatem conquerebatur.

Sumpſit denuo intra biduum decoctum Numero 20. unde circiter decies purgata omnis dolor ſublatus eſt, & ægra uſque ad 20. Januarii omni medicamento abſtinuit.

21. Data eſt ipſi Rhei dr. j. quæ aliquoties alvum movit, & 23. vitulina & aliis tenerioribus carnibus cum bono appetitu & ſine incommodo potuit veſci.

24. Dedi ipſi denuo Extracti cicutæ in pilulas redacti gr. xvj. bis de die ſumenda.

Ægra tunc multo melius colorata erat, & ſenſim carnes ita renatæ ſunt, ut medio Februarii corpus naturalem toroſitatêm haberet, ventriculo quoque tam bene habebat, ut bubulam & alia duriora alimenta ſine incommodo comederet: cumque nihil amplius præternaturale in Epigaſtrio quocunque modo

premeretur, deprehendi poſſet, cicuta abſtinuit.

6. Aprilis menſtruorum fluxum habuit, quo caruerat toto tempore, quo apud nos fuerat, & 12. ad ſuos rediit ſana.

CASUS XXXIV.

Fæmina 35. annorum 20. Decembris anni 1762. ad nos venit. Ajebat infantem ſex annorum, qui apud illam in lecto jacere ſolebat ante ſex menſes calcitrando pedem in mammam dextram valde impegiſſe: unde magnum dolorem perceperat, qui tamen applicato Emplaſtro, quod ab obſtetrice acceperat, ſenſim lenitus fuerat: mamma autem mole increvit quotidie & indurata eſt.

Dum ad noſocomium acceſſit, in mamma pars dura vere ſcirrhoſa pugni mediocris virilis magnitudinis erat, fere immobilis, admodum dolorifica, & cutis illam tegens liveſcebat: cæterum fæmina ſana erat.

Sta-

Statim primo die incepit cicuta uti: cujus Extracti Scr. j. bis de die pilularum forma ſumpſit: externe fomentum & Emplaſtrum cicutæ more nobis in his caſibus ſolito applicata ſunt: licuit ipſi vitulina & aliis teneris carnibus veſci.

Per 13. dies in mamma nulla mutatio facta eſt, verum 14. die, qua cicuta utebatur, ſive 2. Januarii anni 1763. dolores frequentiores & majores facti ſunt, cum pulſu leniter febrili, quapropter præter cicutam Emulſum paregoricum ipſi datum eſt.

7. Januarii mamma multum intumuerat, & ad latus externum papillæ locus erat magis elevatus reliquo tumore mollior, in quo obſcura fluctuatio percipiebatur: febris erat ſat magna.

Abſtinuit tunc ægra cicuta, & ſolis Emulſis paregoricis uſa eſt, & Diæta omiſſis carnibus tantum ex cibis leniſſimis, demul-

centibus præſcripta fuit: externe vero nihil mutatum eſt.

Suppuratio celeris fuit: decima enim Januarii jam maxima pars mammæ mollis erat materia fluctuante plena; dolores erant minores, & febris multum minuta: nihil tamen in methodo medendi mutatum eſt.

13. Mamma ſponte ad latus externum papillæ aperta eſt, & magnam copiam puris tenuis, flaveſcentis, multis fruſtulis nigris fudit intermixti: remanſit tamen ad latus internum papillæ pars dura ovi gallinacei magnitudine, & parietes ulceris gangræna nigreſcebant; in reliqua plaga ſuppurabat. Expertiſſimus Chirurgus fomento ex cortice Peruviano & herba cicutæ parato ulcus tunc deligavit.

Febris ceſſaverat, & dolores erant leves, ægra tamen a febri debilitata erat.

Præter Emulſum datum eſt ipſi ſequens.

℞. Aq. Flor. Rhæad. unc. vj.
Extract. Cort. Peruv. unc. ß
Syr. Diacod unc. j. ß
Liquor. anod. Mineral. Scr. j.

S. omni trihorio duo cochlearia ſumat.

Hac methodo ulcus ſenſim mundatum eſt, & 15. ejuſdem Januarii in omni ambitu optimum pus conſpiciebatur, uſa eſt tamen dicta mixtura ad 18. qua cum omnia boni coloris eſſent, & pars dura poſt reliquæ molis ſuppurationem relicta immutata maneret, denuo incepit bis de die Extracti cicutæ Scr. j. ſumere, & ſolo cicutæ infuſo & Emplaſtro deligari: Diæta manſit eadem ut ante.

Perrexit ægra bene habere, & durities relicta ſuppuratione ſenſim ita conſumpta eſt, ut 2. Februarii tota mamma mollis eſſet, & ulceris labia jam ad ſe invicem inciperent accedere.

Omni

Omni medicamento abſtinuit, & tantum bis de die linteis carptis decocto cicutæ impraegnatis deſuper Emplaſtro cicutæ appoſito ulcus deligabatur.

12. Cavitas ulceris omnino impleta erat, & in tota ſuperficie rudimenta cicatricis conſpiciebantur, unde ſolo tegebatur Emplaſtro Diapalmæ, quod ſervavit, quamdiu in noſocomio manſit, licet intra paucos dies cicatrix formata fuerit.

13. Sumpſit Rhei. Elect. dr. j. & 14. licuit ipſi carnibus facilioris digeſtionis veſci, vires ſenſim increverunt, & toroſitas tempore curæ amiſſa corpori reſtituta eſt.

24. Bubulam & alia difficilioris digeſtionis alimenta, cum alia appetitui ſatiando non ſufficerent, incepit comedere.

Initio Martii fluxerunt menſtrua, quibus caruerat toto curæ tempore, & brevi poſt noſocomio diſceſſit: illam menſe Aprili & Majo vidi optima ſanitate gaudentem. Hanc

vidit

vidit Illuſtriſſimus Præſes in initio curæ eam quoque ad illum adduxi, dum Noſocomio egreſſa eſt.

CASUS XXXV.

Puerum undecim annorum curandum accepi ſexto menſe a quo tinea fœdiſſima laborare inceperat.

Per ſex hebdomadas varia efficaciſſima medicamenta ipſi ſine effectu ſumenda dedi, externe applicari juſſi.

Ad Cicutæ Extractum demum deveni, cujus gr. XVI. mane & totidem veſperi quotidie ſumpſit: dum ſimul bis de die decocto cicutæ caput lavaretur.

Hac methodo intra bimeſtre ſpatium tinea integre diſparuit.

Puer toto curæ tempore omnes functiones optimas habuit; &, ſi quater datum lene purgans excipias, nullum aliud medicamentum ipſi adminiſtratum fuit.

CA-

CASUS XXXVI.

Puerum novem circiter annorum mihi adduxit mater die Sabbati ante Paſcha anni 1762. habebat ille duodecim glandulas tumidas, duras partim ſub parte dextra & ſiniſtra maxillæ inferioris & ſub mento, partim etiam circum collum. Omnes, ajebat mater, jam ortas eſſe, dum puer quartum ageret ætatis annum: occupabant præterea jam a ſemi anno brachium ſiniſtrum duo tumores duri, lividi, ovi gallinacei magnitudine. Abdomen tumidum, durum erat; Puer emaciatus & coloris ex pallido flaveſcentis.

Prius ſumpto leni purgante incepit bis de die Extracti Cicutæ gr. iv. ſumere, & tumores diu noctuque emplaſtro Cicutæ tecti ſunt.

Primo menſe, quo Cicuta uſus eſt, tumores brachii ſiniſtri ſuppurati ſunt, & pus dilutum dederunt; abdomen pauliſper collapſum

pſum eſt, multo mollius evaſit, & æger alacrior fuit.

Initio junii clauſa erant ulcera per ſuppurationem tumorum brachii producta; bini alii tumores, unus nempe ſub parte ſiniſtra maxillæ inferioris & alter ſub mento aperti, pus dederunt: reliqui vero immutati permanebant. Habebat tunc puer abdomen gracile, molle; colorem corporis naturalem; appetitum magnum; vires optimas & animum admodum hilarem.

Sic fuit per integros quatuor menſes absque ulla tumorum colli mutatione, illis duobus ſolis exceptis, qui initio Julii aperti ſunt: hos enim ſuppuratione conſumptos optima cicatrix obduxit.

Circa medium Octobris incepit bis de Die Extracti Cicutæ gr. vi. ſumere.

Perrexit æger optime quoad omnes functiones habere; initio Novembris advertimus tumores minus duros fieri, & molem illorum pauliſper minui. Da-

Datum eſt poſthac omni 14to die lene purgans & diebus intermediis uſus eſt dicta Cicutæ doſi.

Duo ex reſiduis tumoribus ſenſim ita minuti ſunt, ut initio Januarii anni 1763. reſolutione penitus curati eſſent; in reliquis autem res admodum lente procedebat.

Dedi tunc puero Extracti Cicutæ gr. viii. bis de die ſumenda: verum ab hac doſi angebatur, & ventriculo dolebat: unde ad priorem doſin redivimus, quam ſine incommodo continuavit ſumere.

Senſim ita minuti ſunt omnes tumores, ut ſub finem Martii vix tertiam prioris molis partem haberent: æger vero faſtidiebat medicamenta, & illa coacti fuimus per aliquod tempus ſuſpendere.

Initio Maji denuo incepit eandem medicamenti doſin ſumere, ſenſimque ita collapſa eſt tumorum moles, ut in plerisque ſub finem Julii tantum ſupereſſet pars dura fabæ magnitudine, in aliis paulo major.

Co-

Comedit vero puer fructus horæos immaturos magna copia, unde valida diarrhœa laboravit, quæ omiſſa Cicuta aptis medicamentis intra octo Dies penitus curata fuit.

Sub Finem Auguſti prior Cicutæ doſis denuo ipſi data fuit, qua uſus eſt usque ad initium hujus quem vivimus anni, ſemper optime habens: verum ulterior mutatio in tumoribus nulla facta eſt: cæterum puer ſaniſſimus eſt, & pro ratione ætatis toroſus.

CASUS XXXVII.

Fœmina 43. annorum 1ma Octobris ad nos venit cum fœdiſſimo cancro, mammam dextram occupante, quam ajebat a multis annis induratam, ante biennium incepiſſe dolere & circiter ab anno apertam in cancrum evaſiſſe.

Fundebat paucam ſaniem, & ægra enormes dolores patiebatur; admodum emaciata erat & viribus exhauſta; ſæpe tuſſitabat, & ſubin-

de ſputa flava ejiciebat; reſpiratio erat brevis, & ægra continuo ſupina in dorſum decumbere cogebatur.

In hoc deſperatiſſimo caſu ægræ ter de die Extracti Cicutæ gr. XVI. ſumenda dedi, mollem diætam præſcripſi & quotidie lactis menſuram ſemis cum decocto hordei hauriendam exhibui.

3. Octobris jam totus cancer pure optimo tectus erat: dolores multum leniti, reſpiratio major, & ægra copioſiora ſputa expectorabat.

Binorum menſium ſpatio ſuppuratione ita conſumptus eſt cancer, ut initio Decembris quintam prioris molis partem non ſuperaret: dolores toto tempore tolerabiles fuerunt, & ægra, quæ ad nos venerat admodum triſtis, & melancholica, ſpe futuræ ſanitatis erecta, animi ſat hilaris erat.

Pergebat tamen copioſa ſputa ejicere, & vires non increſcebant.

Ex-

Fxtracto Cicutæ uſa eſt ad Finem usque Decembris, quo tempore cum præteriti cancri vix veſtigium conſpiceretur, a Cicuta abſtinuimus, & omni arte conati fuimus vires ſuſtinere & erigere: verum omnia in caſſum adhibita fuerunt & ægra 28. Januarii anni 1764. mortua eſt.

Aperto cadavere inventus eſt pulmo Siniſter maxima parte durus & ulceribus plenus: dexter vero erat integre conſumptus, & eam pectoris cavitatem aqua fuſca replebat.

CASUS XXXVIII.

Juvenis 25. annorum ſub finem Martii anni 1763. ad nos venit. Hic jam a pluribus menſibus artuum dolore noctu increſcente laborabat, & fauces circum circa a lue venerea exulceratas habebat.

Dedi ipſi lene purgans, dein decoct. N. 26. exhibui intra biduum abſumendum, & injectionibus ejusdem plantæ decocti bis terve per diem fauces elutæ ſunt.

Poſt octiduum dolores multum remiſerant & ulcera erant pura.

Sumpſit tunc æger decoct. N. 27. eo cum effectu, ut 8. Aprilis doloris expers, & ab exulceratione faucium penitus curatus ex Noſocomio diſceſſerit.

Primis 15. diebus, quibus in Noſocomio fuit, diæta molli uſus eſt; poſtea autem cibis etiam durioribus ipſi licuit veſci: toto curæ tempore functiones omnes bonæ fuerunt; licet præter Cicutæ decoctum adminiſtratum ipſi fuerit nihil, niſi lene purgans, quod tertia vice repetitum fuit.

CASUS XXXIX.

Fœmina 28. annorum Gonorrhœa tam acri jam per quatuor menſes laboraverat, ut pudenda inde admodum eroſa eſſent.

3. Aprilis nos acceſſit, & ſumpto prius leni purgante uſa eſt decocto N. 26.

9. Uri-

9. Urinam multo minori cum dolore mittebat, & ulcera erant minus dolentia.

Senſim omnia ita in melius mutata ſunt ut 28. ulcera cicatrice obducta eſſent, ægra nullos amplius dolores perciperet, & materies mucoſa minime acris tantum pauca quantitate ex pudendis efflueret.

Perrexit tamen decocto Cicutæ uti ad 8. Maji, qua vix de fluore albo quid ſupererat, & ſumptis adhuc per octiduum lenioribus roborantibus perfectæ ſanitati reſtituta ad labores rediit.

Quinquies hæc ſub uſu Cicutæ purgans ſumpſit, & optimum, quo antea carebat, appetitum recuperavit.

His duobus caſibus ſimiles multos habui, in quibus Cicutæ Extractum idem effecit, ac in his decoctum, quod ultimum tribus aliis fœminis eodem fere modo affectis æquali cum effectu exhibui.

CASUS XXXX.

Fœmina 40. annorum ſcorbutica jam ab anno ulcus in crure dextro habebat, multam ſaniem fundens, quod ita proſerpſerat, ut, dum ad nos

11. Junii venit, a malleolo pedis externo ad mediam Suræ partem crus occuparet: margines profunde exeſos habebat, & valde ſordidum erat: ægra in artubus ſuperioribus dolores conquerebatur & gingivæ facile ſanguinem fundebant.

Dococto N. 26. ſtatim incepit interne uti & ulcus ſimili fere ejusdem plantæ decocto deligatum eſt.

14. Jam ulcus mundum erat, & coloris ſubrubelli, verbo intra quinque hebdomadas ulcus optima cicatrice obductum eſt.

Diſparuerunt artuum dolores; gingivæ colorem naturalem adeptæ ſunt, nec ullum amplius ſanguinem fuderunt, continuavit tamen

men cicutæ decocto uti ad finem Julii usque, & initio Auguſti ſana ad ſuos rediit.

CASUS XXXXI.

Fœmina 23. annorum jam a vigeſimo ætatis ſuæ anno inferiorem cruris ſiniſtri partem tumidam, duram habuerat: menſe Martio tempore puerperii tumor exulceratus eſt, crusque mole admodum increvit, & dum ad nos 22. Junii delata eſt, ajebat ſe jam per tres Menſes ob magnos dolores & nimiam cruris, quod admodum durum & tumidum invenimus, molem lecto affixam fuiſſe: ulcus valde magnum fœtebat & ſordidiſſimum erat.

Sumptis per quatriduum omni die folior. Cicutæ dr. II. in decocto & fomento cicutæ quotidie bis terve deligato crure ulcus mundatum eſt nec ullum amplius fœtorem ſparſit.

Dedi tunc ægræ folior. cicutæ dr. III. in decocto quotidie abſumendas, & perrexit expertiſſimus Chirurgus fomento cicutæ ulcus deligare.

Hac methodo quinque hebdomadarum ſpatio continuata, crus mollitiem naturalem acquiſivit; diſparuit tumor; ulcus coaluit; & ægra libero cruris uſu gaudens, non multo poſt ſaniſſima ex noſocomio diſceſſit.

Plures ſimiles ægros partim extracto cicutæ, partim ejusdem Plantæ decocto feliciſſime curavi: omnium autem hiſtorias referre lectori tædioſum foret: ſufficiat mihi dixiſſe quod non meminerim me in talibus caſibus cicutam adhibendo ni oſſa corrupta fuerint, ſcopum non attigiſſe.

COROLLARIUM Primum.

Cicuta in tumoribus internis ab obſtructione ortis & viſcerum indurationibus ſecure & egregio cum effectu datur, modo attentus ſit medicus ad mutationes illius uſum ſubſequentes: in externis enim tumoribus a ſuppuratione nihil metuimus, quæ, ſi interna ſit, ni in tali loco fiat, ex quo per aliquod

quod emunctorium pus excerni queat, ægrum peſſumdare poteſt: ergo ubi ſigna metum ſuppurationis internæ incutiunt, illam impedire debet medicus: ſopita, ſi adſit, febri; interrupto per unum vel plures dies cicutæ uſu &c.

Qui hoc modo cicutam in dictis caſibus exhibebit ægris, proderit ſemper, nocebit nunquam, & ſæpe caſus omni alteri pharmaco indomabiles radicitus curabit.

COROLLARIUM Secundum.

Formicatio & levis dolor in tumore duro antea indolente notat medicamenti ingreſſum & actionem in illum: ſi dolor intendatur, futuram ſuppurationem, ſubinde etiam ſcirrhoſæ maſſæ ſecuturam, a ſanis per gangrænam ſeparationem indicat.

Quid, dum interni ſunt illi tumores, in hoc caſu agendum ſit medico, dictum eſt corollario primo: in partibus vero externis vix

præcaveri debet ſuppuratio: multi enim tumores nequeunt reſolutione curari, qui ſuppuratione ſat cito conſumuntur, & nullo modo cancer & duriſſimi ſcirrhi tam celeriter a ſanis ſeparantur, quam per gangrænam.

COROLLARIUM Tertium.

Sæpe tamen Scirrhi non admodum antiqui, & alii tumores duri, reſolutione curantur.

In hoc caſu, ubi cicuta tenax vaſcula infarciens attenuavit, & totum vel pro parte per vaſa meabile reddidit, ſubinde datum purgans prodeſt, ni ipſa cicuta, ut quandoque fit, alvum leniter ſubducat.

COROLLARIUM Quartum.

Vbi antivenereorum princeps Mercurius ſublimatus corroſivus, in ſpiritu frumenti ſolutus ob nimium jam a lue venerea labefactata viſcera exhiberi nequit, vel quando ægri illum non ferunt, cicuta efficax præbet medicamentum, dolores leniens, ſo-

piens-

pienſque, & ulcera ſanans, & corpus teterrimo malo feliciter liberans.

COROLLARIUM Quintum.

Cicuta in primo, ſecundo & tertio Scorbuti gradu egregiam opem fert; dum tenax ſerum ſolvit, acre a compedibus liberat, ac e corpore eliminat, vel illud aptum reddit, ut per diluentia aut alia evacuantia e corpore poſſit eliminari: hinc ulcera ſanat & omnia ſcorbuti ſymptomata lenit, ac ſimul cum morbo exſtirpat.

COROLLARIUM Sextum.

Cicuta circulationem liberiorem & æqualiorem reddit; glutinoſa enim & lenta a quibus obſtructiones in minimis vaſculis oriuntur, attenuat, ſolvit & vaſcula aperit: nec tamen ſanguinem aggreditur, qui ſub uſu cicutæ, ètiam diu continuato, priſtinas ſuas qualitates integre ſervat.

CO-

COROLLARIUM Septimum.

In omni cancro ſalubris eſt cicutæ uſus: ſi enim ob viſcerum labem vel a nimia morbi diuturnitate viribus exhauſtum Corpus, ſalutem perfectam adferre nequeat, dolores lenit, ſaniem rodentem in pus ſæpe admodum blandum convertendo & ſic morbum tolerabiliorem reddit, reliquosque vitæ dies magis tranquillos.

COROLLARIUM Octavum.

Gangræna, quantum huc uſque obſervare potui, ſcirrhum & cancrum fere ſolum in juvenibus, vel ſaltem ſubjectis adhuc robuſtis, a ſanis partibus ſeparat.

COROLLARIUM Nonum.

Cicuta nullum reſpuit alimentum: valde acres tamen vel tenaces cibi copioſe ſumpti nocent.

CO-

COROLLARIUM Decimum.

Vinum bonum moderate ſumptum prodeſt: nimia autem copia hauſtum omnia perturbat: dolores auget: ſuppurationem a cicuta productam ſupprimit, & ulcus exſiccat.

COROLLARIUM Undecimum.

In lue venerea, ſcorbuto & ulceribus venereis & ſcorbuticis &c. Folia cicutæ vaſe clauſo per ſemi horam decocta optimo cum effectu, & æque ſecure ac Extractum ejusdem plantæ, exhiberi poſſunt: immo videntur etiam in Scirrho & Cancro æque efficacia ac ipſum Extractum: anſam hoc credendi præbet mihi fœmina, quam cum peſſimo cancro naſum occupante ad noſtrum Noſocomium miſit magnificus Störck & cui præter decoctum cicutæ nihil exhibui: in initio tantum omni die habuit Folior: dr. II. in colatura Lib. β. aſſumendas & 5. Die jam pus in omni ſuper-

ficie cancri conſpiciebatur. Nunc vero Folior. Unc. β. ad colaturæ unc. ix. jam per octiduum ſumpſit absque minima in corpore excitata turba, & tanto cum effectu ut tertia cancri pars jam ſuppuratione conſumpta ſit.

FORMULÆ.

1. ℞. Rad. Althææ. unc. j.
Foliar. Althææ. M. j.
Conſciſſ. coq. c. S. Q. aq p ½ horam. Dein adde
Folior. Veron. M. j.
Rad. Fœnicul. unc. j.
relinque in fervida digeſtione per ¼ horæ vaſe clauſo
Calat. lib. ij. adde.
Oxymell. ſimpl. unc. ij.
— Squill. unc. j.
Stib. Diaphoret. ô. abl. dr. jß M.
S. omni bihorio unc. ij. ſumantur.

2. ℞. Semin. Melon. unc iij.
F. cum Aq. Hord. Emulſ.
Colat. lib. j. ß adde
Sal. Polychr. dr. j.
Syr. Althææ. unc. j. ß
M. S. omni bihorio unc. ij. ſumat.

3. ℞. Semin. Melon. unc. ij.
F. cum Aq. Hord. Emulſio.
Colat. lib. j. adde
Syr. Diacod. unc. j.
M.
S. omni bihorio unc. j. vel unc. ij ſumantur.

4. ℞. Rob. ſambuc. unc. IV.
Sal. Polychr. dr. j.
Nitri. puri dr. ß
M.
S. omni trihorio unc. ß

5. ℞. Semin. Melon. unc iij.
F. cum Aq. Hord. Emulſio.
Colat. lib. j. ß adde
Boli Armen. dr. vj.
Syr. Diacod. unc. ij.
M.
S. omni bihorio unc. ij. ſumat.

6. ℞. Rad. Sal. dr. ij.
Conſciſſ. coq. per ½ horam
Colat. lib. j. adde
Syr. Althææ. unc. j.
M.
S. omni trihorio unc. iij. ſumat.

7. ℞. Rad. Sal. unc. ß
Coq. cum Aq. q. s. p. ½ horam.
Colat. lib. j. adde
Laud. liq. Syd. gtt. xx.
Syr. Diacood. unc. j.
M.
S. omni trihorio unc. ij.

8. ℞. Claret. fact. ex conſerv.
Flor. cordial. lib. j.
Syr. Diacod. unc. j. ß
Spir. Sulphur. p. camp. q. s. ad gratiam.
M.
S. ſumat æger omni bihorio vel trihorio duo cochlearia.

9. ℞. Folior. Alexandr. dr. IV.
Flaved. Cortic. citri dr. ß
Sal. Polychr. dr. j. ß
Mann. calabr. unc. j.
M. Infunde cum aq. fervid. q. s. p. ½ horam vaſe clauſo.
Colat. unc. IV. d. u.

10. ℞. Nitri puri dr. j.
Syr. Moror. unc. j.
Aq. Flor. Rhæad. unc. viij.
M. S. omni bihorio vel trihorio, unc. j. detur.

11. ℞. Stib. Diaphor. o abl. dr. j. ß
Oxymell. Squill. unc. j. ß
Aq. Hyſſop. unc. viij.
M. S. omni trihorio unc. j.

12. ℞. Sal. Polychr. dr. ß
Syr. Rub. Idæi unc. ij.
Rob. Ribeſior. unc. j. ß
Vin. bon. Auſtriac. unc. ij.
Decoct. Hord. lib, ij.
M. S. omni bihorio unc. j. ß vel unc. ij. ſumantur.

13. ℞. Camphor. gr. xx.
Mucilag. Gumm. trag. dr. j.
in mortario vitreo terendo ſubactis admiſce.
Aq. Flor. Sambuc. lib. j.
Syr. Diacod. unc. j.
Nitri Stib. dr. ß
M, S. omni bihorio unum vel duo cochlearia.

14. ℞. Cortic. Peruvian. unc. j.
Syr. Flor. Chamom. unc. ij.
Aq,

Aq. Flor. Sambuc. unc. xv.
Vin. bon. Auſtriac. unc. j. ß
M.
S. omni bihorio unc. j. ß vel unc. ij. ſumantur.

15. ℞. Stib. Diaph. o alb. dr. j.
Kerm Mineral. gr. xv.
Sacchar. Candi. alb. unc. j.
M. F. Pulv. tenuiſſimus.
S. omni 3horio vel 4horio parvum cochleare.

16. ℞. Stib. Diaph. o abl. dr. j. ß
Kerm. Mineral. gr. x.
M. F. Pulv. tenuiſſimus, cui exacte miſcendo adde.
Conſerv. Fumar.
— Naſturt. Aq.
— Beccabung. aa. unc. ij.
M. S. ſumat omni bihorio duo parva cochlearia.

17. ℞. Camphor. gr. xv.
Semin. Melon. unc. iij.
F. cum Aq. Hord. L. A Emulſio
Colat. lib. j. ß adde
Syr. Papav. alb. unc. j.
M. S. omni trihorio unc. ij. dentur,

18. ℞. Spir. Sulphr. p. Camp. dr. j.
Aq. Flor. Rhæad. lib. j.
Syr. Papav. alb. unc. j. ß
M. S. omni 3borio unum vel duo cochlearia.

19. ℞. Rad. gramin.
— Taraxaci aa. unc. vij.
Conſciſſ. coq. cum aq. q. s. per horam Colat. fortiter expreſſ. unc. xx. adde
Syr. Fumar. unc. ij.
Sal. Polychr. uuc. ß
Spir. Nitri. dulc. dr. j.
M. S. omni trihorio unc. ij. ſumantur.

20. ℞. Herb. Mercurial m. j. ß
Folior. Alexandr. dr. iij.
Coq. cum áq. q. s. p. ½ horam vaſe clauſo. Colat. lib. j. ß
adde Sal. polychr. dr. ij.
Syr. Roſar. ſolut. unc j. ß
Spir. Nitri dulc. gtt. xx.
M.
S. omni trihorio unc. ij. ſumantur.

21. ℞. Stipit. Dulcamar.
unc. ij.
leviter contuſos infunde cum aq. fervid. p. ½ horam, ſub finem momento ebulliant.
Colat. lib. j. ß adde.
Oxymel. ſimpl.
Mell. Pector. aa. unc. j.
M. S. omni bihorio unc. j. vel unc. j. ß ſumatur.

22. ℞. Scammon.
Reſin Jalap. aa. gr. v.
Maſs. Pilul. Extract.
Cathol. gr. x.
Spir. vin. q. s.
M. F. Pilul. N. vj.
S. mane omnes ſumat.

23. ℞. Rhei elect. dr. ß
Scammon. gr. viij.
Sal. Polychr. gr. x.
Ol. Stillat. Fœnicul.
gtt. j.
M. F. Pulv. mane ſumendus.

24. ℞. Rad. Jalap. ſcr. j.
Reſin. Jalap. gr. ij.
Sal Polychr.
Sacchar. alb. aa. gr. x.
M. F. Pulv. mane ſumendus.

25. ℞. Sal. Polychr. dr. j.
Conſerv. Naſt. aq. unc. v.
M. S. quater vel quinquies per diem ſumat unc. ß

26. ℞. Folior. cicut. unc. ß
Coq. p. ½ horam cum aq. q. s. vaſe clauſo.
Colat. lib. j. adde.
Syr. Althææ. unc. j.
M.
S. quater de die ſumat unc. j. ß

27. ℞. Folior. Cicut. dr. vj.
Coq. cum aq. q. s. p. ½ horam vaſe clauſo.
Colat. lib. j. adde.
Syr. Althææ vel Diacod. unc. j.
M. S. uſus ut prioris.